T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI

GESİ GÜNEY MEZARLIĞI BEZEMELİ MEZAR TAŞLARI

Hazırlayan
Nurgül ŞAHİN

Danışman
Prof. Dr. Celil ARSLAN

Yüksek Lisans Tezi

Kasım 2023, KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI

GESİ GÜNEY MEZARLIĞI BEZEMELİ MEZAR TAŞLARI

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan
Nurgül ŞAHİN

Danışman
Prof. Dr. Celil ARSLAN

Kasım 2023, KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Nurgül ŞAHİN

T.C.

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Anabilim Dalı : Sanat Tarihi
Program Adı : Yüksek Lisans
Tez Başlığı : Gesi Güney Mezarlığı Bezemeli Mezar Taşları

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 235 sayfalık kısmına ilişkin 16/10/2023 tarihinde Turnitin intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı: % 10' dur.

Filtrelemeye alıntılar dâhil edilmiştir. Filtrelemede yedi (7) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 16/10/2023

Danışman	Hazırlayan
Prof. Dr. Celil ARSLAN	Nurgül ŞAHİN

KILAVUZA UYGUNLUK

“Gesi Güney Mezarlığı Bezemeli Mezar Taşları” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan	**Danışman**
Nurgül ŞAHİN	Prof. Dr. Celil ARSLAN

Sanat Tarihi ABD Başkanı

Prof. Dr. Sultan Murat TOPÇU

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Prof. Dr. Celil ARSLAN danışmanlığında **Nurgül ŞAHİN** tarafından hazırlanan **"Gesi Güney Mezarlığı Bezemeli Mezar Taşları"** başlıklı adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı'nda **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

28/09/2023

JÜRİ :

Danışman : Prof. Dr. Celil ARSLAN .....

Üye : Prof. Dr. Mehmet EKİZ .....

Üye : Doç. Dr. Aslı SAĞIROĞLU ARSLAN .....

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun …. /…./…… tarih ve …….. sayılı kararı ile onaylanmıştır.

……. /…..…../ ……..…

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Reyhani iyilik yap, o kalır destan.Bir gün de toprağı örterler üstten.Varlığın kefendir, evin kabristan.Nöbetçin iki taş, bir mezar olur. **Aşık Yaşar Reyhani**

Yukarıdaki mısralarda ozan ve halk şairimizin de belirttiği gibi insanoğlunun ölümlü olduğu gerçeği birçok alanda olduğu gibi edebi sanatlarımız içinde de yer alan ve insanlara her daim hatırlatılan bir konu olmuştur. Bu hatırlatmanın ise plastik açıdan, hiç şüphesiz en güzel örneklerini mezar taşlarında görmekteyiz. Çünkü mısralarda bile birçok şairimizin güzelleştirdiği bir gerçeği, mezar taşlarına bakarak adeta dünyaya gelen her canlının kaçınılmaz bir sonu olarak gördüğü ölümün bile birkaç malzeme ve el maharetiyle nasıl süslenebildiğini gözler önüne sermektedir. Mezar taşları elbette ki bize sadece soyut mesajlar veren taşlar değildir. Bir toplumun, sosyal ve kültürel değerlerini üzerinde taşıyan, toplum tarihi ile yakından ilişkili, sosyal, sembolik ve duygusal anlamı olan bir milletin somutyansımasıdır. Bir ulusun varlığını, ölüye saygı başta olmak üzere, üzerinde taşıdığı sanat ve estetik özellikleri ile anlatabilen eserlerdir. Kuşaktan kuşağa her dönemin dini ve kültürel özelliklerini üzerinde taşıyarak geleceğe aktarılmayı bekleyen bu kültürel varlıklarımızın gelecek nesillere aktarılmasında vesile olmamı sağlayan değerli hocam Prof. Dr. Celil Arslan'a hem konu seçimi hem de araştırmam sürecindeki bütün yardımlarından ve sabrından dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca lisans döneminden Yüksek Lisans öğrenim dönemime kadar benden yardımlarını esirgemeyen Erciyes Üniversitesi Sanat Tarihi Anabilim Dalındaki tüm hocalarıma teşekkür ediyorum. Araştırmamın kaynağını oluşturan Gesi halkına yardımlarının yanı sıra misafirperverliğinden ve anlayışlarından ötürü şükranlarımı sunuyorum. Arazi çalışmamda daima yanımda olan, sosyal ve psikolojik olarak her zaman desteğini gördüğüm, tez çalışmamın çizimlerini de yapan arkadaştan öte yoldaşlık eden Uzm. Merve Gül Şahin'e teşekkürü bir borç bilirim. Doğumumdan ölümüme kadar her daim yanımda olacağından şüphe etmediğim benim her kahrımı çekip bu günlere getiren, iyi kilerim Şahin ailesinin tüm üyelerine ve burada adını sayamadığım emeği geçen herkese sonsuz teşekkürler.

Nurgül ŞAHİN,

Ekim 2023, KAYSERİ

GESİ GÜNEY MEZARLIĞI BEZEMELİ MEZAR TAŞLARI

Nurgül ŞAHİN

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Kasım 2023
Danışman: Prof. Dr. Celil ARSLAN

ÖZET

Bu çalışmada Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşlarının tipolojisi, mezar taşını oluşturan unsurlar, kitabe, süsleme, malzeme ve teknik özellikleri ayrı ayrı ele alınıp değerlendirmesi yapılmıştır.

Gerek coğrafi koşullar gerekse insan eliyle oluşan tahribatlar sonucu zarar gören, Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşlarının günümüzdeki durumları tespit edilerek, akademik bir bakış açısı ile ele alınması söz konusu olmuştur.

Gesi Güney mezarlığı eğimli bir arazi üzerinde basamak oluşturur vaziyette Gesi'nin güney mahallesinde yer almakta olup, Melikgazi Belediyesi mülkiyetinde 9316 ada, 13 parselde kayıtlıdır. Bu mezarlık alanında günümüze daha az tahribatla ulaşabilen 45 adet mezar taşı tespit edilmiştir.

İhata duvarı ile çevrili olan mezarlık alanının doğu yönünde ana yola yakın vaziyette, yan yana sıralanmış iki adet demirden yapılmış giriş kapısı bulunmaktadır. Bu mezarlık alanında eski ve yeni mezarlıkların bir arada yer aldığı görülmüştür. Mezarlar arasında düz toprak mezarlar, taş sanduka mezarlar, başucu ve ayakucu şahideli, kitabeli mezarlar ile yeni dönem beyaz mermerden yapılmış mezarlar yer almaktadır. Mezar taşları arasında; sarıklı, fesli, kitabeli ve uçları sivri olanlar çoğunlukta olup bunların yanı sıra basit, düz, kitabesiz ve yüksek baş taşları olan mezar taşları da bulunmaktadır. Mezarlık alanında yer alan mezar taşları tipolojik olarak

Değerlendirildiğin de toprak, çerçeveli ve çatma lahit mezar olmak üzere üç tipte karşımıza çıkmaktadır. Mezar taşlarında bitkisel, geometrik ve nesnel bezeme örneklerine rastlanmş olup kazıma ve kabartma teknikleri kulanılmıştır. Bu kabristan da yer alan mezarların çoğunun aile mezarlığı şeklinde düzenlenmiş olması dikkati çekmektedir. Mezarlıkta yer alan mezarların çoğunun, özellikle yol kenarına yakın yerlerde yer alan mezarların büyük bir kısmının tahrip olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kayseri, Gesi, Mezar, Mezar Taşları.

GESI SOUTH CEMETERY DECORATED TOMBSTONES

Nurgül ŞAHİN

Erciyes University, Graduate School of Social Sciences
Master's Thesis, November 2023
Supervisor: Prof. Dr. Celil ARSLAN

ABSTRACT

In this study, the typology of the tombstones in the Gesi Güney cemetery, the elements that make up the tombstone, inscription, decoration, material and technical features were discussed and evaluated separately.

The current condition of the gravestones in the Gesi Güney cemetery, which were damaged as a result of both geographical conditions and human-made destruction, was determined and discussed from an academic perspective.

Gesi Güney cemetery is located in the southern neighborhood of Gesi, forming a step on a sloping land, and is registered on island 9316, parcel 13, under the ownership of Melikgazi Municipality. In this cemetery area, 45 tombstones that survived to the present day with less damage were identified.

There are two iron entrance gates lined up side by side on the east side of the cemetery area, which is surrounded by a containment wall, close to the main road. It has been observed that old and new cemeteries are located together in this cemetery area. Among the graves, there are flat earthen graves, stone cist graves, graves with witnesses and inscriptions at the head and foot, and graves made of new period white marble. Among the gravestones; The majority are those with turbans, fez, inscriptions and pointed tips, but there are also simple, plain, inscription-less tombstones with high headstones. The gravestones in the cemetery are typologically

When evaluated, there are three types of graves: earthenware, framed and roofed sarcophagus. Examples of floral, geometric and objective decoration were found on the gravestones, and engraving and relief techniques were used. It is noteworthy that most of the graves in this cemetery are arranged as family cemeteries. It is seen that most of the graves in the cemetery, especially those located near the roadside, have been destroyed.

Key Words: Kayseri, Gesi, Grave, Tombstones.

İÇİNDEKİLER

GESİ GÜNEY MEZARLIĞI BEZEMELİ MEZAR TAŞLARI

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK ..... **i**
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI ..... **ii**
KILAVUZA UYGUNLUK ..... **iii**
KABUL VE ONAY TUTANAĞI ..... **iv**
ÖN SÖZ ..... **v**
ÖZET ..... **vi**
ABSTRACT ..... **vii**
İÇİNDEKİLER ..... **viii**
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ ..... **x**
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ ..... **xi**
ÇİZİMLER LİSTESİ ..... **xiii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **xv**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

GESİ'NİN COĞRAFYASI VE TARİHÇESİ

1.1. Gesi'nin Coğrafyası 5
1.2. Gesi'nin Tarihçesi 7
1.3. Gesi'nin Demografik Durumu 8

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKLERDE ÖLÜ GÖMME VE MEZAR TAŞI GELENEĞİ **11**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KATOLOG

3.1. Gesi Güney Mezarlığı 24

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DEĞERLENDİRME

4.1. Mezar Tipolojisi 223
4.1.1. Toprak Mezar 223
4.1.2. Çerçeveli Mezar 224
4.1.3. Çatma Lahit Mezar 224

4.2. Mezar Taşı Tipleri 224
4.2.1. Dikdörtgen Formlu Başlıklı Mezar Taşları 224
4.2.2.Dikdörtgen Formlu Sivri Kemerli Mezar Taşları 225
4.2.3. Dikdörtgen Formlu Yuvarlak Kemerli Mezar Taşları 225
4.2.4. Çokgen Kesitli Mezar Taşları 225
4.2.5. Münferit Formlu Mezar Taşları 225
4.3. Mezar Taşlarını Oluşturan Unsurlar 225
4.3.1. Şahideler (Baş ve Ayakucu Taşları) 225
4.3.2.Yan Taşları 226
4.3.3. Kaide 226
4.3.4. Gövde 226
4.3.5. Başlık 226
4.3.5.1. Erkek Başlık Tipleri 226
4.3.5.1.1. Kavuk Biçimindeki Mezar Taşı Başlıkları 226
4.3.5.1.2. Fes Şeklindeki Mezar Taşı Başlıkları 227
4.3.5.1.2.1. Azizi Fes 227
4.3.5.1.2.2. Hamidiye Fes 228
4.3.5.1.2.3. Mahmudi Fes 228
4.3.5.2. Kadın Başlık Tipleri 228
4.3.5.2.1. Hotoz Başlık 228
4.4. Süsleme Özellikleri 229
4.4.1. Bitkisel Süslemeler 229
4.4.2. Geometrik Süslemeler 229
4.4.2.1. Çarkıfelek (Çarh-ı Felek) 230
4.4.3. Nesneli Bezemeler 230
4.4.3.1. Hançer 230
4.5. Tarih 231
4.6. Yazı ve Dil 231
4.7. Kimlik Bilgileri 231
4.8. Malzeme ve Teknik Özellikleri 232
SONUÇ 233
KAYNAKÇA 236

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

Bkz **:** Bakınız

Cm **:** Santimetre

H. **:** Hicri

Kat. **:** Katalog

M. **Ö.** **:** Milattan Önce

M. **S.** **:** Milattan Sonra

M. **:** Miladi

No. **:** Numara

s. **:** Sayfa

S. **:** Sayı

s.s. **:** Sayfa Sayısı

y.y **:** Yüzyıl

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1. Gesi ve Yöresini Gösteren Hava Fotoğrafı 6
Fotoğraf 2. Koramaz Dağı ve Vadilerin Uydu Fotoğrafı..... 7
Fotoğraf No 1: Merhum Murtaza Eyüp Mahmut Recep ‘in Mezar Taşı 27
Fotoğraf No 2: Fatıma Kadın Mezar Taşı 30
Fotoğraf No 3: Kimliksiz Mezar 1’e Ait Mezar Taşı..... 35
Fotoğraf No 4: Kimliksiz (Erkek) Mezar 2’ye Ait Mezar Taşı..... 39
Fotoğraf No 5: Kimliksiz Mezar 3’e Ait Mezar Taşı 44
Fotoğraf No 6: Ayşe Hatun’a Ait Mezar Taşı 49
Fotoğraf No 7: Mehmet Ağa’ya Ait Mezar Taşı 53
Fotoğraf No 8: Mehmet Hüseyin Ağa’ya Ait Mezar Taşı..... 57
Fotoğraf No 9: Ömer Efendi’ye Ait Mezar Taşı..... 61
Fotoğraf No 10: Rengihiç Zelam Mehmet’e Ait Mezar Taşı 65
Fotoğraf No 11: Külekçi Zade Hüseyin Ağa Ve Emin Ağa’ya Ait Mezar Taşı..... 69
Fotoğraf No 12: Halil’e Ait Mezar Taşı 73
Fotoğraf No 13: Şerife Hanım’a Ait Mezar Taşı..... 76
Fotoğraf No 14: Mehmet Ağa’ya Ait Mezar Taşı 80
Fotoğraf No 15: Mülazım İbrahim Efendi ve Merhum Mehmet Ağa’ya Ait Mezar Taşı..... 84
Fotoğraf No 16: Kimliksiz Mezar 3’e Ait Mezar Taşı..... 89
Fotoğraf No 17: Kimliksiz Mezar 4’e Ait Mezar Taşı..... 94
Fotoğraf No 18: Zade Oğlu Osman Ağa’ya Ait Mezar Taşı 99
Fotoğraf No 19: Kimliksiz Mezar 5’ya Ait Mezar Taşı..... 103
Fotoğraf No 20: Emine Yalçın’a Ait Mezar Taşı 107
Fotoğraf No 21: Zade Mustafa Ağa’ya Ait Mezar Taşı 112
Fotoğraf No 22: Konyalı Zade’ye Ait Mezar Taşı 116
Fotoğraf No 23: Mehmet Ağa’ya Ait Mezar Taşı 120
Fotoğraf No 24: Kadı Zade Ahmet’e Ait Mezar Taşı 123
Fotoğraf No 25: Merhum Hafız Ağa Efendi’ye Ait Mezar Taşı..... 128
Fotoğraf No 26: Hacı Seyyid Ağa- Elhac Mübinder Emir Ağa’ya Ait Mezar Taşı ... 132
Fotoğraf No 27: Hatice Ayvaz Oğlu Ali Ağa’ya Ait Mezar Taşı 136
Fotoğraf No 28: Esseyyid Ahmet Ağa Zade’ye Ait Mezar Taşı..... 141

Fotoğraf No 29: Muhitzade Ali Efendi'ye Ait Mezar Taşı 146
Fotoğraf No 30: Gücekli Arif Zade Ağa'ya Ait Mezar Taşı 150
Fotoğraf No 31. Şeyh Mustafa Ve Evhamit Efendi'ye Ait Mezar Taşı 153
Fotoğraf No 32: Rengihiç Zelam Mehmet' e Ait Mezar Taşı..... 158
Fotoğraf No 33: Muhammed Efendi'ye Ait Mezar Taşı 163
Fotoğraf No 34: Fatıma Hanım'a Ait Mezar Taşı 168
Fotoğraf No 35: Kimliksiz Mezar 6'ya Ait Mezar Taşı..... 173
Fotoğraf No 36: Muhid Efendi Zade Ağa ve Mehmet Efendi'ye Ait Mezar Taşı..... 177
Fotoğraf No 37: Mehmet Aslan'a Ait Mezar Taşı..... 182
Fotoğraf No 38: Külekçi Zade Hüseyin Ağa Ve Emin Ağa'ya Ait Mezar Taşı..... 187
Fotoğraf No 39: Mehmet Çavuş'a Ait Mezar Taşı 192
Fotoğraf No 40: Emin Mehmet Bey'e Ait Mezar Taşı 197
Fotoğraf No 41: Merhum Osman'a Ait Mezar Taşı 200
Fotoğraf No 42: Muhammed Rumi Arif Ağa'ya Ait Mezar Taşı. 205
Fotoğraf No 43: Kimliksiz Mezar 7'ye Ait Mezar Taşı..... 210
Fotoğraf No 44: Penpe Erkan'a Ait Mezar Taşı..... 216
Fotoğraf No 45: Bakkal Mustafa Ağa'ya Ait Mezar Taşı 221

ÇİZİMLER LİSTESİ

Çizim No 1: Merhum Murtaza Eyüp Mahmut Recep ‘in Mezar Taşı Planı 28
Çizim No 2: Fatıma Kadın Mezar Taşı 33
Çizim No 3: Kimliksiz Mezar 1’e Ait Mezar Taşı Planı 37
Çizim No 4: Kimliksiz (Erkek) Mezar 2’ye Ait Mezar Taşı Planı 42
Çizim No 5: Kimliksiz Mezar 3’e Ait Mezar Taşı Planı 47
Çizim No 6: Ayşe Hatun’a Ait Mezar Taşı Planı.....51
Çizim No 7: Mehmet Ağa’yaAit Mezar Taşı Planı.....55
Çizim No 8: Mehmet Hüseyin Ağa’ya Ait Mezar Taşı Planı.....59
Çizim No 9: Ömer Efendi’ye Ait Mezar Taşı 63
Çizim No 10: Rengihiç Zelam Mehmet’e Ait Mezar Taşı Planı 67
Çizim No 11: Külekçi Zade Hüseyin Ağa Ve Emin Ağa’ya Ait Mezar Taşı Planı. 71
Çizim No 12: Halil’e Ait Mezar Taşı Planı.....74
Çizim No 13: Şerife Hanım’a Ait Mezar Taşı Planı 78
Çizim No 14: Mehmet Ağa’ya Ait Mezar Taşı Planı.....82
Çizim No 15: Mülazım İbrahim Efendi ve Merhum Mehmet Ağa’ya Ait Mezar TaşıPlanı 87
Çizim No 16: Kimliksiz Mezar 3’e Ait Mezar Taşı Planı 92
Çizim No 17: Kimliksiz Mezar 4’e Ait Mezar Taşı Planı.....97
Çizim No 18: Zade Oğlu Osman Ağa’ya Ait Mezar Taşı 101
Çizim No 19: Kimliksiz Mezar 5’ya Ait Mezar Taşı Planı 105
Çizim No 20: Emine Yalçın’a Ait Mezar Taşı Planı.....110
Çizim No 21: Zade Mustafa Ağa’ya Ait Mezar Taşı 114
Çizim No 22: Konyalı Zade’ye Ait Mezar Taşı Planı.....118
Çizim No 23: Mehmet Ağa’ya Ait Mezar Taşı 121
Çizim No 24: Kadı Zade Ahmet’e Ait Mezar Taşı 126
Çizim No 25: Merhum Hafız Ağa Efendi’ye Ait Mezar Taşı Planı 130
Çizim No 26: Hacı Seyyid Ağa- Elhac Mübinder Emir Ağa’ya Ait Mezar Taşı Planı.....135
Çizim No 27: Hatice Ayvaz Oğlu Ali Ağa’ya Ait Mezar Taşı.....139
Çizim No 28: Esseyyid Ahmet Ağa Zade’ye Ait Mezar Taşı Planı 144
Çizim No 29: Muhitzade Ali Efendi’ye Ait Mezar Taşı Planı 148
Çizim No 30: Gücekli Arif Zade Ağa’ya Ait Mezar Taşı Planı 151
Çizim No 31: Şeyh Mustafa Ve Evhamit Efendi’ye Ait Mezar Taşı Planı.....156
Çizim No 32: Rengihiç Zelam Mehmet’e Ait Mezar Taşı Planı 161
Çizim No 33: Muhammed Efendi’ye Ait Mezar Taşı Planı.....166

Çizim No 34: Fatıma Hanım'a Ait Mezar Taşı Planı.....171
Çizim No 35: Kimliksiz Mezar 6'ya Ait Mezar Taşı Planı.....175
Çizim No 36: Muhid Efendi Zade Ağa ve Mehmet Efendi'ye Ait Mezar Taşı.....180
Çizim No 37: Mehmet Aslan'a Ait Mezar Taşı Planı.....185
Çizim No 38: Külekçi Zade Hüseyin Ağa Ve Emin Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı.....190
Çizim No 39: Mehmet Çavuş'a Ait Mezar Taşı Planı.....195
Çizim No 40: Emin Mehmet Bey'e Ait Mezar Taşı Planı.....198
Çizim No 41: Merhum Osman'a Ait Mezar Taşı Planı.....203
Çizim No 42: Muhammed Rumi Arif Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı.....208
Çizim No 43: Kimliksiz Mezar 7'ye Ait Mezar Taşı Planı.....214
Çizim No 44: Penpe Erkan'a Ait Mezar Taşı.....219
Çizim No 45: Bakkal Mustafa Ağa'ya Ait Mezar Taşı.....222

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Gesi ve Yakınlarındaki Köylerin 1484-1692 yılları arasındaki gayrimüslim nüfusu nefer (erkek) olarak 8

GİRİŞ

"Gesi Güney Mezarlığı Bezemeli Mezar Taşları" adlı bilimsel araştırmam da tarihi süreç içerisinde geçmişimiz ve geleceğimiz hakkında bilgi veren, en önemli taşınmaz maddi kültür kaynaklarımızdan birisi olan Gesi Güney Mezarlığındaki mezar taşlarının günümüzdekidurumları tespit edilerek, sonraki kuşaklara aktarılmak maksadı ile bilimsel bir yol izlenerek, akademik bir bakış açısı ile ele alınmıştır.

Konunun Tanımı Amacı Önemi ve Sınırlandırılması

Kayseri'nin Melikgazi İlçesine bağlı olan Gesi beldesinin Güney Mezarlığında yer alan mezar taşlarının tipoloji, malzeme, yazı ve bezeme özellikleri ile birlikte ayrıntılı olarak tanıtılması araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Sosyal ve kültürel değerleri barındıran mezarlık alanları ve mezar taşları, toplum tarihiile yakından ilişkili, sosyal, sembolik ve duygusal anlamı olan mekanlardır. Türkler açısından ise İslamiyet'in Gök Tanrı inancı ile benzerliğinden ve Türk kültürü ile birleşmesinden oluşan, estetik ve sanatı ile her dönem önemini korumuş, ölüye saygının ve toplumsal varlığımızın en büyük deliliği olarak sayabileceğimiz bir milletin somut yansımasıdır.

Türk mezar taşları; Atalar kültü, Ağaç Kültü ve Dağ kültü gibi kutsal değerlere duyulan saygı, bağlılık ve sahiplenme duygusu ile oluşmuş ve kültürel hafıza yoluyla binlerce yıldır kuşaktan kuşağa aktarılarak, günümüze kadar ulaşabilmiş maddi kültürel varlıklarımızdır. Bu kültürel varlıklarımız ne yazık ki kimi zaman iklim ve coğrafi şartlar,kimi zaman da insan eliyle oluşan tahribatlar sonucu zarar görmekte ve günümüze ulaşamamaktadır. Oysa ki bir milletin varlığını her yönüyle sembolize eden, sanat ve estetik başta olmak üzere bir ulusu tanıtan mezar taşları, Saat Tarihçileri açısından her

anlamda önemarz etmiş olup, Yüksek Lisans ve Doktora Tezi olarak seçilmiş, birçok Öğretim Üyesi ve Uzman tarafından ise araştırılan ve hakkında kitaplar yazılan bir konu olmuştur. Bu nokta da "Gesi Güney Mezarlığı " içerisinde yer alan mezar taşları; taşımış oldukları sanatsal değerleri ve tarihi önemi nedeni ile geleceğimize aktarabilmek adına bilimsel araştırma konusu olarak seçilmiştir.

Sonuç olarak ise araştırma konumuz Gesi Güney Mezarlığında yer alan günümüze daha az tahribata maruz kalarak ulaşabilmiş, 45 adet mezar taşının bilimsel olarak incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmada Kullanılan Yöntem

Gesi Güney Mezarlığı'nda yer alan Bezemeli Mezar Taşları araştırma konusu olarak seçildikten sonra ilk olarak çalışmaya ölü gömme, mezarlık, mezar taşları ve Gesi ile ilgili literatür taraması yapılarak araştırma konusu hakkında genel bilgi edinilmesi sağlanmıştır.

Gesi Güney Mezarlığında yer alan mezar taşları yerinde incelenmek suretiyle saha çalışmasına gidilmiştir. Arazi çalışmasına başlamadan önce mezar taşları ile ilgili gözlem fişleri hazırlanmıştır. Bu gözlem fişlerinde arazi çalışmasında elde edilen veriler her bir mezartaşının numaralandırılması suretiyle kayıt altına alınmıştır. Mezarlıkta yer alan araştırmamızın esasını oluşturan mezar taşlarının ölçümleri yapılmış ve fotoğrafları çekilmiştir.

Mezar taşlarının üzerinde yer alan mezar kitabelerden tahrip olup okunamayacak olan kitabelerin estampajları alınarak okunmaya çalışılmıştır. Mezarlıkta yer alan mezar taşlarının pafta üzerinde konumları belirlenmiştir. Ölçümleri yapılan mezar taşlarının çizimleri yapılmıştır. Araştırma konusu ile ilgili kaynak taraması ve arazi çalışmasının tamamlanmasının ardından tez yazım aşamasına geçilmiştir.

Sonuç olarak ise araştırma konusu olan mezar taşlarının ayrıntılı tanımlamaları ve değerlendirmeleri yapılmış ve benzer araştırma konuları ile kıyaslanarak bilim dünyasına sunulmuştur.

Araştırmada Yararlanılan Yayın ve Kaynaklar

Bu bölümde "Gesi Güney Mezarlığı Bezemeli Mezar Taşları" adlı Yüksek Lisans tez çalışması için kullandığımız ilgili yayın ve kaynakların tanıtımı yapılmıştır. Araştırma konumuz ile ilgili kitap, makale ve tezlerden (Doktora-Yüksek Lisans) yararlanılmıştır. Kullandığımız kaynaklar ise Gesi'nin Tarihçesi, Türklerde Ölü Gömme, yas, defin gelenekleri, mezar ve mezar taşı gelişimi ile ilgili bilgi veren başlıca kaynaklar olmuştur. Bu kaynaklardan;

1. Gesi beldesinin Tarihi ve Coğrafyası anlatılırken; Mustafa Özbek, Umut Soysal ve Doğan Koçer'in yazdığı "Osmanlı'dan Günümüze Koramaz Vadisi Tarihi"[1], Vacit İmamoğlu'nun "Gesi Evleri"[2], Hüseyin Cömert'in "Koramaz Vadisi"[3] kitapları başta olmak üzere Kayseri'nin Tarihçesi hakkında bilgi veren kaynakça kısmında ayrıntılı olarak göstereceğimiz diğer kaynaklardan da faydalanılmıştır.

2. Türkler de din, ölü gömme, yas merasimleri anlatılırken yabancı kaynaklardan; J. P. Roux "Altay Türklerinde Ölüm"[4], Polonyalı Edward Tryjarski "Türkler ve Ölüm"[5], Mircea Eliade "Şamanizm İlkel Esrime Teknikleri"[6], Uno Harva " Altay Panteonu"[7], A. V. Anohin "Altay Şamanlığına ait Materyaller"[8] W. Barthold "Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler"[9] adlı eserlerden yararlanılmıştır.

3. Türkler de din, ölü gömme, yas merasimleri ve mezar gelişimi anlatılırken yerli kaynaklardan; Abdülkadir İnan "Eski Türk Dini Tarihi"[10], Emel Esin "Türk Kozmolojisine Giriş"[11], İbrahim Kafesoğlu "Eski Türk Dini"[12], Ünver Günay-Harun

---

1 Mustafa Özbek, Umut Soysal ve Doğan Koçer, *Osmanlı'dan Günümüze Koramaz Vadisi Tarihi*, (Kayseri:Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2020).
2 Vacit İmamoğlu, *Gesi Evleri*, (Kayseri: Kayseri Büyükşehir Yayınları, 2010).
3 Hüseyin Cömert, *Koramaz Vadisi*, (Kayseri: Ağırnas Belediyesi Yayınları, 2008).
4 Jean Paul Roux, *Altay Türklerinde Ölüm*, Çev. Aykut Kazancıgil, (İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1999).
5 Edward Tryjarski, *Türkler ve Ölüm*, Çev. Hafize Er, (İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2012).
6 Mircea Eliade, *Şamanizm İlkel Esrime Teknikleri*, Çev. İsmet Birkan, (Ankara: İmge Kitabevi, 2014).
7 Uno Harva, *Altay Panteonu*, Çev. Ömer Suveren, (İstanbul: Doğu Kütüphanesi, 2015).
8 Andrey Viktoroviç Anohin, *Altay Şamanlığına Ait Materyaller*, Çev. Zekeriya Karadavut, (Konya: Kömen Yayınları, 2006.)
9 Wilhelm Barthold, *Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler*, (Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1975).
10 Abdülkadir İnan, *Eski Türk Dini Tarihi*, (Altınordu Yayınları, Ankara, 2018).
11 Emel Esin, *Türk Kozmolojisine Giriş*, (İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2018).
12 İbrahim Kafesoğlu, *Eski Türk Dini*, (Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1980).

Güngör "Başlangıçlarından Günümüze Türklerin Dini Tarihi"[13] gibi eserlerden yararlanılmıştır. Ayrıca Türklerde ölü gömme ve mezar gelişimi anlatılırken; Yaşar Çoruhlu" Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar"[14], "Erken Devir Türk Sanatı"[15], "Türk Mitolojisinin Ana Hatları"[16], Beyhan Karamağaralı "Ahlat Mezar taşları"[17], Metin Haseki "Plastik Açıdan Türk Mezar Taşları"[18], Halit Çal "İstanbul Eyüp'teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar" adlı kitaplar ve makalelerden faydalanılmıştır.

Yukarıda saydığımız kaynak eserlerin yanı sıra Kayseri'de bölgesel olarak Türk mezar taşları alanına katkısı olan Aslı Sağıroğlu Arslan'ın "Develi İlçesindeki Bezemeli Mezar Taşları"[19], "Kayseri Zamantı Irmağı Çevresindeki Bezemeli Mezar Taşları"[20], "Seyyid Burhaneddin Hazretleri Mezarlığı, Mezarları ve Mezar Taşları"[21] adlı eserleri ile Şerife Tali "Kayseri/Gesi Mezarlığı Mezar Taşları Üzerine Bir Değerlendirme"[22] adlı makalesi ile Keziban Gökşen'in "Gesi Kuzey Mezarlığı Mezar Taşları"[23] adlı Yüksek Lisans tezinden faydalanılmıştır.

---

13 Ünver Günay ve Harun Güngör, *Başlangıçlarından Günümüze Türklerin Dini Tarihi*, (İstanbul: Rağbet Yayınları, 2007).

14 Yaşar Çoruhlu, *Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar*, (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2019).

15 Yaşar Çoruhlu, *Erken Devir Türk Sanatı*, (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2020).

16 Yaşar Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2020).

17 Beyhan Karamağaralı, *Ahlat Mezartaşları*, (Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1992).

18 Metin Haseki, *Plastik Açıdan Türk Mezar Taşları*, (İstanbul: Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yayınları, 1984).

19 Aslı Sağıroğlu Arslan, *Develi İlçesindeki Bezemeli Mezar Taşları*, (Kayseri: Develi Belediyesi Kültür Yayınları, 2007).

20 Aslı Sağıroğlu Arslan, *Kayseri Zamantı Irmağı Çevresindeki Bezemeli Mezar Taşları*, (Kayseri: Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2018).

21 Aslı Sağıroğlu Arslan, *Seyyid Burhaneddin Hazretleri Mezarlığı, Mezarları ve Mezar Taşları*, (Kayseri: Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2018).

22 Şerife Tali, "Kayseri/Gesi Mezarlığı Mezar Taşları Üzerine Bir Değerlendirme", *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 49 (2013): 359-390.

23 Keziban Gökşen, "Gesi Kuzey Mezarlığı Mezar Taşları", (Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018).

BİRİNCİ BÖLÜM

GESİ'NİN COĞRAFYASI VE TARİHÇESİ

1.1. Gesi'nin Coğrafyası

Gesi, Kayseri ilinde yer alan Kayseri'nin Melikgazi İlçesine bağlı bir mahalledir. Kayseri ve şehir merkezine 18 km uzaklıkta yer almaktadır. Konumu ise kuzey de " 38° 46' 45.8940" doğuda ise "35° 35' 13.1640" koordinatlarındadır. Ortalama deniz seviyesine göreyüksekliği ise 1118 metredir.[24] (foto 1) Gesi Kayseri kentinin 17-30 km kuzeydoğu ve doğusunda yer alır. İklimi Karasal iklimdir. Kent merkezine göre çok daha yoğun bir bitki örtüsüne sahip olan Gesi Yöresi, Erciyes Dağı manzaralı vadi yamaçlarına kurulmuştur.[25] Yöredeki en büyük ve en yaygın dağ dizisi Erciyes'in 15 km kuzeydoğusundan başlayıp, Uzunyayla'ya kadar uzanan dağlardır. Yaklaşık 60 km uzunluğundaki bu dizinin batı bölümünde Koramaz Dağı bulunur.[26] Dağın batı yamaçlarından başlayan geniş bir yayla, Kayseri ve Gömeç ovalarına doğru alçalır. Çok sayıda derin yarık ve vadilerle parçalanmış olan bu yaylada üç vadi ön plana geçer: Kayseri merkezine yakınlıkları itibariyle bunlar, Deverenk, Gesi ve Ağırnas vadileridir. (fot.2) Sözü geçen üç vadi de yeşildir, Deverenk vadisidiğerlerine kıyasla daha düz veya doğrusal bir yol izlerken, diğer iki vadi uzun ve saçaklı görünüşe sahiptir.[27]

Kayseri-Sivas karayolunun 13. Kilometresinden güneydoğuya, Gesi'ye giden yola sapanlar, kısa bir süre sonra kendilerini çevresinde kayaların, kaya yerleşimlerinin, kaya mezarları ve tarihi taş ocaklarının bulunduğu kıvrımlı Derindere vadisinde bulurlar. Kışın

---

[24] "Gesi Haritası", son güncellenme 17 Şubat 2023, https://www.haritatr.com/gesi-haritasi-e923.

[25] Gamze Seçkin, "Sürdürülebilir Kentleşme Bağlamında Eko-Kent Önerisi: Kayseri Gesi Örneği". (Yüksek Lisans Tezi, BartınÜniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2018), s. 112.

[26] İmamoğlu, *Gesi Evleri*, 8.

[27] İmamoğlu, *Gesi Evleri*, 8.

Salkuma'dan gelen sel suları ile dolan bu vadiyi geçtikten birkaç km sonra sağ tarafta Efkere Vadi'si ve Gesi'nin bağ ve bahçeleri görülür.[28] Soğuk rüzgarlardan korunan bu vadiler,akarsuların getirdiği nem ve yeşilliğin de yardımıyla olumlu mikro iklim koşulları oluşturmuş,bağcılığın ve bahçeciliğin gelişmesine, zengin bitki dokularının oluşmasına yardım etmiştir.[29] Gesi yöresinin başılca su kaynakları ise; Salkuma, İvriz, Tacın, İspile, Darsiyak ve Derepınar sularıdır. Gesi ve yöresindeki vadilere yaşam veren akarsuların çevresinde vevadilerin yamaçlarında bulunan bitki örtüsü geniş bir tür yapısına sahiptir.[30] Bunlar ise söğüt, kavak, ceviz, elma, armut, kayısı, erik, dut, kiraz, vişne, ayva, iğde, böğürtlen ve gilaburu ağaçlarıdır. Vadi yamaçlarında engebeli bir arazi üzerine kurulu olan Gesi yeryüzü şekilleri açısından iki bölümden oluşur, Kuzey mahallenin büyük bir bölümü, Sarısöğüt Evlek adı verilen kesimler düz bir ova görüntüsü sunarken, Güney Mahalle, ortasında büyük bir dereyle ikiye ayrılan vadinin yamaçlarına kademeli olarak yerleşmiştir.[31]

Fotoğraf 1. Gesi ve Yöresini Gösteren Hava Fotoğrafı

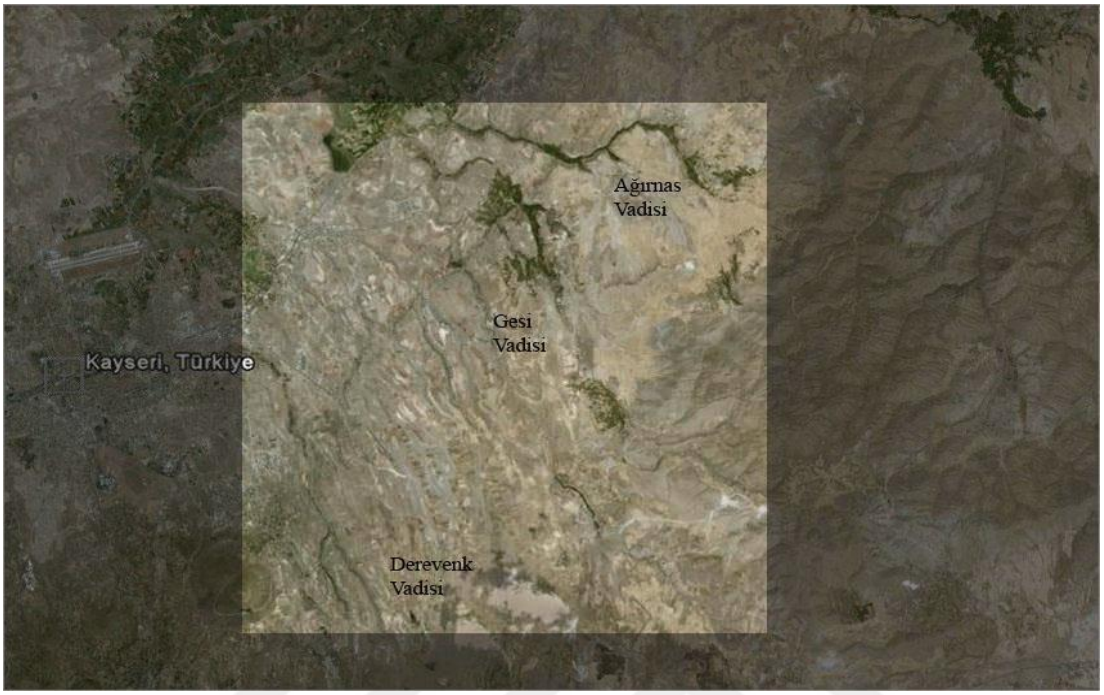

Kaynak: "Gesinin Coğrafi Yapısı", son güncelleme 19 Şubat 2023, https://www.gesivakfi.org/ gesi/cografi-

[28] İmamoğlu, *Gesi Evleri*, 9.
[29] İmamoğlu, *Gesi Evleri*, 10.
[30] İmamoğlu, *Gesi Evleri*, 10.
[31] "Gesinin Coğrafi Yapısı", son güncelleme 19 Şubat 2023, https://www.gesivakfi.org/gesi/cografi-yapisi

yapisi

Fotoğraf 2. Koramaz Dağı ve Vadilerin Uydu Fotoğrafı

Kaynak: Koç (2012, s. 8)

1.2. Gesi'nin Tarihçesi

Yazılı kaynaklarda ve halk arasında ki görüşlere göre "Gesi" isminin anlamı Hititlerin kullandıkları Luwili dilinde Kassa Kuwaassa "kutlu güzel kent" anlamına gelirken, halk dilinde Balagesi Belası olarak bilinmektedir. 1961 yılında ismi değiştirilerek Bağ Yurdu'na sonraları Gezi ve son olarak 1990 senesinde Kayseri Valiliği tarafından tekrar Gesi'ye çevrilmiştir".[32] Kayseri'nin Melikgazi İlçesine bağlı olan Gesi'nin tarihi konusunda net bilgiler bulunmamakla birlikte yerleşim yerinin etrafındaki tarihsel doku dikkate alınarak Gesi ve çevresinin tarihi Neolitik Çağ'a kadar iner. Kaniş'e bağlı on üç yerleşmeden birinin Gesi olduğu sanılmaktadır."[33] Bu bölgenin konumu itibariyle ilk Tunç Çağ'ında yoğun olan ticari faaliyetlerin etkisinde kaldığı görülmektedir. Söz konusu alan daha sonra sırasıyla Hitit, Frig ve Pers devletlerinin egemenliği altında kalmıştır. Helenistik Dönemde ise Kaneş önemini yitirmiş ve Mazaka önem kazanmaya başlamıştır. M.S. 70'li yıllarda bölgeyi de kapsayan Kapodokya alanı Roma İmparatorluğu'nun

[32] Bilge Umar, *Türkiye'deki Tarihsel Adlar*, (İstanbul: İnkılap Kitapevi, 1993), 283.
[33] Nejdet Beşbaş, "Kayseri, Gesi, Akarun Evinin Röleve, Restitüsyon ve Restorasyon Önerisi", (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2006), 9.

üçüncü eyaleti konumuna gelmiştir. Bölgede bu döneme ait yeraltı sığınakları, içinde Bizans dönemine ait freskler bulunan kayalara oyulmuş erken Hiristiyanlık dönemine ait kiliseler ve diğer kalıntılar bulunmaktadır".[34] Bölge daha sonraları ise Türk hâkimiyetine girmiştir. Kısacası "Gesi korunaklı çevre yapısı nedeniyle Hiristiyan, Roma, Anadolu Beylikler ve Osmanlı dönemine ait tarihi eserler barındırmaktadır".[35]

1.3. Gesi'nin Demografik Durumu

Gesi Yöresi'nin nüfusu ile ilgili bilgilere elimizde yeteri kadar kaynak bulunmasa da üzerinde araştırma yapılan Tapu Tahrir Defterleri, bölgeyi 19. Yüzyıl da gezen yabancı seyyahlar ve Nüfus kayıt defterlerine bakarak anlayabilmekteyiz. Mehmet İnbaşı hocamızın 1992 yılında incelemiş olduğu 1500-1520 arası Tapu Tahrir defterlerine göre Gesi'nin %75'i gayrimüslimdir. İnbaşı daha sonra 1484, 1500, 1520, 1570, 1584 tarihlerini taşıyan 5 adet tapu tahrir defteri ile 1612, 1647 ve 1692 tarihli cizye defterlerine dayanarak yörenin o tarihlerdeki gayrimüslim nüfus durumunu saptamıştır.[36] Mehmet İnbaşı hocamızın tespitine göre Gesi 'de yaşayan gayrimüslim nüfus oranı erkek (nefer) olarak; 1484'te 68, 1500'de 69, 1523'de 79, 1570'de 136, 1612'de 45, 1647'de 46, 1692'de ise 43 olarak tespit edilmiştir (Tablo 1).[37]

Tablo 1. Gesi ve Yakınlarındaki Köylerin 1484-1692 yılları arasındaki gayrimüslim nüfusu nefer (erkek) olarak

Yıl	1484	1500	1523	1570	1584	1612	1647	1692
Gesi	68	69	79	136	--	45	46	43
Efkere	--	166	158	179	273	138	162	110
Darsiyak	--	--	--	113	157	83	90	106
Nize	24	37	30	41	76	41	55	45
Vekse	12	19	--	24	58	--	21	36
Isbıdın	--	24	23	35	55	20	--	23
Mancusun	104	132	173	171	227	138	199	153
Ağırnas	62	73	108	119	186	103	50	18
Büyükbürüngüz	--	106	92	137	238	77	20	--

[34] Ceyhan Yücel, "Koruma Amaçlı İmar Planlaması ve Uygulaması: Gesi Örneği", (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 1996), 70.
[35] Tali, "Kayseri Gesi Mezarlığı Mezar Taşları Üzerine Bir Değerlendirme", 359-390.
[36] İmamoğlu, *Gesi Evleri*, 11.
[37] İmamoğlu, *Gesi Evleri*, 12.

1834 tarihli Kayseri Temettuat Defterine göre Gesi'de oturan toplam hane sayısı 153, nüfus sayısı ise 755 olarak kayıt altına alınmıştır.[38] "16. yüzyıla kadar Gesi ve köyleri bugün tespit edilemeyen Koramaz Nahiyesine bağlıdırlar. 1500 yılındaki kayıtlardan Koramaz Nahiyesine bağlı olan köyler şunlardır; Ulubürüngüz, Küçükbürüngüz, Efkere, Mancusun, Isbıdın, Balu Gesi, Gesi, Salkuma, Niziye, Darsiyak, Dimitri, Ağırnas, Sarımsaklı, Gengeme, İspile, Kanber, Barsama, Germir, Tavlusun, Cırlavuk, Sultan Hani ve Palas'dır. Koramaz Nahiyesi bu yıllarda Kayseri'nin en kalabalık en zengin nahiyesidir."[39] "Gesi 1925 yılında Nahiye olmuştur. 1912 yılında kurulan Belediye Teşkilatı 1935 yılında kaldırılmıştır. 1965'te tekrar belediye kurulmuştur. Gesi'nin nüfusu, 1935 nüfus sayımında 1218, 1965'te 1560'dır".[40]

1990 yılına kadar durağan bir nüfus yapısına sahip olan beldenin nüfusunda 2000 yılından sonra bölgenin ekonomik gelişimine paralel olarak artışlar gözlenmektedir. 2007 yılında ise yeni kurulan köylerle birlikte Gesi'nin nüfusu 26.749 kişi olmuştur. 2008 yılında ise Melikgazi Belediye'sinin mahallesi olan bölge, 12 Kasım 2012'de yürürlüğe giren köylerin mahalleye dönüşmesine ilişkin kanunla beraber, Gesi Yöresi; Bağpınar, Fatih, Kayabağ, Cumhuriyet, Güzelköy, Bahçeli, Kuzey ve Güney Mahalleleri olmak üzere sekiz mahalleye ayrılmıştır"[41] (Harita 1.) Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Gesi'nin 2012 yılındatoplam nüfusu 37.971 ve 2016 yılında ise 51.884'dür".[42] 2021 yılı itibari ile ise Gesi nüfusu 968'i erkek, 771' kadın olmak üzere toplam nüfusu 1739'dur.[43]

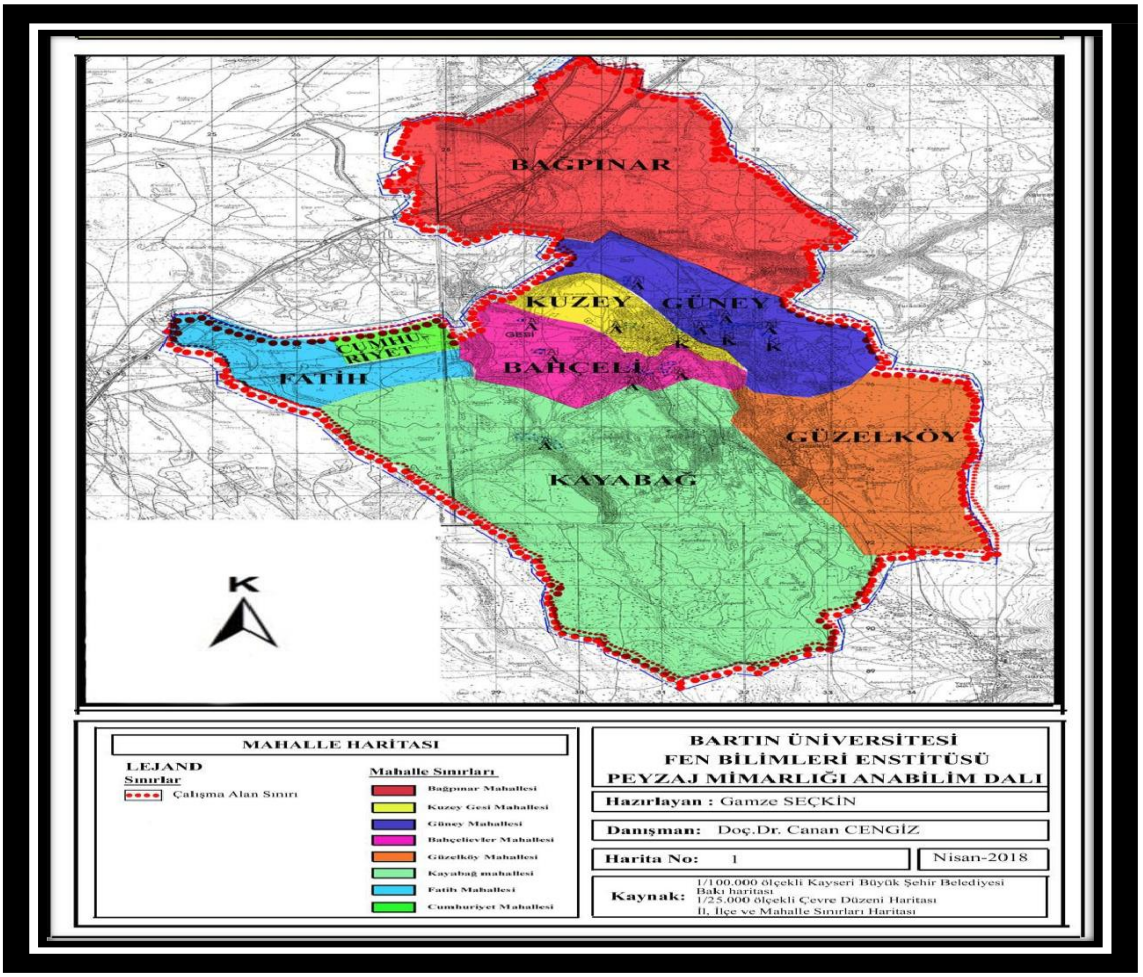
Gesi yöresinde yıllarca Türk, Emeni, Rum tebaa iç içe ve huzur içerisinde yaşamışlardır. Nitekim, 17. yüzyılda yöreyi gezen Polonyalı Simeon, 1834-35 yıllarında Gesi'ye gelen Charles Texier ve 1848'de Gesi ve yöresini dolaşan Pierre De Tchihatcheff'da Gesi ve bölgesinin köylerini Ermeni Köyleri olarak tanımlamışlardır.[44] Ayrıca 1831-1860 Kayseri Kazası Nüfus Yoklama Defteri de burada bulunan halkın çoğunluğunun Ehl-iİslam, Rum ve Ermenilerden oluştuğunu gözler önüne sermektedir.

---

38 İmamoğlu, *Gesi Evleri*, 30.
39 "Gesi Tarihi ve Kültürel Yapısı", son güncelleme tarihi: 19 Şubat 2023, https://gesibeldesi.blogspot.com/2008/11/tarihi-ve-kltrel-yaps.html
40 Seçkin, "Eko-Kent Önerisi: Kayseri Gesi Örneği", 64.
41 Seçkin, "Eko-Kent Önerisi: Kayseri Gesi Örneği", 12.
42 Seçkin, "Eko-Kent Önerisi: Kayseri Gesi Örneği", 64.
43 "Gesi Mahallesi Nüfusu", son güncelleme 19 Şubat 2023, https://www.nufusune.com/42106-kayseri-melikgazi-gesi-mahallesi-nufusu
44 Osman Eravşar.

Kısacası bütün bu kayıtlara bakılarak "Gesi ve yöresinde yaşayan halk bugün neredeyse tamamen Müslüman Türkler'den oluşsa da 80, 90 yıl öncesine kadar kozmopolit bir yapıya sahipti"[45] diyebiliriz.

Harita 1. Gesi'nin Mahalle Sınırlarını Gösteren Harita[46]

Kaynak: Seçkin, (2018, s. 55).

[45] İmamoğlu, *Gesi Evleri*, 13.
[46] Seçkin, "Eko-Kent Önerisi: Kayseri Gesi Örneği", 55.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKLERDE ÖLÜ GÖMME VE MEZAR TAŞI GELENEĞİ

Türkler tarih sahnesine çıktıkları günden bu tarafa geniş coğrafyalara yayılmışlardır. Konar göçer bir toplum olan Türklerin ilk ortaya çıktıkları bölge belirgin bir şekilde ortaya konulamamıştır. Yabancı bilim adamlarının yaptığı çeşitli araştırmalarda Türklerin ilk yurdu olarak, Altaylar bölgesi, Baykal Gölü'nün doğusu, Mançurya, Güney Moğolistan, Kuzeybatı Asya, Aral Gölü çevresi, Tanrı Dağları (Tiyen Şan) gibi çok çeşitli bölgeler önerilmiştir.[47] Türk bilim adamları ise daha ziyade, Tanrı Dağları ve Altay Dağlarından Baykal mıntıkasına kadar uzanan toprakları Türklerin ilk yerleştiği yerler olarak kabul etme eğilimindedirler.[48] Türkler Orta Asya'nın hangi mıntıkasından çıkmış olurlarsa olsunlar kısa sürede Asya kıtasında geniş coğrafi alanları kontrolleri altına almışlardır.[49] Bu bilgilere binaen geniş coğrafyalara hakim olduğunu gördüğümüz Türkler, kimi zaman kültürel etkileşim kimi zaman ise siyasi nedenlere bağlı olarak bir çok dine mensup olmuşlardır.

"İnsanoğlunun hayat macerasına yön veren ve dünya tarihinin akışını temelden değiştiren hareketlerin ana mihenk noktasını din oluşturmuştur. Din; tarihi, sosyal ve kültürel bir gerçekliktir. Bir dinin hayat tarzı olarak şekillenmesinde normlar kadar kültürel unsurlar ve ahlaki değerlerde belirleyici faktörlerden olmuşlardır".[50] "Türkler tarih boyunca çeşitli dinlere girmiş çıkmış insanlardır. Çok büyük bir çoğunluğu Müslüman olmakla birlikte, halen Şamanizm'e inananları, Yahudi ve Hristiyan olanları, Uzak Doğu dinlerine mensup olanları bulunmaktadır. Ayrıca çeşitli dinlerin kalıntılarını, Müslüman olduktan sonra da

---

47 A. Zeki Velidi Togan, *Umumi Türk Tarihine Giriş*, (İstanbul: Enderun Kitabevi, 1981), 9-10.
48 Çoruhlu, *Erken Devir Türk Sanatı*, 25.
49 Çoruhlu, *Erken Devir Türk Sanatı*, 26.
50 Yasin Cemal Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", (Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020), 5.

tarikatlar, hatta mezhepler içerisinde eriterek yaşatmaya devam etmişlerdir. Bir dine mensup olmak söz konusu olduğu zaman, Türk hakanları, çeşitli dinlere mensup din adamlarını huzurlarında tartıştırmışlar, akıllarına yattığı takdirde bu dinlerden birisini benimseyerek tebaası ile birlikte o dinin salikleri olmuşlardır".[51]

Eski Türk lehçelerinde tangrı, tenri, tengere, tangara, ture, tenegere gibi değişik şekillere bürünen tengri sözcüğü hem göğü hem de Gök Tanrı'yı ifade ediyordu.[52] "Türklerde tanrı tasavvuru Gök-Yer/ Su-Atalar formülüyle ifade ettiğimiz çeşitli kültlerle birlikte karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle erken devirde tek bir Türk dini ile karşı karşıya olmadığımızı söyleyebiliriz. Türklerin din anlayışları, kavimlerin gösterdiği toplumsal yapı değişiklikleri nedeniyle, zamana ve yere bağlı olarak farklılıklar göstermektedir".[53] Türklerin din ve inanışlarındaki çeşitlilik göçebe yaşam tarzı ve yerleşik hayata geçmesiyle birlikte de değişiklik göstermiştir.

Tarihte ilk Türk dini denildiğinde akla Şamanizm gelmektedir. "Bazılarına göre bir dini ifade eden bu terimin karşılık geldiği inanç sistemi aslında İslamiyet, Hristiyanlık, Budizm gibi tam anlamıyla teşekkül etmiş bir din değil tanrılar, ruhlar ve insanlar arasında ilişki sağlayan bir sistem ve tekniktir. Şamanizm, M.Ö. ki devirlerden bu yana Türklerin ve çevrelerindeki toplulukların, İç Asya ve Orta Asya'da yaşadıkları bölgelerde uyguladıkları, şaman ya da kam adı verilen din adamları aracılığıyla gerçekleştirilen bir inanç ve uygulamalar bütünüdür".[54] Rus bilim adamları vasıtasıyla terminolojiye kazandırılmış olan Şamanizm sözcüğü Tunguzca'da ki şaman isminden gelir. "Türk topluluklarında şaman teriminden çok "kam" sözcüğü kullanılmıştır; bu yüzden söz konusu inançlar bütününe "kamcılık" demek de mümkündür yada Orta Asya'nın bazı bölgelerinde kullanıldığı gibi "tanrıcılık" veya "tengircilik" de denilebilir. Şamanizm erken devir Türkleri ve onların komşuları arasında çok daha eski çağlardan itibaren totemist inançlar, ata kültleri, hayvan kültleri, doğa kültleri ile birlikte görülmektedir".[55]

---

[51] Yusuf Ziya Yörükan, "Türklerin Müslüman Olmadan Evvel Benimsediği Dinler ve Şamanizmin Bu DinlerÜzerinde Görülen Tesirleri", (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2019), s.7.
[52] Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, 32.
[53] Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, 29.
[54] Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, 27.
[55] Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, 27-28.

Türklerin mensup oldukları en eski dini inanışları "Gök Tanrı" inancıdır. "Türklerde Gök Tanrının hiçbir şekilde tasvir edilmediği, ilahi bir güç olarak kabul edildiği seyyahların gözlemlerinden anlaşılmaktadır".[56] "Türklerin sahip olduğu Gök tanrı dininin tek tanrı inancını temel aldığını Maksidi, Süryani Mihail, Gürcü yazarlar ve Avrupalı seyyahlar ortaya koydukları eserleriyle tanıklık etmişlerdir".[57] "Eski Türk yazılı metinlerinde Gök Tanrı,semavi dinlerin tarif ettiği tek tanrı tanımlarının ortak özelliklerine uygun olarak kudretli, İlahi tanrı şeklinde kendini göstermiştir. Türklerin yazılı eserlerinde tanrı kavramı nitelenirkensemavi, yüce ve kudretli gibi sıfatlarla nitelenmiştir"[58]. Yeryüzünde ki bütün dinlerde olduğu gibi Gök Tanrı dininin de ibadet törenini gerçekleştirecek "kam" adı verilen bir din görevlisi bulunmaktaydı. "Kamlar değişik tarzda elbiseler giyer, şapkalar, külahlar, maskeler takar, çeşitli kutsal figürlerin çizildiği davulu ile kutsal törenleri yönetirlerdi."[59] Türk toplumunda herkes kam olamazdı, kamların soylu, tanınmış aileden gelmesi gerekirdi. "Türk coğrafyasının genişliği, çeşitli milletlerle ve kültürlerle ayrı ayrı temaslarda bulunulmasıİslamiyet dininin kabulü öncesi onların çeşitli dinlere yönelmelerine sebep olmuştur. Türkler Gök tanrı dininin yanı sıra çevre kültürlerin etkisiyle Budizm, Maniheizm, Hristiyanlık, Musevilik gibi semavi ve semavi olmayan dinlere ilgi göstermişlerdir".[60]

Türkler arasında; M. Ö. II. – III. yüzyılda Doğu Hunlarında, Göktürkler döneminde Mukan Kağan zamanında ve Uygurlar arasında VIII. yüzyılda Budizm dini görülmüştür. Ayrıca VIII. Yüzyılda Uygurlar arasında Maniheizm dini ve İran coğrafyasına yakın Türk boyları arasında VII. Yüzyılda Hristiyanlık, VIII. Yüzyılda çok yaygın olmamakla birlikte Hazar coğrafyasında Musevilik ve VIII. Yüzyılda Hazarların baş şehri İtil'in fethi ile İslamiyet Türklerin kabul ettikleri diğer dinler arasındadır. Buna göre; hiç şüphesiz ki Türklerin zamana ve yere bağlı olarak farklılıklar gösteren din ve inanışları hem günlük hayatlarını hem ölü gömme biçimlerini hem de ölümden sonraki hayatlarını şekillendirmelerinde önemli ve etkili olmuştur.

---

56 Galata, Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği, 13.
57 Ünver Günay ve Harun Güngör, *Türklerin Dini Tarihi*, (İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2018), 51.
58 Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 13.
59 Kafesoğlu, *Eski Türk Dini*, 105.
60 Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 17.

Hemen her toplulukta olduğu gibi Türkler de öldükten sonra bu dünyadakine benzer bir hayat yaşayacaklarına inanıyorlardı. Proto-Türk, Hun, Göktürk, Uygur ve diğer Türk topluluklarıyla ilgili yapılan Arkeolojik kazılar bu hususu destekler mahiyettedir.[61] Türkler'e göre ölümün çeşitli nedenleri vardı. İnanılan tanrıya karşı gelmek, kötü ruhların ve büyücülerin faaliyetleri, Kut'un ya da Tın'ın (ruh) yitirilişi gibi değişik sebeplerin ölüme yol açtığı düşünülüyordu. "Eski Türk inanışında ruh bedeni yalnızca ölüm anında değil, uykudave hastalıkta da terk ederdi. Bedeni terk eden ruhun ağızdan çıkarken kuşa dönüştüğüne inanılırdı. Orhun Kitabelerinde Bilge Kağan ve Kültigin için kullanılan uçtu tabiri de buradan gelir".[62] Uçmak Tanrı'nın yanına yükselmek anlamı taşıyordu. Kanda ya da kalpte bulunduğu kabul edilen ruhun göçmesi belirtilirken en çok ruhun uçtuğundan söz edilir. Uçma fikribüyük dinlerde ifade edildiği üzere tam bir cennet anlayışını dile getirmemekle birlikte ruhların yaşanılan yerden göğe yükseldiğini ifade eder.[63]

Milattan önceki devirlerde yaşayan ilk Türklerden (Proto Türkler/ Ön Türkler) günümüze kadar olan uzun süreç içerisinde varlığını sürdüren Türk topluluklarında bazıları ön plana çıkmak üzere Sanat Tarihi ve Arkeoloji alanına yansıyan defin şekillerini kısaca şu şekilde elealabilmek mümkündür;[64]

1. Herhangi bir yapı inşa etmeden doğrudan doğruya toprağa gömme.

2. Bir kurganın altına (kurgana) gömme.

"Kurgan kelimesi Türkçe bir isimdir; literatüre Rus bilim adamları vasıtasıyla girmiş olmalıdır.[65] Rusça'da "KYPFAH" (Kurgan) olarak yazılan kelime; "kurgan, tepe, höyük, Tümülüs" demektir. İngilizce'de ise kurgan kelimesinin anlamı olarak iki grup önerilmektedir: 1.İstihkam, Kale, Hisar. 2.Türbe, toprak yığını-tepe, Tümülüs."[66] "Türkçe korumak fiilinden gelen kurgan sözcüğü, kale yada şehir anlamına da gelir. Bu ad daha sonra Tümülüs görünüşlü mezarlara isim olmuştur.[67] Kurganlar konusunda ayrıntılı

[61] Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, 189.
[62] "Türklerde Ölü Gömme Adetleri", son güncelleme tarihi 20 Şubat 2023, https://arkeofili.com/islami yet-oncesi-turklerde-olu-gomme-adetleri
[63] Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, 191.
[64] Yaşar Çoruhlu, *Eski Türklerde Ölüm*, (İstanbul: Cogito Yapı Kredi Yayınları, 2004), 244-268.
[65] Anonim, "Kurgan Kültürü", *Anabiritanca Genel Kültür Ansiklopedisi*, İstanbul 1986-89, XIV: 74.
[66] Çoruhlu, *Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar*, 22.
[67] Sağıroğlu Arslan, *Develi İlçesindeki Bezemeli Mezar Taşları*, 28.

araştırmalar yapan Yaşar Çoruhlu'ya göre "Kurgan ismi aslında mezarın kendisini değil, mezarın üzerindeki koruyucu veya mezara ulaşmayı zorlaştıran kısım olan tepeyi belirtmektedir. Bununla birlikte bu ayrıma dikkat etmeyen bir kısım araştırmacılar, Kurgan denince doğrudan doğruya mezarı anlamışlardır. Bu nedenle aslında kurgan yerine kurganlı mezar tabirinin kullanılması bilimsel açıdan daha doğru olacaktır"[68] demiştir.

Bir kurganın altına gömme; "kurganı oluşturan göğü veya kutsal dağı ifade eden suni tepenin altında düzenlenmiş bazen küçük taş parçaları ile sınırlanmış bir çukur, bazen topraktaaçılmış bir çukur, bunların dışında ağaç veya taştan yapılmış bir oda şeklinde olan defin yerine ceset konulur. Ceset bazen ağaçtan yapılmış bir lahit (tabut) içindedir, erken devirlerde değişik şeylerin içine de konulduğu görülmüştür (sedye veya ahşap araba gibi) veya doğrudanDoğruya odanın (defin çukurunun) döşemesi üstüne de konulabilir. Cesetlerin başlarının yönü muhteliftir, en çok kuzey veya kuzeybatı, ya da batıya yöneltme görülür. Cesetlerin gövdesinin uzatılış biçimleri de farklıdır. Erken örneklerde hocker veya yarı hocker şekilleri görülmekte iken daha sonra sırt üstü düz biçimde uzatma, sırt üstü bacakları hafifçe çekilmiş olarak uzatma gibi uygulamalar da karşımıza çıkmaktadır. Bir Proto-Türk kültürü olan Andronova kültüründen beri birçok yerde cesedi yan tarafı üzerine gömme şekli de görülmüştür".[69] Kurganlarda yer alan cesetlerin üzerine ise ölenin yeniden hayata kavuşacağı inancı düşüncesinden dolayı kırmızı aşı boyası sürülmüştür. Ayrıca önemli kişilere ait olan cesetlerin mumyalandıkları da görülmektedir. Hatta ölümden sonraki hayata inanışlarından dolayı mezarlarda ölü hediyeleri ile birlikte yas alameti olarak da kuyruğu kesilmiş veya örülmüş at cesetleri ile beraber kimi mezarlarda keseler içinde kadın saç buklelerine derastlanıldığı görülmüştür.

"Kurganların yayıldığı coğrafi alanlara bakıldığında, onların daha çok bozkır kuşağı denilen bölgelerde yoğun olarak bulundukları görülür. Bu husus kurganların doğal olarakbaşta Türkler ve onların ataları olmak üzere bu bölge topluluklarının kültürlerinin ürünü olduğunu ifade eder".[70] Nitekim yapılan araştırmalar neticesinde kurganların yayılma alanlarını ise daha çok Baykal ötesinden Urallara, Kuzey Karadeniz'den Polonya'ya, Orta ve Doğu Avrupa'ya, Türkiye'nin bilhassa Trakya, Karadeniz, Orta ve

[68] Çoruhlu, *Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar*, 30.
[69] Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, 195-196.
[70] Çoruhlu, *Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar*, 15.

Doğu Anadolu bölgelerine, Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Moğolistan, Çin gibi ülkeler ile onların yakın çevrelerinde görmekteyiz.

3. Taş parçaları ile çevrilmiş bir alanın içine açılan çukura gömme, bu açılan çukur dörtgen ya da oval şekillerde veya alanın değişik bölümlerinde olabilir.

4. Başına stel ya da dikit dikip toprağa gömme. Bununla birlikte dikili taşların bulunduğu her yer de gömü olmamaktadır. Geyik taşları ve diğer dikili taşlar, cenaze töreni için belirlenmiş alanlarda, kurban töreni alanlarında ve bazen de kurbana giden yol ile kurgan tepesinin üstünde veya etrafında yer almaktadır. Bu sözü edilen yerlerde ölüyü veya inanılan tanrı yada ruhları temsil eden taş heykeller de bulunmaktadır.

5. Dünyanın başka yerlerinde olduğu gibi çok erken devirlerde (Tunç Devri) görülen küp içinde toprağa gömme proto-Türklerin yayıldığı asya coğrafyasında da karşımıza çıkabilmektedir.

6. Cesedi yakarak küllerini gömme, M.Ö. 2000'lerden beri İç Asya ve Orta Asya coğrafyasında karşımıza çıkar. Bu davranış belki hastalıkların bulaşmasını engellemek amacıyla yapılıyordu. Çünkü cesedin doğrudan doğruya toprağa gömüldüğü durumda da kireçve kömür kullanılarak cesedin etrafından yalıtıldığı örneklere de rastlanmıştı. Çeşitli kaynaklarda da vurgulandığı gibi bazı proto-Türk ve Türk toplulukları ölen kişilerin kalıntılarını yakmışlar ve küllerini kaplar içinde mezarlara gömmüşlerdir. Bazı Ortaçağ kaynaklarında külün havaya savrulduğu veya kutsal sayılan su ruhlarına izafeten nehre döküldüğü anlaşılmaktadır. Türklerde, ateş kültü, ateşin kutsal temizleyici sayılması ile ateşte bir ruh bulunulduğuna dair inanışların olmasının bu uygulamaya sebep olduğu düşünülmektedir.

7. Cesedi toprak üzerinde yapılan mezarlara gömme veya bir düzenlemeyle çürümeye bırakma şekilleri de karşımıza çıkar. Bu türden uygulamalar muhtelif biçimlerde olabilir. Göktürk devrinde Kültigin, Bilge Kağan ve Tonyukuk mezar külliyelerinde her ne kadar cesedin gömüldüğü bir yer bulunamamışsa da bu tür yapılar bir makam mezarı gibi ölüyü ölüm yıl dönümlerinde Devlet töreni ile anmak için inşa edilmiş yapılar idi. Türk mezar eserlerinde içinde ceset olmayan ancak ölen kişinin anısına yapılmış taş lahitlerden ibaret

mezarlar da bulunmaktadır. Bu uygulamanın amacı ise Yaşar Çoruhlu hocamıza göre; muhtelif zamanlarda ölüyü anmak ve onun hatırasına bir şeyler yapmak içindi.[71]

8. Cesedin tabutlar içinde ağaca asılması, konulması veya ağaç dalları üzerine yerleştirilmesi söz konusudur. Özellikle çocuk cesetleri omuzlarına kuş tüylerinden kanatlar konarak tabutlara konuyor ve ağaçlara asılıyordu. Bazı Şamanlara ait cesetlerin ise ağaç direkler üzerinde yer alan ağaçtan bir lahit tipi gömü yerine defnedildiği de görülmüştür.[72] Bu son uygulamanın amacı ise etlerin kemiklerden ayrışması ve kemiklerden dirilme ile çocuğun ruhunun kuş olup tekrar doğan bir bebeğin ruhu olarak yeniden dünyaya geldiğine inanılmasından kaynaklanıyordu. 'Eski Türklerde yüksek tabakaya mensup, ölmüş kişilerin mezarları genellikle ulaşılması zor yerlerde olurdu. Moğolların da uyguladığı bir sistemle mezar yerinin üstünden nehir geçirilerek ya da mezarı inşa edenler öldürülerek defin yerinin bulunmaması sağlanırdı."[73]

Türkler aynı zamanda ölen kişinin ardından "yuğ" adı verilen bir merasim düzenlerlerdi. Türklerin Yuğ (cenaze merasimi) hakkında bilgi veren Çin resmi hanedan tarihlerinden birinde şöyle deniliyor: "Ölüyü çadıra korlar. Oğulları, torunları, erkek kadın başka akrabası atlar ve koyunlar keserler ve çadırın önüne sererler. Ölü bulunan çadırın etrafında at üzerinde yedi defa dolaşırlar. Kapının önünde bıçakla yüzlerini kesip ağlarlar. Yüzlerinden kan ve yaş karışık akar. Bu töreni yedi defa tekrar ederler. Sonra muayyen bir günde ölünün bindiği atı, kullandığı bütün eşyayı ölü ile beraber ateşte yakarlar; külünü yılın muayyen bir gününde mezara gömerler. İlkbaharda ölenleri sonbaharda, otların ve yaprakların sarardığı zaman gömerler. Kışın veya güzün ölenleri çiçekler açıldığı zaman (ilkbaharda) gömerler. Defin gününde ölünün akrabası, tıpkı öldüğü günde yaptıkları gibi, at üzerinde gezer ve yüzlerini keser ağlarlar. Mezar üzerinde kurulan yapının duvarlarına ölünün resmini, hayatında yaptığı savaşları tersim ederler. Bu ölü ömründe bir adam öldürmüş ise mezar üzerine bir taş (balbal) korlar. Bazı ölülerin mezarında bu taşlar yüze, hatta bine baliğ olur. Atları ve koyunları kurban ettikten sonra

[71] Çoruhlu, *Eski Türklerde Ölüm*, s. 244-247.
[72] Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, 198.
[73] Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, 198-199.

kafalarını kazıklar üzerine korlar".[74] (Tan sülalesi Tarihi VI. Yüzyıl olayları bölümünden alınmıştır.)

Yukarıda "Tan Sülalesi Tarihi VI. Yüzyıl Olayları" bölümünden alınan bilgilere göre denilebilir ki Türkler, bir kişi öldüğü zaman onun için "Yuğ" adı verilen bir cenaze merasimidüzenliyorlar. Ölen kişinin cesedini yurt adı da verilen çadırlarda bekletiyorlar, tören esnasında ise ne kadar üzüldüklerini ifade etmek için bıçakla saçlarını ya da yüzlerini keserek kanlı gözyaşları ile ağlıyorlardı. Ayrıca, asıl cenaze töreni ceset mezara konulurken yapılıyor olup, Yuğ töreni sırasında gelen konuklara ziyafet verilip bazen de müzikli eğlenceler düzenliyorlardı.

"İnsanlık tarihi kadar köklü bir geçmişe sahip olan mezar geleneği farklı dönemlerde bir çok kültürde yer bulmuştur. Türklerde ise bu gelenek kendine özgü adetlerle ve formlarla ortaya çıkmış öz damgasını vurmuştur".[75] İlk çağlarda herkese mezar yapılmıyor, sadece hükümdarlara ya da ünlü devlet adamlarına, kumandanlara veya savaşta yiğitlik göstermiş erlere mezar yapılıyordu. Türklerde er adı olan kimse öldüğü zaman abidevi mezara hakkı olduğu için mezarı yapılmaktadır"[76] Türklerde gelişmiş bir mezar geleneği bulunmaktadır. Bu durumun tanıkları ise İslamiyet öncesi dönemde karşımıza çıkan kurganlar, balballar, anıt mezar (Bilge Kağan-Tonyukuk-Kültigin), geyikli, damgalı, koç başlı, ay yıldızlı, kılıç hançerli mezar taşlarıdır. İslamiyet'in kabulü ile ise bu gelenek devam etmiş ve karşımıza türbe ve kümbet mimarisi ile çıkmıştır. Türklerde mezar mimarisi olarak karşımıza çıkan ilk yapı kurganlardır. Geniş Türk coğrafyasında karşımıza çıkan kurganlar aslında mezarın kendisini değil mezarın üzerinde yer alan koruyucu tepeyi ifade etmektedir. "Kurgan geleneği atalar ve dağ kültü ile yakından ilişki içindedir. Ayrıca Türk çadırı ile mezar anıtı kurgan arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Kurganların boyutlarının kesin ölçülerle tespit edilmesi zordur; fakat ortalama büyüklükleri on üç ila on beş metre, yirmi ila yirmi dört metre, otuz ila kırk altı metre, elli bir ile elli beş metre alanları kapsamaktadır".[77] Kurganların yükseklik, genişlik ve büyüklük ölçüleri gömülü kişinin toplumsal statüsü ile alakalıdır.[78] "Milattan önceki

[74] Abdulkadir İnan, *Tarihte ve Bugün Şamanizm*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1986), 177-178.
[75] Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 101.
[76] Esin, *Türk Kozmolojisine Giriş*, 66.
[77] Çoruhlu, *Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar*, 84.
[78] Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 111.

dönemlere ait mezarlar genellikle yerleşim yerlerine yakın yerlerde olmamış, bozkırlardaki nehir, göl ve küçük akarsu gibi yerlerden uzak alanlarda inşa edilmiştir.[79] Bu durumun nedeni kurganları soygunlardan korumak hem de Türklerin hayatında önemli bir yere sahip olan Atalar ve Dağ kültlerinden kaynaklanmaktadır. Türklerin hayatında önemli bir yere sahip olan kurgan mimarisi içerisinde barındırdığı buluntuları nedeniyle bize Türk sanatı hakkında da önemli bilgiler vermektedirler. "Mezarlara taş heykel dikilmesi geleneği, çok eski tarihlerden itibaren başlamış; Türk toplulukları arasında milattan sonra VI-XIII. Yüzyıllar arasında yaygın olarak kullanılmıştır. Türklerin kutsal olarak kabul ettiği kurganlarda taş heykeller ve balballar öncelikle yer almıştır".[80] "Balballar, Moğol bozkırı başta olmak üzere Sayan-Altay dağları bölgesi ve Çin'deki Doğu Türkistan bölgesinden Kırgızistan, Kazakistan'a uzanan bölgede göl ve ırmak kıyısındaki bozkırlarda sıralanmışlardır ve sayıları binden fazladır."[81] Birçok bilim adamı ve araştırmacı balbalların yapılış amacıyla ilgili genel olarak iki görüşü ileri sürmektedirler. Bunlar ise; bu balbalların suretlerinin ölen kişinin kendi tasviri olduğu ile ölen kişinin hayatta iken öldürdüğü düşman sayısı kadar dikilip diğer dünya da ölüye hizmet etmesi anlayışından kaynaklandığıdır. Balbalların boyutları kişinin toplumsal statüsüne göre değişmekte olup en "küçüğü yaklaşık kırk ila elli santimetre, en büyüğü de yaklaşık iki yüz elli santimetre yüksekliğindedir".[82] Ayrıca "balballar üç ana kümede incelenmiştir. 1-VI-VIII. Yüzyıllara ait kabul edilebilecek küme; bunlarda figürlerin bir elinde kılıç bir elinde bir kadeh vardır. 2- IX-XII. Yüzyıllara ait olabilecek küme; bunlarda iki elde de kadeh vardır. 3-XI-XIII. Yüzyıllara ait ve elin görülmediği kümedir."[83]

"Balbal veya Babalar şekil itibariyle karakteristik Türk kimliği, Türk çehresi, Türk özelliği taşımaktadırlar. Bunlar Özbekistan ve Türkmenistan da çok az sayıda bulunurken, Kırgızistan, Kazakistan, Altay, Tuva, Sibirya, Kafkasya, Moğolistan ve Karadeniz'in kuzeyinde Dest-i Kıpçak bölgesinde sıklıkla görülmektedir. Taşların tasvirleri, büyük bir kafa,üçgen biçimli, kısa kolu, bel hizasında kemer, sağ elinde kup,

[79] Çoruhlu, *Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar,* 44.
[80] Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca. *Türkler,* Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002, XVI, 1636.
[81] Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 112.
[82] Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 113.
[83] Sağıroğlu Arslan, *Develi İlçesindeki Bezemeli Mezar Taşları,* 29.

bardak, kadeh tutmuş, sol eliyle kılıca kamaya dayanmıştır"[84] Bunun yanı sıra Balballar sekizinci asırda Rus Arkeologlar tarafından "Taş Nine" ya da "Taş Baba" olarak adlandırılmışlardır. Kutsal mekanlarda başlayan ölü gömme adetleri zamanla toplumdaki önemli kişiler için anıt mezar alanlarına diğer adıyla taş sütunlara dönüşmüştür. "Kahramanlık, alplik, erdemlik özellikleri taşıyan devlet adamları, bengü taş denilen ve anısı ebediyete kadar bildirecek bir abidevi anıt mezara hak kazanıyorlardı".[85] Anıt Mezarlar "değişik tarz ve ölçülerde ((yüksekliği 90-360 santimetre, genişliği 20-93 santimetre) uzunlukları bir ile beş metre arasında, üzerinde damga,kozmolojik unsurlar, güneş, ay, yıldız gibi şekillerin kaya resmi panolarında çizilmiş kutsal hayvan şekilleriyle benzerlik taşıyan taşlardır.[86] Milattan önceki bin yılda varlığı bilinen anıt mezar anlayışı milattan sonra VI.-VII. Yüzyılda sona ermekte sonrasında yazılı mezar, balballar dönemi başlamıştır. Bu anıt mezarlara daha çok Moğolistan, Hakasya ve Altay bölgelerinde sıklıkla rastlanmaktadır. Bu anıt mezarların en güzel örneklerine İslamiyet öncesi dönemde, sekizinci yüzyılda Göktürk'ler döneminde yapılmış olan Kültigin (732), Bilge Kağan (735) ve Tonyukuk (725-726 ile 732) mezar külliyelerinde rastlamaktayız. Türklerin Orta Asya'da Altay ve Sayan bölgesinde yoğunlukta olmak üzere, Hunlarda ve Göktürklerde görülen mezar taşlarının esasını geyikli taşlar oluşturmaktadır. "Temelini kaya resimlerioluşturan bu taşlar kutsala bir yolculuk, öteki dünyada güzelliklere ulaşma arzusutaşımaktadır. Geyikli taşlar üzerinde kemer, hançer, kama, kılıç, damga, semboller, geyik, kurt, kaya resimlerinde karşımıza çıkan unsurlar, çeşitli sahneler, yazıtlar bulunmaktadır".[87] Kökeni Orta Asya'da İskitler dönemine kadar giden Geyikli Taşlar, mezarın yanı başına dikilirlerdi. "Sosyal statü, zenginlik ve sanatçının kabiliyetine göre geyikli taşların şekil ve büyüklükleri değişmiştir".[88]

"Mezar taşları çeşitli dönemlerde ve coğrafyalarda farklı üsluplara bürünmüşlerdir. Günümüze kadar gelen ve hala ayakta kalan damgalı mezar taşları, sosyal hafızada yer alan geçmiş öğelerin nasıl devam ettirildiğinin kanıtı niteliğindedir. Damgalar taşımış oldukları nitelik itibariyle sosyal ve mülkiyet belgeleridir."[89] "Damga dönemine kadar

[84] Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 114.
[85] Esin, *Türk Kozmolojisine Giriş*, 89.
[86] Güzel, Çiçek ve Koca, *Türkler*, 126.
[87] Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 124.
[88] Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 125.
[89] Galata, "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği", 130.

işaretkoyulmadan dikilen anıt mezar taşları, damgalarla birlikte hangi mezar taşının kime, hangi boya veya oymağa ait olduğunu göstermeye başlamıştır. Türk boy sistemi sosyal hayatta önemli bir yer tutmuştur"[90] Genellikle bir ila beş metre arasında değişen ebatlara sahip olan damgalı mezar taşlarının, sosyal, siyasi ve dini boyutları bulunmakta olup, ölüm kültürüne şahsilik ve aidiyetlik kazandırmıştır.

Türklerin ölen kişiye koç veya koyun kurban edip mezarı başlarına kazıklarla takmaları geleneği zamanla koç başlı mezar taşlarının oluşmasına yol açmıştır. Koç başlı mezar taşları da diğer mezar taşlarında olduğu gibi kişinin toplumsal statüsüne göre yapılmışlardır. En güzel örneklerine Akkoyunlu ve Karakoyunlular döneminde gördüğümüz bu taşlara, Moğolistan, Azerbaycan, İran ve Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesinde de rastlanmaktadır.

Türklerde ok ve yayın hükümdarlık sembolü olması ve kılıç üzerine yemin edilmesi, hükümdarlığı, cesareti, yiğitliği ve gücü temsil eden kılıç ve hançerli mezar taşlarının oluşmasına yol açmıştır. Bunların dışında Türklerin kozmolojiyle olan ilişkisi, hükümdarlık alameti olarak düşündükleri astrolojik remze yani kün-ay da zamanla ay yıldız damgalı mezar taşlarının oluşmasına yol açmıştır.

Türklerde İslamiyet'ten önce zengin kültür, gelenekler ve dini inançlar çerçevesinde gelişen mezar taşı anlayışı İslamiyet'in kabulü ile birlikte geçmişlerine bağlı olarak farklı formlarda mezar mimarisi gelişimine yol açmıştır. "10. Yüzyıl itibariyle Türklerin İslamiyet'e geçmeleriyle beraber mimaride yaşanan değişikliklere türbe mimarisi eklenmiştir. İlk Müslüman Türk devleti olan Karahanlılar kendi dönemlerinde birçok sivil ve dini yapı yaptırarak Türklerin İslam devrine ait ilk ürünlerini ortaya koymuşlardır."[91] "Karahanlılar döneminde mezar yapıları tipolojik olarak gelişmeye, hayvan ve insan motiflerinin yerini kufi yazılar almaya başlamıştır".[92] Zengin bir mezar mimarisi geleneği başlatan Karahanlıların türbeleri, genellikle kare planlı olup üst örtüsü ise kubbedir. Ayrıca Karahanlılar döneminde görülen türbelerin portalleri yüksek olarak yapılmış olup zengin tezyinatla bezelidir. Bu dönemin en güzel türbe örneklerine ise Tim şehrinde

[90] Sadi Somuncuoğlu. *Sibirya'dan Anadolu'ya Taştaki Türkler*, (İstanbul: At-Ok Yayınları, 2011), 502.
[91] Şeyma Sarıoğlu, "12. Yüzyıl Anadolu'sunda Türk İslam Mezar Yapıları", (Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2019), 22.
[92] Bahar, 2013, 288.

bulunan Arap Ata türbesi ile Kazakistan Talas'ta yer alan Ayşe Bibi ve Balacı Hatun türbesi ile Özkent türbeleri verilebilir.

Gazneliler döneminde çok fazla mezar yapısına rastlanılmamakla birlikte bilinen örnekleri Aslan Cazip Türbesi ile Sultan Mahmud türbeleridir. "Büyük Selçuklular dönemine gelindiğinde ise mezar yapılarının sayıca artarken, tipolojik olarak da çeşitlendiği önemli ve abidevi örnekler olarak günümüze ulaştıkları görülmektedir.[93] Özellikle çokgen planlı türbe ve kümbet örneklerine sık rastlanıldığı bu dönemde çift kubbe uygulamasına da sık rastlanılmaktadır. Ayrıca bu dönemde yapı malzemesi olarak tuğla ile süslemede kufi yazılara sık rastlanılmaktadır. Bu dönemin en güzel örneklerini ise; Kırk Kızlar kümbeti, Kümbeti Ali, Kümbeti Surh, Sultan Sencer türbesi ile Harrekan kümbetleri oluşturmaktadır.

1071 yılında Türklerin Anadolu topraklarına gelmesi ile zengin bir kültür birikimi de Anadolu'ya gelmiştir. 12. Yüzyılda Anadolu Selçuklu Devleti ve hakimiyetinde ki beylikler bir yandan Anadolu'ya yerleşme ve iskân mücadelesi vermiş, diğer yandan ise yeni topraklarında geçmişin izlerini yaşatmaya devam edip geliştirmeye çalışmışlardır. Böylelikle Anadolu da yeni bir Türk İslam yapısı olan mezarlar ortaya çıkmıştır. "Türkler Anadolu'ya yerleştikten sonra ki zamanlara ait miladi bin senelerinden itibaren mezarlıklar tespit edebiliyoruz. Örnek olarak Erzurum civarında Saltuklara, Ahlat civarında Selçuklara, Ak ve Karakoyunlulara, Konya ve Akşehir'de Selçuklulara ait mezarlıkları verebiliriz.[94]

Anadolu Selçuklu döneminden sonra Beylikler ve Osmanlı döneminde de mezar yapımına devam edilmiştir." Anadolu Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı mezarları arasında çok fazla fark olmamakla birlikte her biri kendi dönem ve bölge özelliklerini taşırlar. Bütün bu farklılıklar ve benzer yanlar ele alınarak Anadolu'daki mezar alanları genel olarak dört biçimde yapılmıştır. Sandukalar, Çatma Lahitler, şahideli mezarlar ve Baldöken mezarlar. Ancak bu dört mezar şekli dışında bazı bölgelerde görülen farklı

[93] Çoruhlu, 2000, 33.
[94] Sağıroğlu Arslan, *Develi İlçesindeki Bezemeli Mezar Taşları*, 30.

mezarlarda mevcuttur".[95] Bumünferid grubun en güzel örneklerini ise, özellikle Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesindekoyun, koç ve at şeklindeki mezarlarda görmekteyiz.

Özetle denilebilir ki İslamiyet'in Türkler tarafından kabulü ile birlikte kurganlar yurt tipi çadır tarzı ile kümbet ve türbe adını verdiğimiz mezar anıtlarına dönüşerek mimariye katılmışlardır. "Türklerin yaşadıkları coğrafyaların özellikleri mimari eserlerini etkilemiştir. İslamiyet'in ilk dönemlerinde inşa edilen kümbet ve türbelerin çadır mimarisini andıran tarzdayapılmış olması bozkır coğrafyasının etkilerinin sonucudur".[96] "İslamiyet'i kabul eden Türkler de göğü sembolik olarak katı bir bina kubbesine benzetmişlerdir. İslamiyet de kubbe sembolik anlamda kullanılmıştır"[97] Bu durum Türklerin kubbeyi türbe ve kümbet mimarisinde kullanmasına yol açmıştır. Türbe ve kümbet mimarisi başlangıcından itibaren Anadolu'da eski geleneğe bağlı yeni formlar kazanarak ve zamanla gelişerek günümüze kadarvarlığını devam ettirmişlerdir. Ayrıca Türklerin geniş coğrafyalara yayılmış olması ve birçok dine mensup olması zengin bir mezar mimarisi geleneğine sahip olmalarına yol açmıştır. Bu durumun tanıkları ise İslamiyet öncesi dönemde rastladığımız kurganlar, balballar ve mezar anıtları ile İslamiyet sonrası dönemde görülen Türk kültürüne yabancı olmayan Atalar kültü anlayışına uygun türbe ve kümbet mimarisi başta olmak üzere geyik, at, koyun ve koç başlıklımezar taşlarıdır.

[95] Sağıroğlu Arslan, *Develi İlçesindeki Bezemeli Mezar Taşları*, 31.
[96] Esin, *Türk Kozmolojisine Giriş*, 141.
[97] Bahattin Ögel, 167.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KATOLOG

3.1. Gesi Güney Mezarlığı

Kayseri'nin Melikgazi ilçesinde yer alan Gesi beldesinde bulundukları mahallelerinin ismini taşıyan Kuzey, Güney ve Bahçeşehir olmak üzere üç adet mezarlık alanı bulunmaktadır. Tez konumuzu oluşturan Gesi Güney mezarlığı; Gesi'nin güney mahallesinde yer almakta olup, Melikgazi Belediyesi mülkiyetinde 9316 ada, 13 parselde kayıtlıdır. Gesi Güney mezarlığı eğimli bir arazi üzerinde basamak oluşturur vaziyette yer almaktadır. İhata duvarı ile çevrili olan mezarlık alanının doğu yönünde ana yola yakın vaziyette, arada bir ihata duvarı ile sınırlandırılmış, yan yana sıralanmış iki adet demirden yapılmış 5.30 cm genişliğinde giriş kapısı bulunmaktadır. Bu mezarlık alanında eski ve yeni mezarlıklar bir arada yer aldığı görülmüştür. Mezarlar arasında düz toprak mezarlar, taş sanduka mezarlar, baş ucu ve ayak ucu şahideli, kitabeli mezarlar ile yeni dönem beyaz mermerden yapılmış mezarlar yer almaktadır. Mezar taşları arasında; sarıklı, fesli, kitabeli ve uçları sivri olanlar çoğunlukta olup bunların yanı sıra basit, düz, kitabesiz ve yüksek baş taşları olan mezar taşları da bulunmaktadır. Bu kabristan da yer alan mezarların çoğunun aile mezarlığı şeklinde düzenlenmiş olması dikkati çekmektedir. Mezarlıkta yer alan mezarların çoğunun, özellikle yol kenarına yakın yerlerde yer alan mezarların büyük bir kısmının tahrip olduğu görülmektedir. 2018 yılında ise bu mezarlık alanı Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu kararı ile taşınmaz kültür varlığı listesine alınmıştır.

Katalog No: 1

Fotoğraf No: 1

Çizim No: 1

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Mahmud Recep.

Mezar Tipi: Kare gövdeli başlıksız şahide.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1202/ Miladi 1788.

Kitabesi: Merhum Murtaza EyüpMahmut Recep.

Yazı Türü:

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: En:

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 87 **En:** 37

Ayak Taşı Ölçüsü: Bulunmamaktadır.

Boy:

En:

Plan:

Boy: 170

En: 91

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşı batı doğu doğrultuda yer almaktadır. Çatma lahit mezar tipindeki mezar taşı; başucu taşından oluşmakta olup ayakucu taşı bulunmamaktadır. Mezarın başucu taşı toprağa gömülü kare bir gövdeye sahiptir. Kare gövdesi yukarıya doğru daralarak üstte üçgen bir form oluşturarak sonlanmıştır. Mezarın karegövdesinde, birbirini takip eden, kare çerçeveli üç adet silme yer alır. Bu silme içerisinde ise herhangi bir sınırlandırma olmaksızın dört satırlık kitabe yazılmıştır.

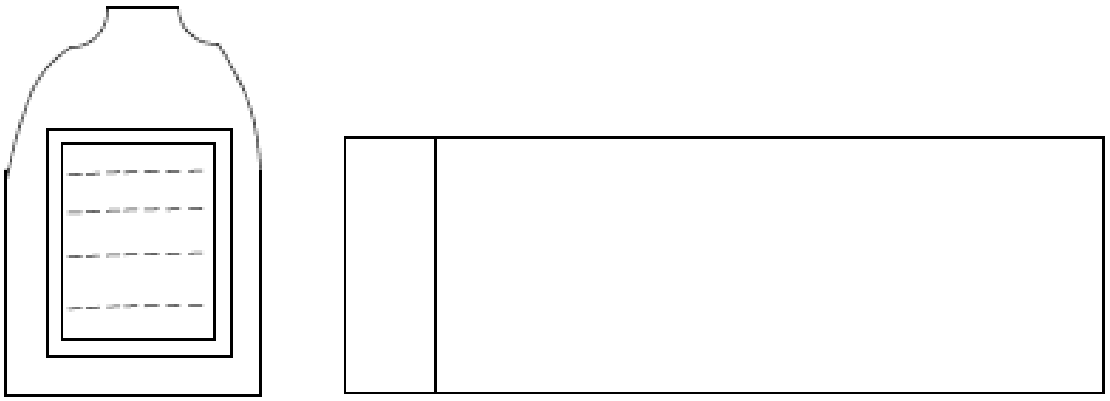
Fotoğraf No 1: Merhum Murtaza Eyüp Mahmut Recep'in Mezar Taşı

(Fotoğraf No 1-A)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 1: Merhum Murtaza Eyüp Mahmut Recep ‘in Mezar Taşı Planı

Mezar 1 Baş şahidesi
1/1 Ölçek

Mezar 1 planı
1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 2

Fotoğraf No: 2

Çizim No: 2

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu:

Cinsiyeti: Kadın.

Kimliği: Fatıma Kadın

Mezar Tipi: Dikdörtgen gövdeli mezar şahidesi.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma. **Tarihi:** Hicri 1200./ Miladi 1786.

Kitabesi:

Merhume ve Mağfure lehaMehmet Ağa ehli

Fatıma Kadın Ruhiyçün El FatihaSene 1200

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 126 cm **En:** 66x27 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 127 cm **En:** 66x63x60x57x39x8 cm

Plan:

Boy: 290 cm **En:** 61 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır. Çatmalahit toprak mezar başucu ve ayakucu taşından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı kare bir kaideye sahip olup, köşelerinden kademeli bir şekilde pahlanarak dikdörtgen bir gövdeye bağlanmaktadır. Mezarın dikdörtgen gövdesi ise yukarıya doğru daralarak sivri bir kemerle sonlandırılmıştır. Mezarın dikdörtgen gövde kısmında yatay çizgilerle sınırlandırılmış silmeler içerisinde beş satırlık kabartma tekniğinde yazılmış kitabe yer

almaktadır. Mezarınayakucu taşı; toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide bölümü köşelerinden kademeli olarak pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir.Dikdörtgen gövde kısmı üstte ovalleşerek, üçgenimsi bir küçük sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 2: Fatıma Kadın Mezar Taşı

(Fotoğraf 2-A)

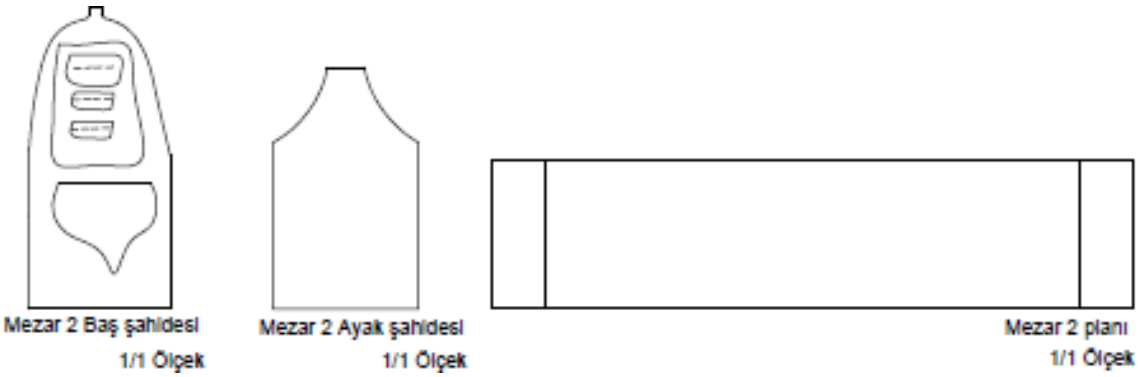
(Fotoğraf 2-B)

(Fotoğraf 2-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 2: Fatıma Kadın Mezar Taşı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 3

Fotoğraf No: 3

Çizim No: 3

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Kitabesi olmadığı için bilinememektedir.

Kimliği: Kitabesi olmadığı için bilinmemektedir.

Mezar Tipi: Dikdörtgen gövdeli şahideli mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Kitabesi olmadığı için bilinmemektedir.

Kitabesi: Bulunmamaktadır.

Yazı Türü: Kitabesi olmadığı için bilinmemektedir.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 147 cm **En:** 46x13 cm

Ayak Taşı Ölçüsü: Bulunmamaktadır.

Boy: 125 cm **En:** 44x7 cm

Plan:

Boy: 237 cm **En:** 47 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney Mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı çatma toprak mezar olup,batı doğu doğrultuda yer almaktadır. Mezar, başucu ve ayakucu taşından oluşur. Başucu taşı, toprağa gömülü olup, dikdörtgen bir gövdeye sahiptir. Mezarın dikdörtgen gövdesi içerisinde iç içe geçmiş alçak kabartma tekniğinde, iki adet üçgen çatılı ev resmi yapılmıştır. Mezar taşı üzerinde herhangi bir kitabesi bulunmamaktadır. Mezarın ayakucu taşı, başucu taşında olduğu gibi toprağa gömülü vaziyette olup dikdörtgen bir gövdeye sahiptir. Dikdörtgen gövdesiyukarıda üçgen bir alınlıkla sonlanmış olup, üzerinde bezeme yer almamaktadır.

Fotoğraf No 3: Kimliksiz Mezar 1'e Ait Mezar Taşı

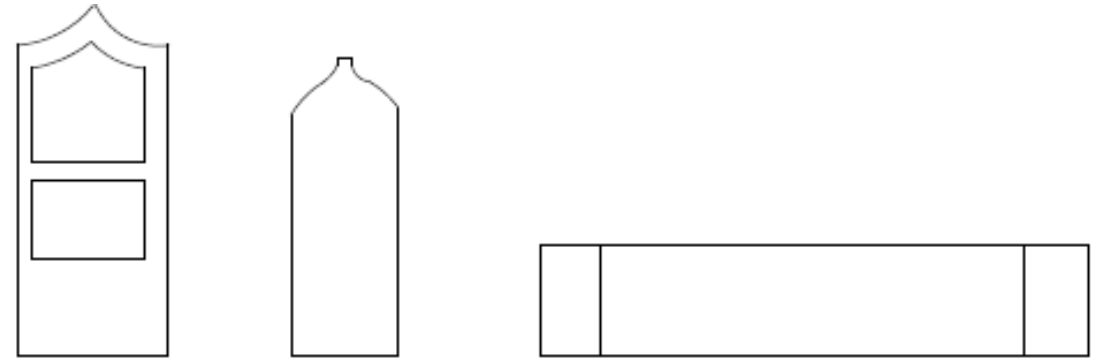
(Fotoğraf 3-A)

(Fotoğraf 3-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 3: Kimliksiz Mezar 1'e Ait Mezar Taşı Planı

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Katalog No:4

Fotoğraf No:4

Çizim No:4

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek. (Kitabesi silindiği için mezar taşının başlık kısmına göre)

Kimliği: Kimliksiz Erkek 1.

Mezar Tipi: Taşkın sarıklı kavuklu çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Bilınmiyor.

Kitabesi:

……

……

Ruhu İçun.

El Fatiha.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 16x13x10 cm **En:** 16x23x20 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 150x49 cm **En:** 54x16 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 30x75x3 cm **En:**

Plan:

Boy: 260 cm **En:** 61 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır. Çatmalahit toprak mezar, başucu ve ayakucu taşlarından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı kare birkaideye sahip olup yukarıya doğru daralıp pahlanarak dikdörtgen gövdeye bağlanır. Mezarın dikdörtgen gövdesi ise omuz kısmından daralarak boyun kısmı ile birleşir. Mezarın boyun kısmı, taşkın sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulmaktadır. Başucu

taşının dikdörtgen gövdesinde yatay çizgilerle sınırlandırılmış silmeler içerisinde dört satırlık kitabe yer alır.

Mezarın ayakucu taşı ise toprağa gömülü kare bir kaideden oluşup, yukarıya doğru daralıp kenarlarından pahlanarak dikdörtgen gövdeye bağlanır ve üst kısmından yukarıya doğru daralarak sivri bir uç kısmı ile sonlandırılmıştır.

Fotoğraf No 4: Kimliksiz (Erkek) Mezar 2'ye Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf No 4-A)

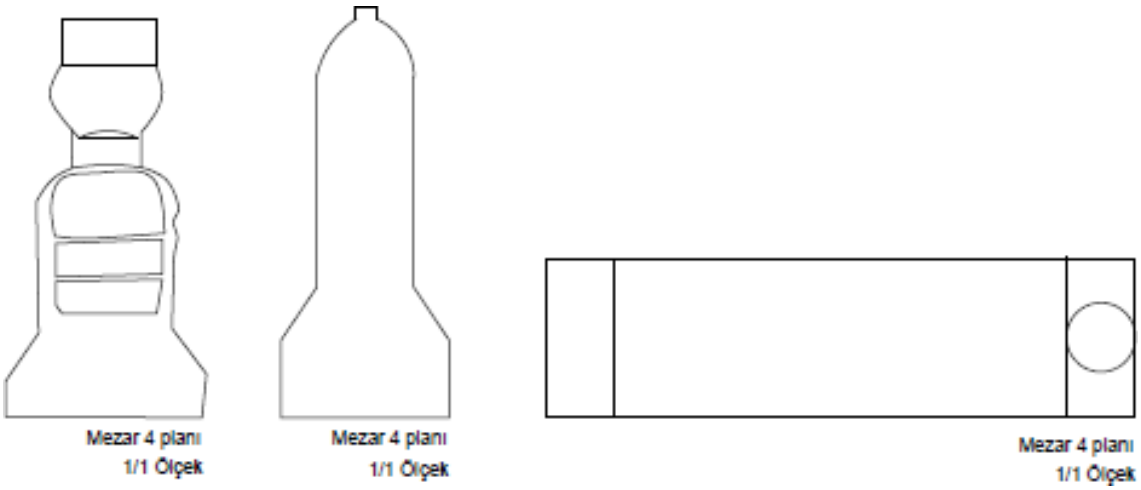
(Fotoğraf 4-B)

(Fotoğraf 4-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 4: Kimliksiz (Erkek) Mezar 2'ye Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 5
Fotoğraf No: 5
Çizim No: 5
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti:
Kimliği: Kimliksiz Mezar Taşı 3.(Kitabesi taş erimesinden kaynaklı silindiği için okunamamaktadır.)
Mezar Tipi: Çokgen gövdeli mezar şahidesi.
Malzemesi: Taş.
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Hicri 1201./ Miladi 1787.
Kitabesi:
Merhume…….
Hak eyleye.
……..
El Fatiha.
Sene 1201.
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık: Bulunmamaktadır.
Boy: **En:**
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 8x115x10 cm **En:** 55x12x33 cm
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 137cm **En:** 61x15x21
Plan:
Boy: 360 cm **En:** 60 cm
Genel Tanımı:. Gesi güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultuda yer alır. Mezar taşı, başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başkucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşup, yukarıya doğru köşelerinden pahlanıp daralarak gövde kısmıile birleşir. Mezar taşının gövde kısmı uzunlamasına altıgen bir forma sahip olup, yine köşelerinden pahlanıp daralarak dışa taşkın altıgen bir boyun kısmı ile birleşip, dışa taşkınaltıgen bir başlık kısmı ile son bulur. Mezarın gövde kısmında kare bir çerçeve

ile sınırlandırılmış silme içerisinde kabartma olarak yazılmış, altı satırlık bir kitabe yer alır.

Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından sonra köşelerinden pahlanıp daralarak, altıgen formlu gövde kısmı ile birleşir. Altıgen formu gövde kısmı ise yine köşelerinden pahlanıp daralarak altıgen boyun kısmı birleştikten sonra dışa taşkın altıgenformlu baş kısmı ile son bulur.

Fotoğraf No 5: Kimliksiz Mezar 3'e Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 5-A)

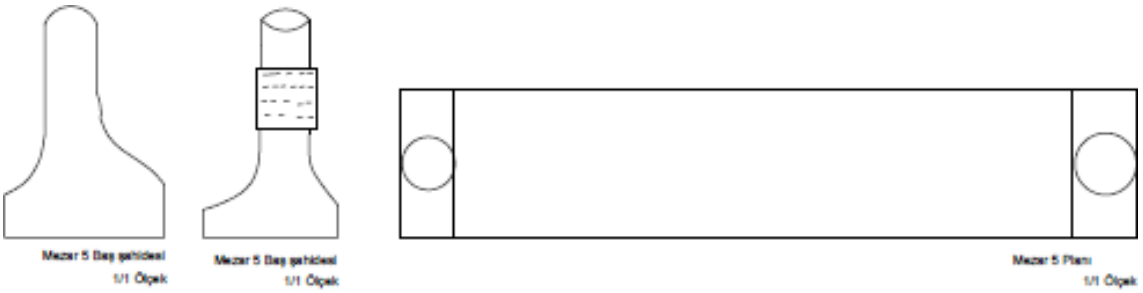
(Fotoğraf 5-B)

(Fotoğraf 5-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 5: Kimliksiz Mezar 3'e Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 6

Fotoğraf No:

Çizim No: 6

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Kadın

Kimliği: Ayşe Hatun

Mezar Tipi: Oval Dikdörtgen formlu şahideli mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1202. Miladi 1788.

Kitabesi:

La İlahe İlallah Merhum Mehmet AğaAğanın Ruhuna

Ayşe Hatun RuhucünEl Fatiha

Sene 1202

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 18 cm **En:** 12 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 111 cm **En:** 57x40 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 117x7 cm **En:** 55x25x7 cm

Plan:

Boy: 235 cm **En:** 57 cm

Genel Tanımı:. Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşı batı doğu doğrultuda yer almaktadır. Çatma lahit mezar, başucu ve ayakucu taşından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşının kaidesi toprağa gömülü olup kare formludur. Kare formlu kaide köşelerinden pahlanıp daralarak, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen oval formlu gövde ile

birleşmektedir. Oval formlu gövde kısmı ise, yukarıya doğru daralan boyun kısmı ile birleşmekte olup, kadınlara has hotoz bir başlık ile sonlanmaktadır. Oval formlu gövde kısmında kare bir silme içerisindekabartma tekniğinde herhangi bir çizgi ile ayrılmaksızın altı satırlık bir kitabe mevcuttur. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaideden oluşmakta olup, köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen formlu gövde ile birleşip, üst kısmında pahlanıp daralan birsivri uç kısmı ile sonlanmaktadır.

Fotoğraf No 6: Ayşe Hatun'a Ait Mezar Taşı

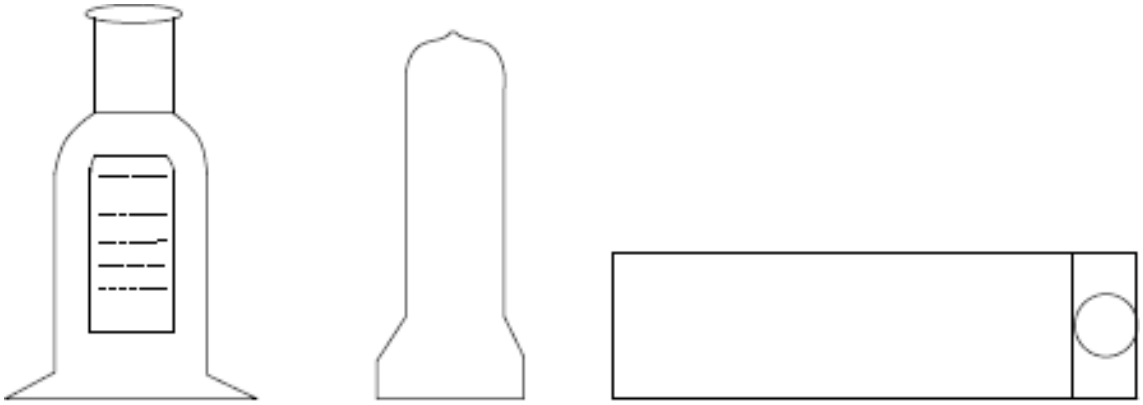
(Fotoğraf 6-A)

(Fotoğraf 6-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 6: Ayşe Hatun'a Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 7
Fotoğraf No:
Çizim No: 7
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Erkek.
Kimliği: Erkek.
Mezar Tipi: Taşkın sarıklı kavuklu çatma lahit mezar.
Malzemesi: Taş.
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Hicri 1220. Miladi 1805.
Kitabesi:
Merhum ve Mağfur
Mehmet Ağa'nın
Ruhuiçun
El Fatiha
Sene 1220.
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 27 cm **En:** 15x22x17 cm
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 138 cm **En:** 60x36x17
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 128 cm **En:** 59x31x5
Plan:
Boy: 229 cm **En:** 60 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar; başucu, ayakucu taşları ile güney ve kuzey yan taşlarından oluşur.

Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü olup kare formlu bir kaideden oluşur. Kare kaide bölümü, köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde bölümü ile birleşir. Mezarın dikdörtgen gövdesi, omuz kısmına doğru daralarak boyun bölümü ile birleşir ve üstte

taşkın sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur. Mezarın başucu taşının dikdörtgen gövdesinde, dört dikdörtgen, 1 adet ters üçgen çerçeveli silme içerisine yazılmış beş satırlık kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü dikdörtgen formlu bir gövde kısmından oluşur ve köşelerinden pahlanıp daralarak üstte üçgenimsi bir sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 7: Mehmet Ağa'ya Ait Mezar Taşı

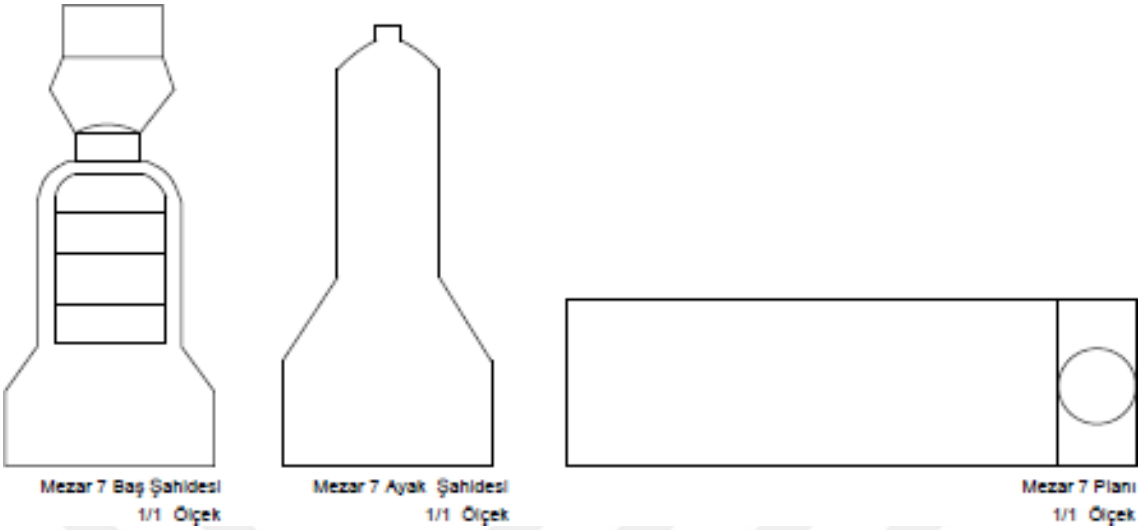
(Fotoğraf 7-A)

(Fotoğraf 7-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 7: Mehmet Ağa'yaAit Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 8
Fotoğraf No: 8
Çizim No: 8
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: : Erkek
Kimliği: Mehmet Hüseyin Ağa
Mezar Tipi: Hamidiye fes başlıklı çatma lahit toprak mezar.
Malzemesi: Taş
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Hicri 1203./ Miladi 1789.
Kitabesi:
Huvel hallagul bakiMerhum ve mağfurMehmet
Hüseyin Ağa'nınRuhucün
el Fatiha1203.
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 23 cm **En:** 14x18 cm
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 103 cm **En:** 37x14x18 cm
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 140 cm **En:** 57x36
Plan:
Boy: 284 cm **En:** 57 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit toprak mezar başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı, kaidesizolarak toprağa gömülü gövde kısmından oluşur. Mezarın gövde kısmı, yukarıya doğru genişleyen dikdörtgen bir forma sahiptir. Dikdörtgen formlu gövde kısmı, üstte köşelerinden daire şeklinde pahlanıp daralarak boyun kısmı ile birleşip, hamidiye tipinde bir fes başlık ile sonlanır.Mezarın dikdörtgen gövde kısmında, üste daire formlu dikdörtgen çerçeveli silme içerisine, yatay çizgilerle sınırlandırılmış, kabartma

olarak yazılmış, altı satırlık bir kitabesi yer alır. Mezarın ayakucu taşı toprağa gömülü kare bir kaide kısmından sonra köşelerinden pahlanıpdaralarak dikdörtgen formlu gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde kısmı köşelerinden pahlanıp daralarak, üstte üçgenimsi sivri bir uç kısmı ile sonlanır.

Fotoğraf No 8: Mehmet Hüseyin Ağa'ya Ait Mezar Taşı

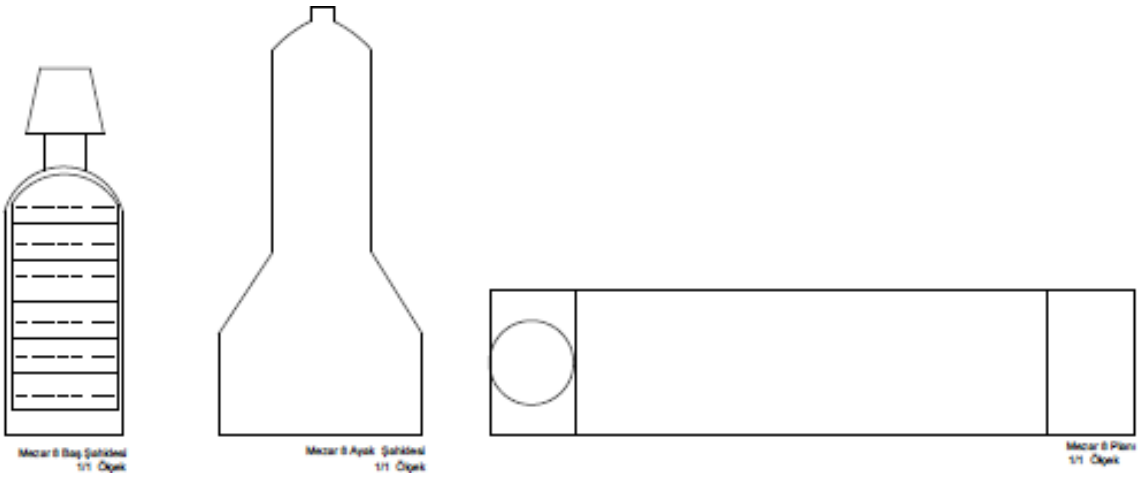
(Fotoğraf 8-A)

(Fotoğraf 8-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 8: Mehmet Hüseyin Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 9
Fotoğraf No:
Çizim No: 9
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Erkek.
Kimliği: Ömer Efendi.
Mezar Tipi: Taşkın sarıklı kavuklu şahideli çatma lahit mezar.
Malzemesi: Taş
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Hicri 1220. Miladi 1805.
Kitabesi:
Hüvel Halagul Baki. Merhum ve mağfur Ömer Efendi Ruhuiyçün El Fatiha. Sene 1220.
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 37cm **En:** 18x25x18
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 118 cm **En:** 44x32 cm
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 150 cm **En:** 50x35x15 cm
Plan:
Boy: 240 cm **En:** 50 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit toprak mezar, başucu ve ayakucu taşından oluşmaktadır. Başucu taşı toprağa gömülü olarak kare bir kaide kısmından oluşur ve köşelerinden daralıp pahlanarak dikdörtgen bir gövdeye bağlanır. Mezar taşının dikdörtgen gövdesi, oval bir omuz kısmından sonra boyun kısmı ile birleşir ve taşkın sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur. Mezar taşının dikdörtgen gövdesinde, dikdörtgen çerçevesi aşağıya doğru üçgen oluşturan, yatay şekilde çizgilerle sınırlandırılmış beş satırlık kitabesi yer almaktadır. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü olup kare bir kaide kısmından oluşur. Kaide kısmı köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen bir gövdeye bağlanır ve yine

dikdörtgen gövdesi köşelerinden pahlanarak en üstte sivriltilerek üçgen oluşturacak biçimde sonlandırılmıştır.

Fotoğraf No 9: Ömer Efendi'ye Ait Mezar Taşı

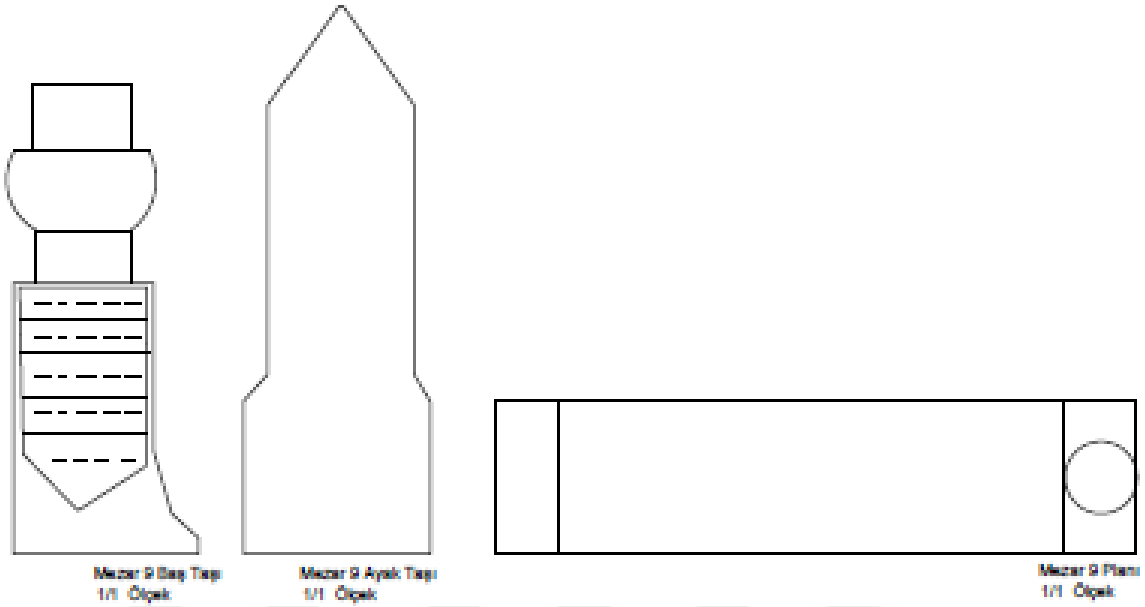
(Fotoğraf 9-A)

(Fotoğraf 9-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 9: Ömer Efendi'ye Ait Mezar Taşı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 10
Fotoğraf No:
Çizim No: 10
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Erkek.
Kimliği:
Mezar Tipi: Taşkın sarıklı kavuklu şahideli çatma lahit mezar.
Malzemesi: Taş.
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Hicri 1309./ Miladi 1891.
Kitabesi:
Gel ey zeval niyatKul budur ihvan
Dinin şehzade Muhammed
Rengihiç zelam Mehmet bodur ehalisindenOku bir Fatiha lutf eyle.
Sene 1309
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 23 cm **En:** 17x15 cm
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 136 cm **En:** 72x32x15 cm
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 107 cm **En:** 54x30 cm
Plan:
Boy: 290 cm **En:** 55 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultuda yeralır. Çatma lahit mezar taşı; başucu ve ayakucu taşından meydana gelir.. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide bölümü köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen formlu gövde ile birleşir. Dikdörtgen formlu gövde, omuz kısmına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak boyun kısmı ile birleşir ve üstte taşkın sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde,

herhangi bir çerçeve içerisine alınmadan serbest olarak kabartma tekniğinde altı satırlık kitabesi yer alır. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü, dikdörtgen formlu bir gövdeden oluşur ve üstte yarım daire şeklin de son bulur.

Fotoğraf No 10: Rengihiç Zelam Mehmet'e Ait Mezar Taşı

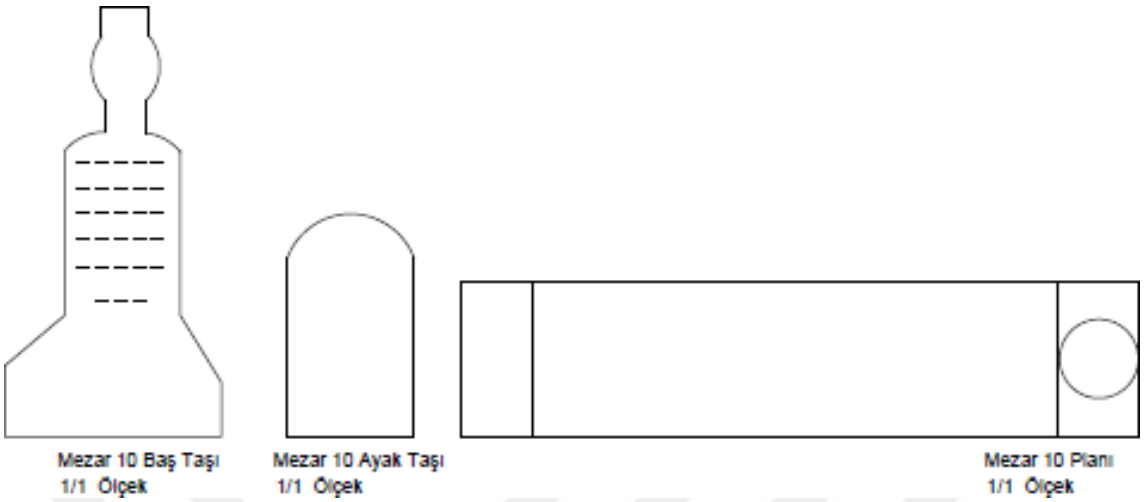
(Fotoğraf 10-A)

(Fotoğraf 10-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 10: Rengihiç Zelam Mehmet'e Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 11

Fotoğraf No: 11

Çizim No: 11

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Külekçi Zade Emin Ağa ve Hüseyin Ağa.

Mezar Tipi: Taşkın sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1217./ Miladi 1802.

Kitabesi:

Hüvel hallakül baki. Merhum ve mağfur Külekçi zade Hüseyin Ağa ve Emin Ağa Ruhiyçün FatihaSene 1217.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 21 cm **En:** 17x15 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 165 cm **En:** 61x32x15 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 145 cm **En:** 61x35x4 cm

Plan:

Boy: 287 cm **En:** 61 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar başucu ve ayakucu taşlarından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı toprağa gömülü olup kare bir kaideye sahiptir. Mezarın kare kaidesi yukarıya doğru daralıp pahlanarak dikdörtgen gövde ile birleşir. Mezarın dikdörtgen gövdesi, boyunluk kısmı ile birleşip taşkın sarıklı kavuklu bir çubuklu başlıkla son bulur. Mezarın dikdörtgen

gövdesinde yatay çizgilerle sınırlandırılmış silmeler içerisinde altı satırlık kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı da toprağa gömülü kare bir kaideye sahip olup yukarıya doğru daralıp pahlanarak dikdörtgen gövde ile birleşir ve yukarıda üçgen oluşturacak biçimde üst kısmı sivriltilerek sonlandırılmıştır.

Fotoğraf No 11: Külekçi Zade Hüseyin Ağa Ve Emin Ağa'ya Ait Mezar Taşı

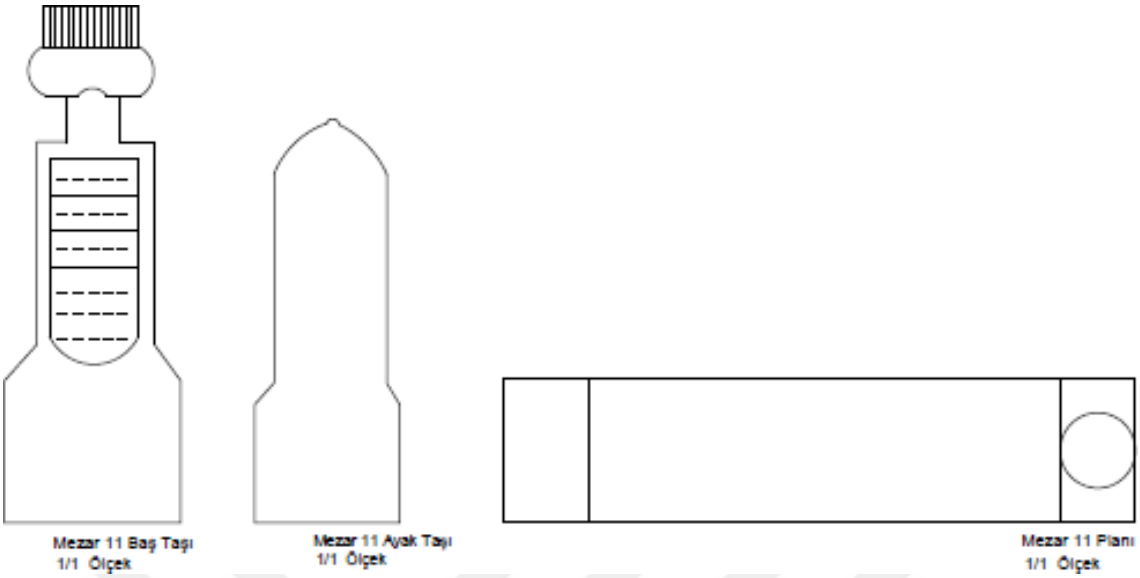
(Fotoğraf 11-A)

(Fotoğraf 11-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 11: Külekçi Zade Hüseyin Ağa Ve Emin Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı.

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 12
Fotoğraf No: 12
Çizim No: 12
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Kadın.
Kimliği: Merhum Halil'e ait mezar taşı.
Mezar Tipi: Sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.
Malzemesi: Taş.
İşleniş Tekniği: Kabartma. **Tarihi:** Hicri 1230./ Miladi 1815.**Kitabesi:**
Hüvel hallagul baki. Merhum ve mağfur. Ümmü Ömer zade Seyid Ağa'nın Merhum Halil'inin Ruhucün El Fatiha. Sene 1230.
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 31 cm **En:** 22x20 cm
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 128 cm **En:** 58x25x37x18 cm
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 130 cm **En:** 62x37 cm
Plan:
Boy: 256 cm **En:** 61 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit toprak mezar başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşupi köşe kısımlarından yukarıya doğru pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövdesi de köşelerinden daralıp pahlanarak boyun kısmı ile birleşir ve sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur. Mezarın dikdörtgen kaidesinde yatay çizgilerle birbirinden ayrılan silme ve mezarın kaide kısmına kadar inen yukarıdan aşağıya doğru daralan çerçeve içerisinde altı sıra kabartma olarak yazılmış kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı ise tıpkı başucu taşında olduğu gibi toprağagömülü kare kısmından sonra köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövdesi de köşelerinden pahlanıp daralarak üstte bir sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 12: Halil'e Ait Mezar Taşı

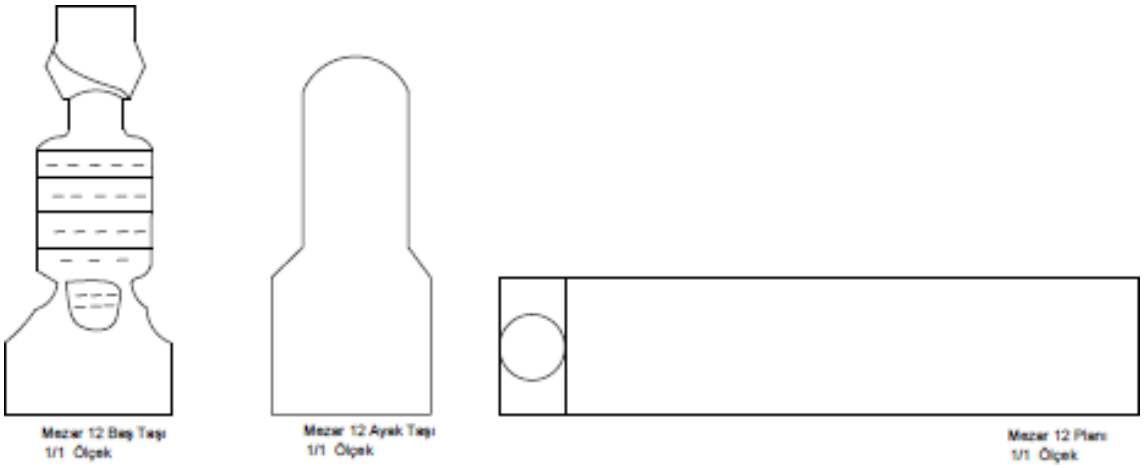
(Fotoğraf 12-A)

(Fotoğraf 12-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 12: Halil'e Ait Mezar Taşı Planı.

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 13
Fotoğraf No:
Çizim No: 13
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Kadın.
Kimliği:
Mezar Tipi: Hotoz başlıklı çatma lahit mezar.
Malzemesi: Taş.
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Hicri 1273. Miladi 1856.
Kitabesi:
Hüvel hallagul baki.
……
…… Mağfurul Celle CelaluhuMuhammed Ağa Rahimallah
Şerife Hanım Ruhu için FatihaSene 1273
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 20 cm **En:**
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 155 cm **En:** 59x31x21x9
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 138 cm **En:** 57x34x5 cm
Plan:
Boy: 228 cm **En:** 71 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar batı doğu doğrutuda yer alır. Çatma lahit toprak mezar, başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı, toprağagömülü kare bir kaideden sonra köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde kısmı ise oval bir omuz kısmı ile birleştikten sonra boyunluk ve kadınlara has bir başlık olan hotoz başlık ile son bulmaktadır. Mezarın hotoz başlık ve dikdörtgen gövde kısmında, kabartma tekniğinde yazılmış kitabesi

bulunur. Mezarın dikdörtgen gövde kısmındaki kitabesi, dikdörtgen çerçeve içerisinde, yatay çizgilerle ayrılmışsilmelerle sınırlandırılmış olup, sekiz satırdan oluşur. Mezarın hotoz başlık kısmında ise bir satırlık bir kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı, yine başucu taşında olduğu gibi toprağa gömülü kare kaide kısmından sonra, köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde ile birleşir. Dikdörtgen gövde kısmı ise köşelerinden pahlanıp daralarak sivri bir uç kısmı ile sonbulur.

Fotoğraf No 13:Şerife Hanım'a Ait Mezar Taşı.

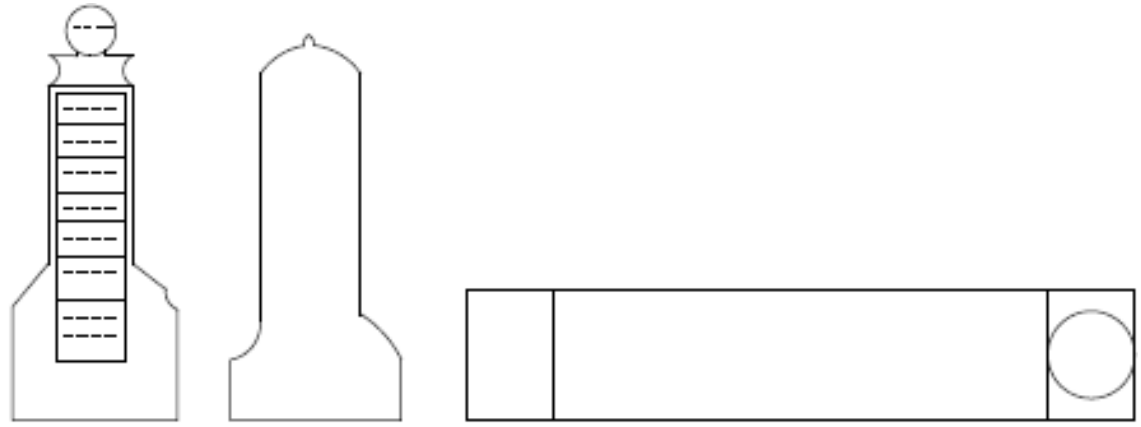
(Fotoğraf 13-A)

(Fotoğraf 13-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 13: Şerife Hanım'a Ait Mezar Taşı Planı

Mezar 13 Baş Taşı
1/1 Ölçek

Mezar 13 Ayak Taşı
1/1 Ölçek

Mezar 13 Planı
1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 14
Fotoğraf No:
Çizim No: 14
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Erkek
Kimliği:
Mezar Tipi: Sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar
Malzemesi: Taş
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Hicri 1176. Miladi 1762.
Kitabesi:
Hüvel Hallagul BakiMehmet Ağa Ruhucün
El FatihaSene 1176
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 24 cm **En:** 17x23x15 cm
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 148 cm **En:** 54x41x31
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 118 cm **En:** 74x50x35 cm
Plan:
Boy: 289 cm **En:** 71 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit toprak mezar, başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başkucu taşı, kare bir kaide kısmından sonra köşelerinden daralıp pahlanarak, yukarıya doğru daralan dikdörtgen bir gövde ile birleşir. Dikdörtgen gövde kısmı ise, omuz kısmına doğru, köşelerinden pahlanıp daralarak boyun ve sarıklı kavuklu bir başlık ile sonlanır. Mezarın dikdörtgen kısmında, dikdörtgen silme içerisinde kabartma olarak, herhangi bir çizgi ile sınırlandırılmadan yazılmış, altı satırlık bir kitabe kısmı yer alır.

Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü bir kaidekısmından sonra köşelerinden pahlanıp daralarak, yukarıya doğru daralan forma sahip bir dikdörtgen gövde ile birleşir ve oval bir üst kısım ile son bulur.

Fotoğraf No 14: Mehmet Ağa'ya Ait Mezar Taşı

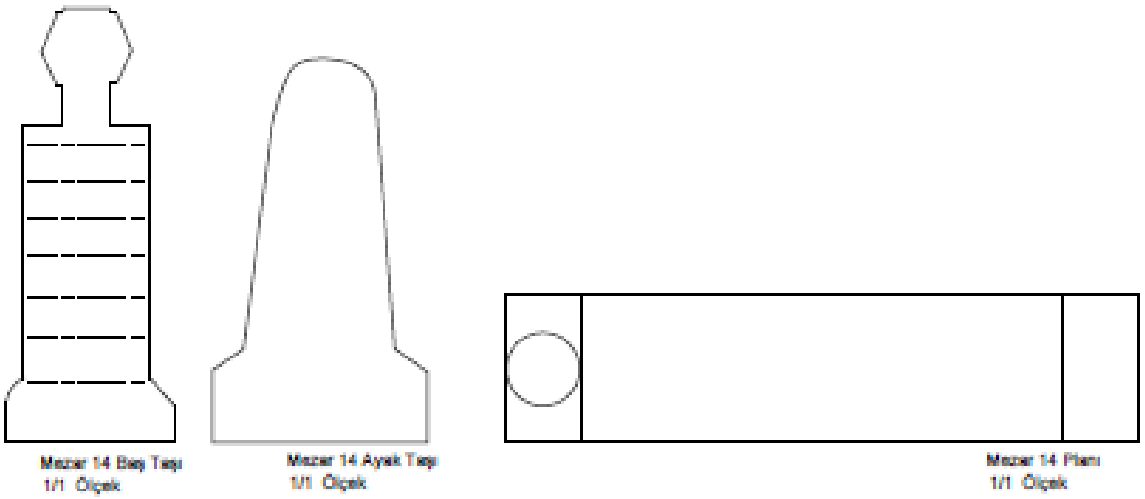
(Fotoğraf 14-A)

(Fotoğraf 14-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 14: Mehmet Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 15
Fotoğraf No: 15
Çizim No: 15
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Erkek
Kimliği: Mülazım İbrahim Ağa.
Mezar Tipi: Sarıklı Kavuklu Başlıklı Çatma lahit mezar.
Malzemesi: Taş.
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Taş eridiği için bilinmiyor.
Kitabesi:
Hüvel Hallagul Baki Merhum ve Mağfur Mülazım İbrahim Efendi Ve merhum Mehmet Ağa
……
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 18 cm **En:** 25x15 cm
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 172 cm **En:** 80x81x41x17 cm
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 150 cm **En:** 80x81x35x30x4 cm
Plan:
Boy: 185 cm **En:** 67 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar; başucu, ayakucu taşı ile kuzey yan taşlarından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından sonra yukarıya doğru daralıp köşelerinden pahlanarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü, yukarıda köşelerinden, omuz kısmına doğru daralarak boyun kısmı ile birleşir ve sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur. Dikdörtgen gövde kısmın da yatay çizgilerle sınırlandırılmış yukarıda yarım daire, aşağı kısımlarında dikdörtgen silmenin köşelerinden kademeli olarak pahlanıpdaralması ile oluşan çerçeve içerisinde, kabartma

olarak, dört satırlık bir kitabesi bulunur. Dört satırlık kitabenin devam eden aşağı kısımları taş eridiği için tahrip olup okunamamaktadır. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur.Kare kaide bölümü, yukarıya doğru köşelerinden kademeli olarak pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü yukarıya doğru kademeli olarak köşelerinden pahlanıp daralarak sivri bir üst kısım ile son bulur. Mezarın kuzey yantaşı ise yatay dikdörtgen şekilde başucu ve ayakucu taşları ile birleşmektedir.

Fotoğraf No 15: Mülazım İbrahim Efendi ve Merhum Mehmet Ağa'ya Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 15-A)

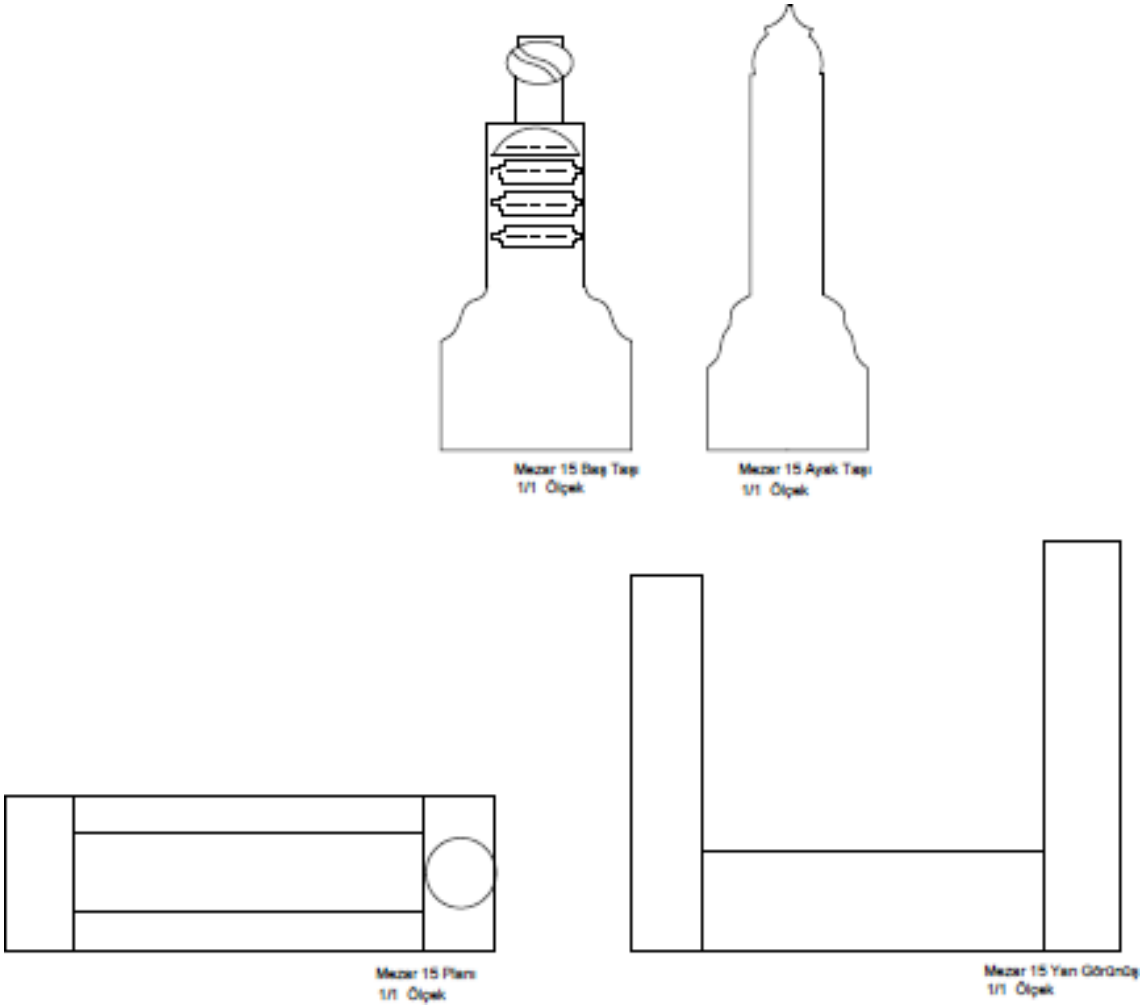
(Fotoğraf 15-B)

(Fotoğraf 15-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 15: Mülazım İbrahim Efendi ve Merhum Mehmet Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 16

Fotoğraf No:

Çizim No: 16

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam

Cinsiyeti: ?(Taş erimesinden kaynaklı kitabesi okunamadığı için bilinmemektedir.)

Kimliği:?

Mezar Tipi: Çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma

Tarihi: ?

Kitabesi:

Huvel hallagul baki Merhum ve …….

Diğer kısımları taş eridiği için silinmiş.

Yazı Türü: Talik.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 183 cm **En:** 79x72x37x33x4 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 167 cm **En:** 73x74x33x31x23x4 cm

Plan:

Boy: 185 cm **En:** 76 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde, batı doğu doğrultuda yer alır. Çatma lahit toprak mezarın; başucu, ayakucu ve güney yan taşları mevcuttur. Mezarın başucu taşı, toprağagömülü kare bir kaide kısmından sonra yukarıya doğru daralıp köşelerinden pahlanarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü, yukarıda köşelerinden, omuz kısmına doğru kademeli olarak daralarak, iç içe geçmiş sivri bir silme ile en üste uç kısmında bir sivrilikle son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde, yarım daire şeklindeki silme içerisinde kabartma olarak yazılmış, bir satır kitabesi bulunur.

Kitabenin diğer kısımları taşeridiği için okunamamaktadır. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide bölümü, yukarıya doğru köşelerinden kademeli olarak pahlanıpdaralarak dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü yukarıya doğru kademeli olarak köşelerinden pahlanıp daralarak sivri bir üst kısım ile son bulur. Mezarın güney yan taşı ise yatay dikdörtgen şekilde başucu ve ayakucu taşları ile birleşmektedir.

Fotoğraf No 16: Kimliksiz Mezar 3'e Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 16-A)

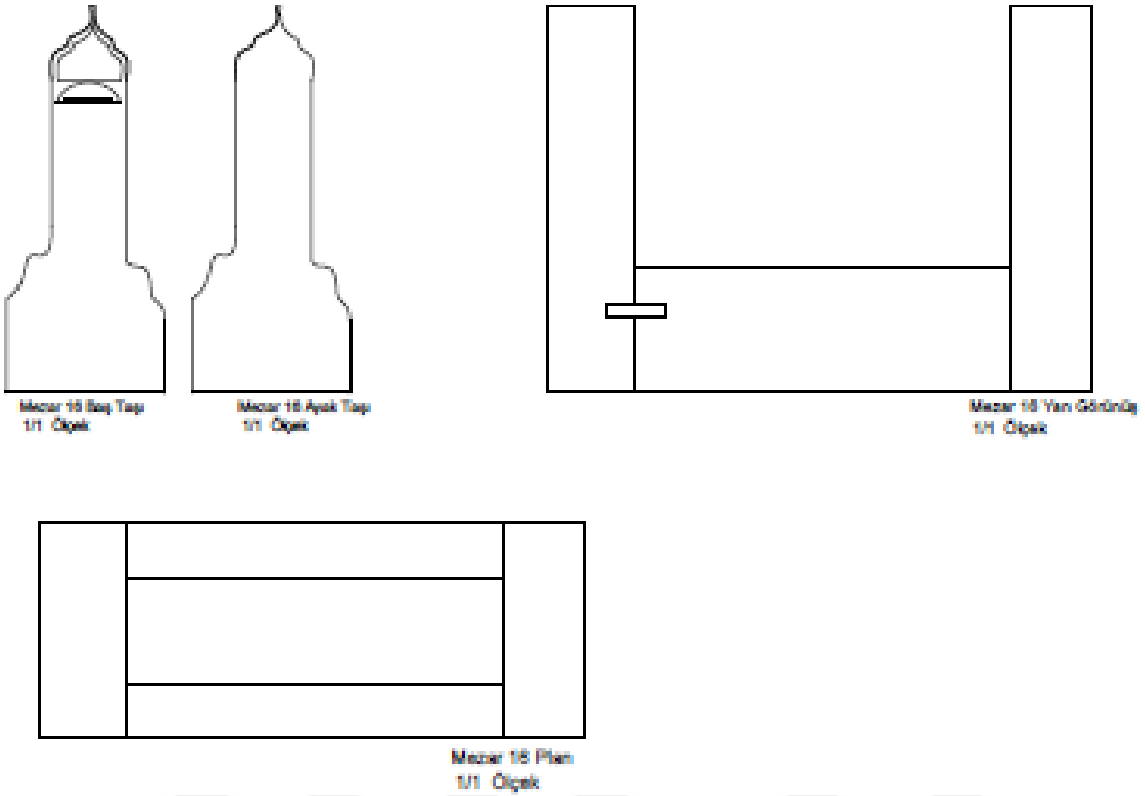
(Fotoğraf 16-B)

(Fotoğraf 16-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 16: Kimliksiz Mezar 3'e Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 17

Fotoğraf No:

Çizim No: 17

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Taş eridiği için bilinmiyor.

Kimliği: Taş eridiği için bilinmiyor.

Mezar Tipi: Dikdörtgen formlu şahideli çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma

Tarihi: Hicri 1291./ Miladi 1874.**Kitabesi:**

Taş eridiği için üst satırlardaki kitabe okunmuyor.

……

……

Lyali ruhucün FatihaSene 1291

Yazı Türü: Talik.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 132 cm **En:** 63x34x28x7 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 120 cm **En:** 66x31x27x3 cm

Plan:

Boy: 263 cm **En:** 57 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde batı doğu doğrultuda yer alır. Çatma lahit toprak mezar, başucu ve ayakucu taşından oluşur. Mezarın başkucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide kısmı, yukarıya doğru köşelerinden pahlanıp daralarakdikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde kısmı yukarıya doğru

köşelerinden pahlanıp daralarak üst kısmında bir sivrilikle son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde, aşağı kısmında, sağlam kalabilmiş, yatay çizgilerle sınırlandırılmış dikdörtgen silmeler içerisinde kabartma olarak iki satır kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından sonra köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir veüstte gövdenin köşelerinden pahlanıp daralması ile oluşan bir sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 17: Kimliksiz Mezar 4'e Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 17-A)

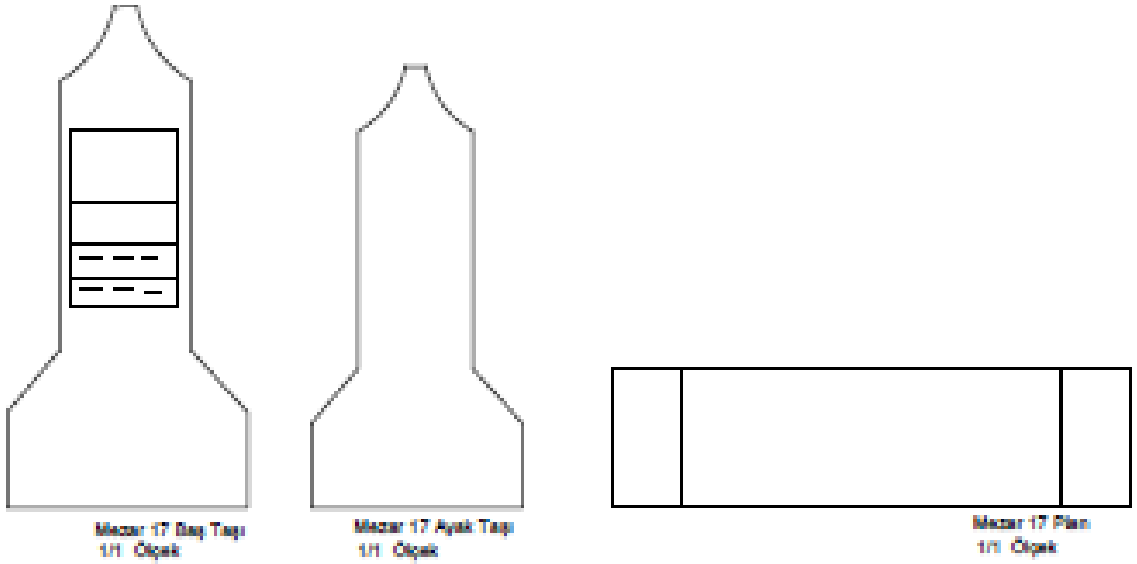
(Fotoğraf 17-B)

(Fotoğraf 17-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 17: Kimliksiz Mezar 4'e Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 18

Fotoğraf No:

Çizim No: 18

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Zade Oğlu Süleyman Ağa

Mezar Tipi: Fes Başlıklı Çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1220./ Miladi 1805.

Kitabesi:

Hüvel Hallagul Baki. Merhume ve Mağfure lehaZade Oğlu Süleyman Ağa Ruhuiyçün El Fatiha.

Sene 1220. Miladi 1805.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 29 cm **En:** 20x15x23 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 157 cm **En:** 68x54x41x20 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 124 cm **En:** 64x46x36x7 cm

Plan:

Boy: 275 cm **En:** 61 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar taşı; başucu ve ayakucu taşından oluşur. Mezarın başucu taşı; kare bir kaideden oluşur. Kare kaide bölümü köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde bölümü ile bileşir. Mezarın dikdörtgen gövdesi, omuz kısmına doğru

köşelerinden pahlanıp daralarak ince uzun bir boyun kısmı ile birleşir ve üstte kadınlara özgü bir başlık olan hotoz başlık ile son bulur. Mezarın başucu taşının dikdörtgen gövdesinde, dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, kabartma olarak yazılmış, altı satırlık kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı; kare bir kaide bölümünden sonra köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde bölümü ile birleşir ve üstte asimetrik bir sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 18: Zade Oğlu Osman Ağa'ya Ait Mezar Taşı

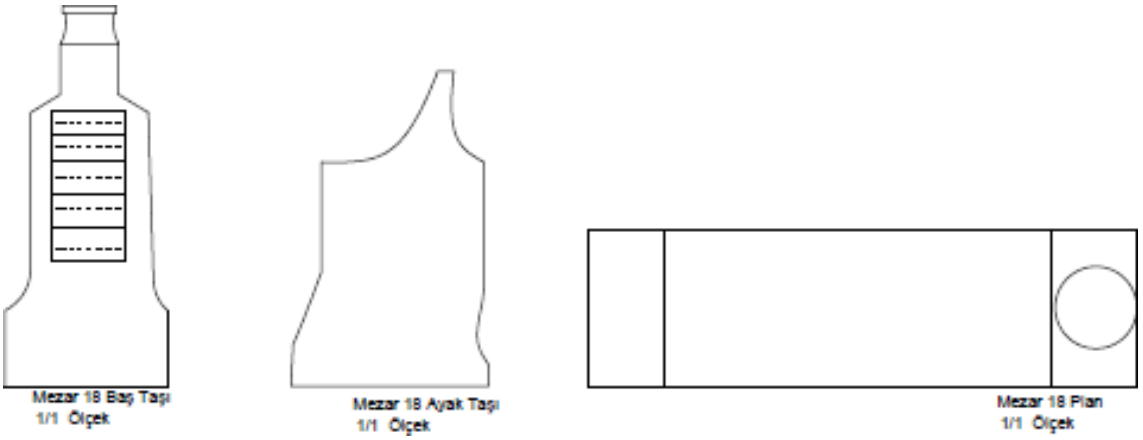
(Fotoğraf 18-A)

(Fotoğraf 18-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 18: Zade Oğlu Osman Ağa'ya Ait Mezar Taşı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 19

Fotoğraf No:

Çizim No: 19

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Kadın? (Kitabesi olmadığı için başlık tipine bakılarak)

Kimliği:

Mezar Tipi: Hotoz başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma

Tarihi: Kitabesi olmadığı için bilinmiyor.

Kitabesi: Bulunmamaktadır.

Yazı Türü:

Mezar Taşı Ölçüsü: **Başlık:**

Boy: 14 cm **En:** 11x17 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 79 cm **En:** 38x33x13

Ayak Taşı Ölçüsü: Yok.

Boy: **En:**

Plan:

Boy: 290 cm **En:** 72 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığında yer alan çatma lahit tipindeki mezar, batı doğu doğrultudadır. Baş ve ayakucu taşları ile güney ve kuzey yan cephe taşlarından oluşan mezarın kuzey ve güney yan cephe kısmındaki diktörtgen formdaki taşlardan, güney yan taşıkuzeye göre daha az tahrip olmuştur. Mezarın baş taşı kaidesiz, toprakla bir bütün olup kare bir gövdeden oluşur. Kare gövdesi omuz kısmında yukarıya doğru daralarak omuz kısmı ile birleşir ve kadınlara özgü bir başlık olan hotoz başlık ile sonlanır. Baş ucu taşının hotoz başlığında, geometrik şekilde alçak kabartma tekniğinde işlenmiş kolye süslemesi mevcuttur.

Kolye yuvarlak şeklinde toplam on bir adet, altın liradan oluşmakta olup hemen altında, bir tülbent, baş örtüsü veya ip, zincir detayı ile yine ortasında altından bir adet sarı lira ile birleşir. Baş ucu taşının üzerinde herhangi bir kitabe yer almamaktadır. Fakat başlık formuna bakılarak bir kadın mezarına aittir. Ayak ucu taşı ise, yatay dikdörtgen bir kaidenin köşelerinin pahlanmasıyla oluşan ortasında, aşağıdan yukarıya doğru genişleyip uç kısmındasivrilip daralan bir gövde ile son bulmakta olup üzerinde herhangi bir bezeme öğesine rastlanılmamıştır.

Fotoğraf No 19: Kimliksiz Mezar 5'ya Ait Mezar Taşı

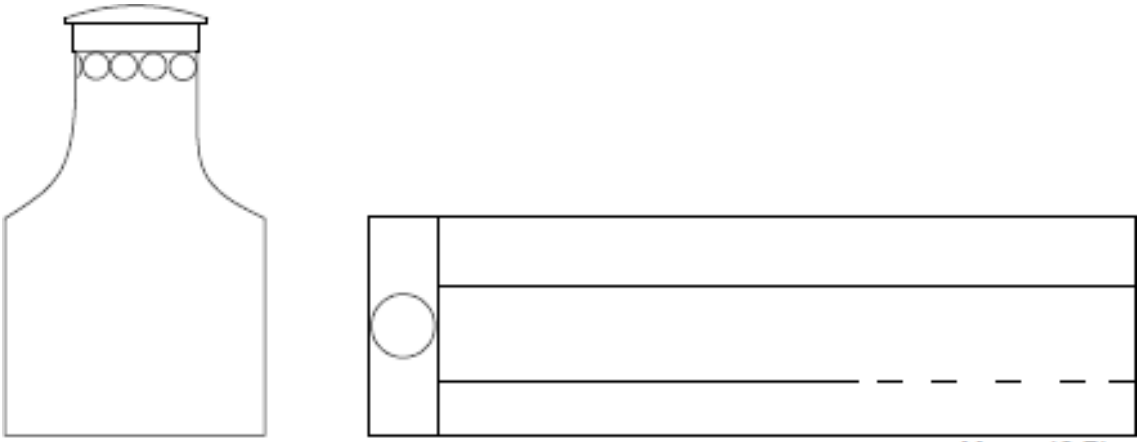
(Fotoğraf 19-A)

(Fotoğraf 19-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 19: Kimliksiz Mezar 5'ya Ait Mezar Taşı Planı

Mezar 19 Baş Taşı
1/1 Ölçek

Mezar 19 Plan
1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 20

Fotoğraf No:

Çizim No: 20

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Kadın.

Kimliği: Emine Yalçın.

Mezar Tipi: Çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma

Tarihi: ?

Kitabesi: Fani dünyaBir değirmen durmadan döner Cismi insan bir fenerakibet bir Gün Söner Emine Yalçın. R. F.

Yazı Türü: Latin Alfabesi.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 157 cm **En:** 47x42x24x20x4 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 63 cm **En:** 38x44x17 cm

Plan:

Boy: 272 cm **En:** 61 cm

Genel Tanımı: Mezar taşı Gesi Güney mezarlığı içerisinde batı doğu doğrultuda yer almaktadır. Çatma lahit mezar taşı; başucu ve ayakucu taşlarından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide kısmı üzerinde blok taş halinde yerleştirilmiş dikdörtgen bir gövde kısmı yer alır. Dikdörtgen gövde kısmı ise üstedoğru kademeli olarak daralıp köşelerinden pahlanarak sivri bir uç kısmı ile son bulmaktadır.Dikdörtgen gövde kısmında latin alfabesi ile yazılmış, yatay çizgilerle

birbirinden ayrılmış dikdörtgen silmeler içerisinde, on iki satırlık bir kitabesi yer alır. Mezarın ayakucu taşı; toprağa gömülü kaidesiz kare bir forma sahiptir. Üst kısmına bakıldığında taşın kırılıp tahrip olmasına bağlıdüzensiz bir form görülür.

Fotoğraf No 20: Emine Yalçın'a Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 20-A)

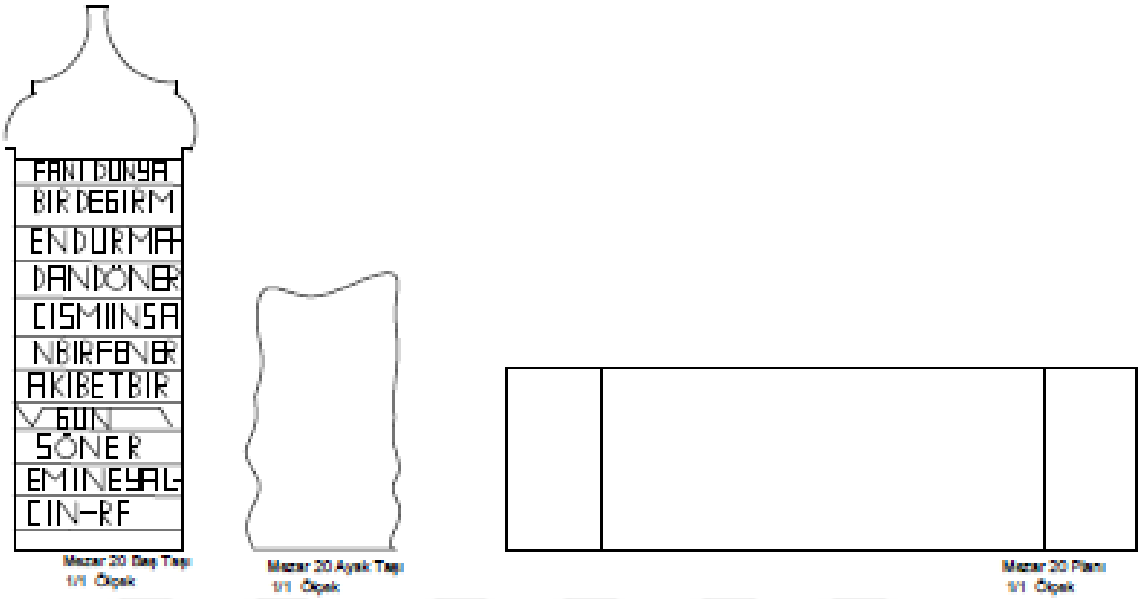
(Fotoğraf 20-B)

(Fotoğraf 20-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 20: Emine Yalçın'a Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 21

Fotoğraf No:

Çizim No: 21

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Mustafa Ağa

Mezar Tipi: Taşkın sarıklı çubuklu başlıklı şahideli çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma

Tarihi: Hicri 1231/ Miladi 1816.

Kitabesi:

Merhum ve mağfur Zade Mustafa Ağa'nınRuhucün Fatiha

Sene 1231

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 28 cm **En:** 26x25 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 198 cm **En:** 46x39x19 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 10 cm **En:** 34 cm

Plan:

Boy: 190 cm **En:** 61 cm

Genel Tanımı: Mezar taşı; Gesi Güney mezarlığı içerisinde, batı doğu doğrultuda yer alır.Çatma lahit toprak mezarın, başucu ve ayakucu taşı bulunmaktadır. Mezarın başucu taşı; toprağa gömülü olup kare bir gövde kısmından oluşur. Kare kaide kısmı ise, omuz kısmına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak boyun kısmı ile birleşir ve üstte sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur. Mezarın kare gövde kısmında, dikdörtgen çerçeve

içerisinde eşit iki parçaya ayrılmış silmeler içerisinde kabartma olarak yazılmış, dört satırlık kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü olup sadece 10 cm uzunluğunda 34 cm genişliğinde olan bölümü günümüze ulaşabilmiştir.

Fotoğraf No 21: Zade Mustafa Ağa'ya Ait Mezar Taşı

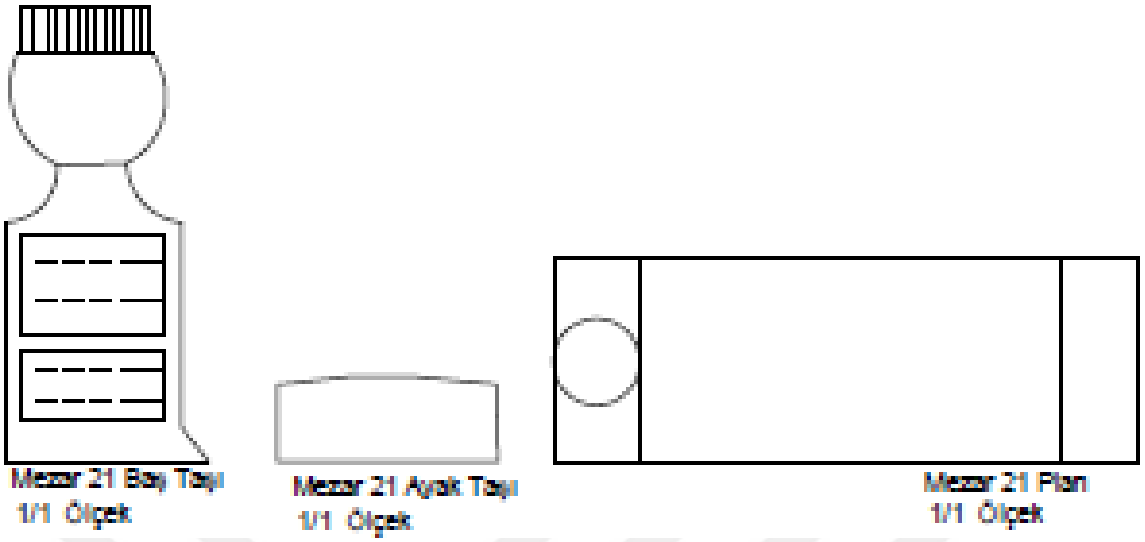
(Fotoğraf 21-A)

(Fotoğraf 21-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 21: Zade Mustafa Ağa'ya Ait Mezar Taşı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 22

Fotoğraf No:

Çizim No: 22

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Taş eridiği için bilinmemektedir.

Kimliği:?

Mezar Tipi: Dikdörtgen şahideli çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1257./ Miladi 1841.

Kitabesi:

……..... Konyalı Zade Ruhuna Fatiha.Sene1257.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 113 cm **En:** 51x38x38x10 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 126 cm **En:** 67x36x32x8 cm

Plan:

Boy: 234 cm **En:** 93 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar başucu ve ayakucu taşlarından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur, Kare kaide bölümü, köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen formlu gövde ile birleşir. Dikdörtgen gövde köşelerinden pahlanıp daralarak üstte bir sivrilikle son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, ilk iki

satırı taş erimesinden kaynaklı günümüze gelemeyen fakat izleri belli olan, iki satırı tahribata uğramamış dört satırlık kitabesibulunur. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide bölümünden oluşur. Kare kaidebölümü köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde ile birleşir ve üstte yine pahlanıp daralarak sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 22: Konyalı Zade'ye Ait Mezar Taşı

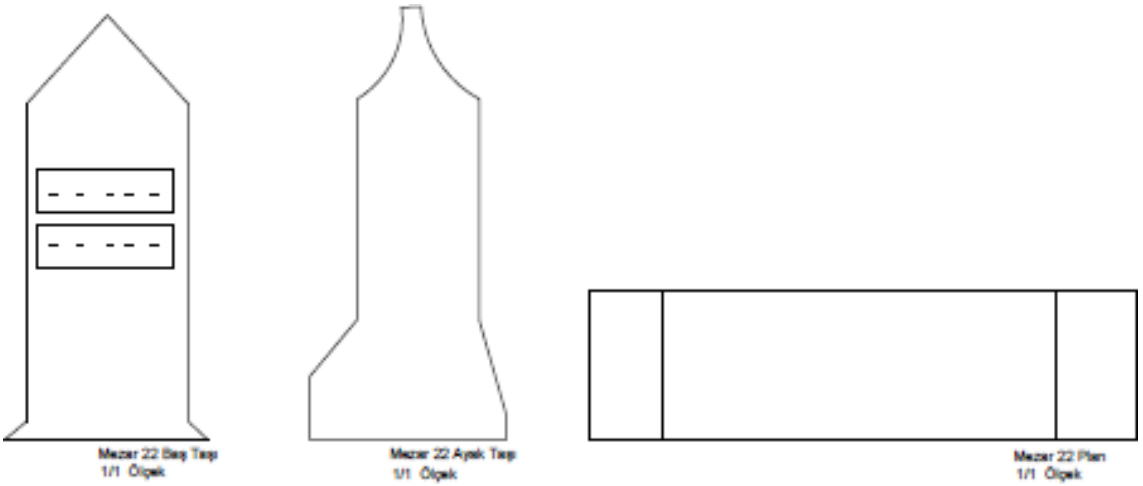
(Fotoğraf 22-A)

(Fotoğraf 22-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 22: Konyalı Zade'ye Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 23

Fotoğraf No:

Çizim No: 23

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek

Kimliği: Mehmet Ağa

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı kavuklu şahideli mezar taşı.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma

Tarihi: Hicri 1263. Miladi 1847.**Kitabesi:**

Merhum ve mağfurFerid hak

Mehmet Ağa Ruhuna Fatiha Hicri sene 1263. **Yazı Tür:** Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 23 cm **En:** 30x20 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 30x20 cm **En:** 79x46x41x27 cm

Ayak Taşı Ölçüsü: Yok.

Boy: **En:**

Plan:

Boy: **En:**

Genel Tanımı: Mezar taşı Gesi Güney mezarlığı içerisinde batı doğu doğrultuda yer alır. Mezarın sadece başucu taşı bulunmaktadır. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide bölümü, yukarıya doğru köşelerinden pahlanıp daralarakuzunlamasına dikdörtgen bir gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü omuz hizasında yine köşelerinden pahlanıp daralarak kısa bir boyun bölümü ile birleştikten sonra dışa taşkın sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur.

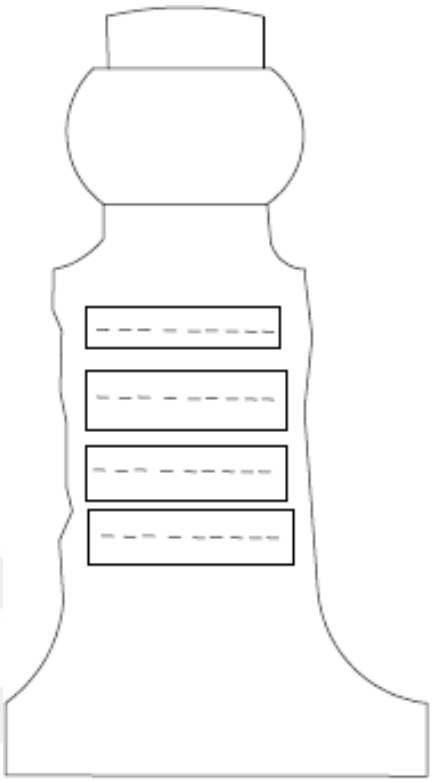
Fotoğraf No 23: Mehmet Ağa'ya Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 23-A)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 23: Mehmet Ağa'ya Ait Mezar Taşı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 24

Fotoğraf No:

Çizim No: 24

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Kadı Zade Ahmet

Mezar Tipi: Fes başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1264./ Miladi 1848.

Kitabesi:

Hüvel hallagul bakiMerhum ve mağfurKadı Zade Ahmet Ruhuna Fatiha Sene 1264.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 17 cm **En:** 15x13 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 185 cm **En:** 72x70x68x66x64x52 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 167 cm **En:** 42x33x8 cm

Plan:

Boy: 175 cm **En:** 68 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır.Çatma lahit mezar taşı; ayakucu, başucu, kuzey ve güney yan taşlarından oluşmaktadır. Başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare bir kaideden oluşan mezartaşı, yukarıya doğru köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir.

Dikdörtgen gövde kısmı ise; yukarıda omuz kısmına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak boyun kısmı ile birleşir ve fes tipinde bir başlık ile son bulur. Mezarın dikdörtgen gövde bölümünde, yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış dikdörtgen silmeler içerisinde, kabartmalı olarak yazılmış beş satırlık kitabe bölümü yer alır. Mezar taşının gövdesinde, kitabelik kısmının üstünde ve altında birer adet kabartma olarak işlenmiş çiçek motifi yer alır. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide kısmı köşelerinden kademeli olarak pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde kısmı, üstte kademeli olarak pahlanıp daralarak üçgenimsi bir sivrilikle son bulur. Mezar taşının güney ve kuzey yan duvarındaki taşlar enine dikdörtgen bir forma sahip olup herhangibir bezeme unsuruna sahip değildir.

Fotoğraf No 24: Kadı Zade Ahmet'e Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 24-A)

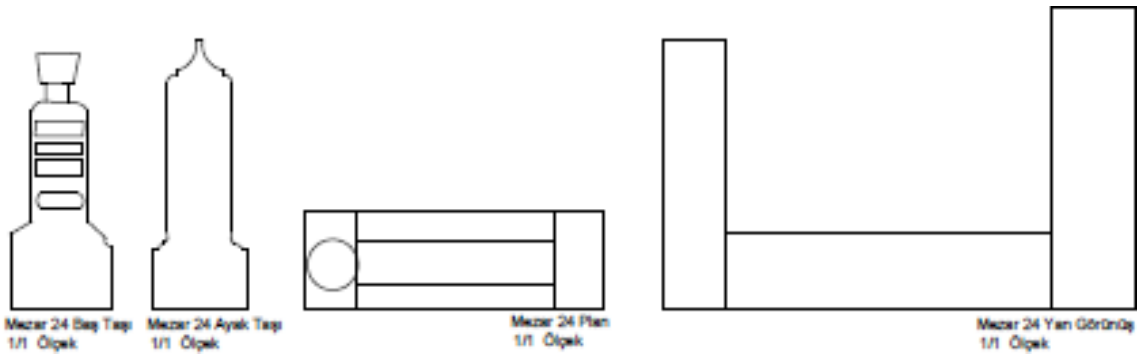
(Fotoğraf 24-B)

(Fotoğraf 24-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 24: Kadı Zade Ahmet'e Ait Mezar Taşı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 25
Fotoğraf No:
Çizim No: 25
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Erkek.
Kimliği: Hafız Ağa Efendi.
Mezar Tipi: Sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.
Malzemesi: Taş
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Taş eridiği için bilinmemektedir.
Kitabesi:
Hüvel hallagul baki. Merhum Hafız Ağa Efendi.
……...
……
…….
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 23 cm **En:** 15x28x20 cm
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 156 cm **En:** 74x40x36x19x15 cm
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 134 cm **En:** 76x70x68x57x34x27x4 cm
Plan:
Boy: 270 cm **En:** 69 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultuda yeralmaktadır. Çatma lahit mezar; başucu, ayakucu, güney ve kuzey yan taşlarından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı; toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide kısmı, yukarıya doğru köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde kısmı ise, omuz kısmına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak dışa taşkın çubuklu sarıklı kavuklu bir başlık ile son bulur. Mezarın dikdörtgen kısmında, yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, beş satırlık dikdörtgen silme içerisinde

kabartma olarak yazılmış iki satırlık kitabe bulunur. Diğer dikdörtgen silmelerdeki kitabeler taş eridiği için silinmiş olup okunamamaktadır. Başucu taşının başlık bölümünde kabartma olarak işlenmiş, gövdesi baklava dilimlerine ayrılarak süsleme yapılmış hançer bezemesi görülmektedir. Mezarın kaide kısmında da geometrik bir yarım daire şeklinde bilezik bezemesine rastlanmaktadır. Mezarın ayakucu taşı, torağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide bölümü, yukarıya doğru köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir ve üstte yine köşelerinden pahlanıp daralarak, üçgenimsi bir sivrilikle son bulur. Ayakucu taşının kaide kısmında yarım bilezik şeklinde geometrik bir bezeme yer alır. Mezar taşının, kuzey ve güney yan taşları, yatay dikdörtgen bir forma sahip olup, başucu ve ayakucutaşları ile birleşir. Üzerinde herhangi bir bezeme öğesine rastlanmamıştır.

Fotoğraf No 25: Merhum Hafız Ağa Efendi'ye Ait Mezar Taşı

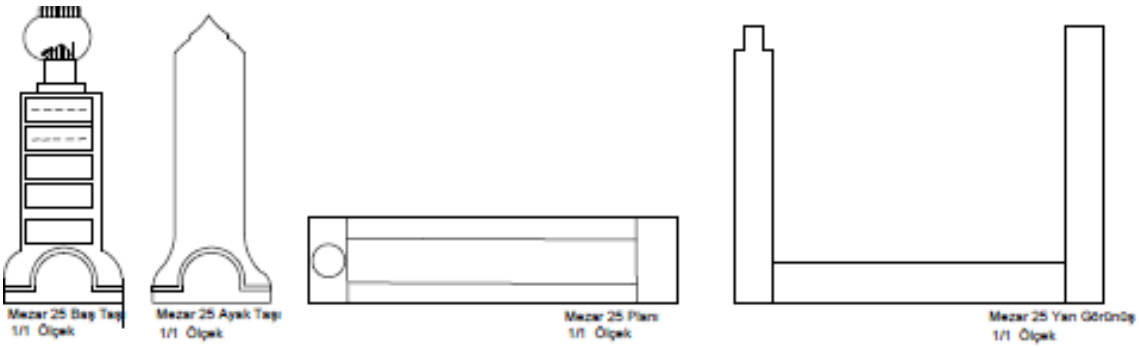
(Fotoğraf 25-A)

(Fotoğraf 25-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 25: Merhum Hafız Ağa Efendi'ye Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 26
Fotoğraf No:26
Çizim No: 26
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Erkek
Kimliği: Hacı Seyyid Ağa- Elhac Mübinder Emir Ağa.
Mezar Tipi: Sarıklı Kavuklu Başlıklı Çatma Lahit Mezar.
Malzemesi: Taş
İşleniş Tekniği: Kabartma
Tarihi: Hicri 1275. Miladi 1858.
Kitabesi:
Dış Yüz
Hüvel hallagul baki.
Merhum ve Mağfur.
Elhaccu Mübinder.
Ruhu için Fatiha.
Sene 1275.İç Yüz
Hüvel hallagul baki. Hacı Seyyid Ağa ZadeElhac Emir Ağa Ruhucün Fatiha.
……..
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 27 cm **En:** 33x18 cm
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 141 cm **En:** 71x43x20 cm
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 135 cm **En:** 44x8 cm
Plan:
Boy: 213 cm **En:** 97 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit toprak mezar, başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı, toprağagömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide bölümü, yukarıya doğru köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde bölümü ile birleşir. Dikdörtgen

gövdesi, omuz kısmınadoğru, köşelerinden pahlanıp daralarak boyun bölümü ile birleşir ve üstte sarıklı kavuklu bir başlık ile son bulur. Mezar taşının dikdörgen gövde bölümünün iç ve dış cephelerin de kitabesi bulunur. Dış cephede, kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, dikdörtgen çerçevelisilmeler içerisinde kabartma olarak, beş satırlık kitabe yer alır. İç cephede ise kabartma olarak, kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, dikdörtgen silmeler içerisinde dört satırlık kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü, büyük bir çoğunluğu üstten kırılmış, 135 santimetrelik bir dikdörtgen gövdeden oluşur. Üzerinde herhangi bir bezeme öğesine rastlanılmaz.

Fotoğraf No 26: Hacı Seyyid Ağa- Elhac Mübinder Emir Ağa'ya Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 26-A)

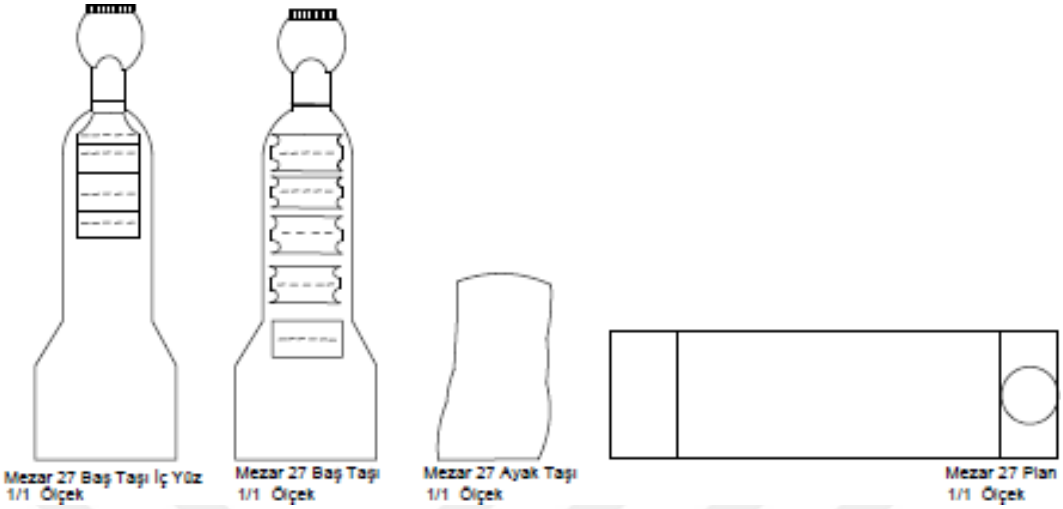
(Fotoğraf 26-B)

(Fotoğraf 26-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 26: Hacı Seyyid Ağa- Elhac Mübinder Emir Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 27

Fotoğraf No:

Çizim No: 27

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Ali Ağa

Mezar Tipi: Yatay dikdörtgen formlu şahideli çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1171. / Miladi 1758.

Kitabesi:

Huvel hallagul bakiMerhum ve mağfurHatice Ayvaz oğlu Ali Ağa ruhucün
El Fatiha Sene 1171.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 23 cm **En:** 20x26x21 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 166 cm **En:** 62x35x20 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 62 cm **En:** 32 cm

Plan:

Boy: 300 cm **En:** 63 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar batı doğu doğrultuda yer alır. Çatma lahit toprak mezar, sadece başucu taşından oluşmakta olup ayak ucu taşı bulunmamaktadır. Mezarın baş ucu taşı toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Mezarın kare kaidesi yukarıya doğru daralıp pahlanarak dikdörtgen bir gövdeye bağlanır. Dikdörtgen gövdesinde uzunlamasına dikdörtgen çerçeve içerisinde yatay çizgilerle ayrılmışsilmeler de kabartma tekniğin de yazılmış beş satırlık kitabesi mevcuttur.

Fotoğraf No 27: Hatice Ayvaz Oğlu Ali Ağa'ya Ait Mezar Taşı

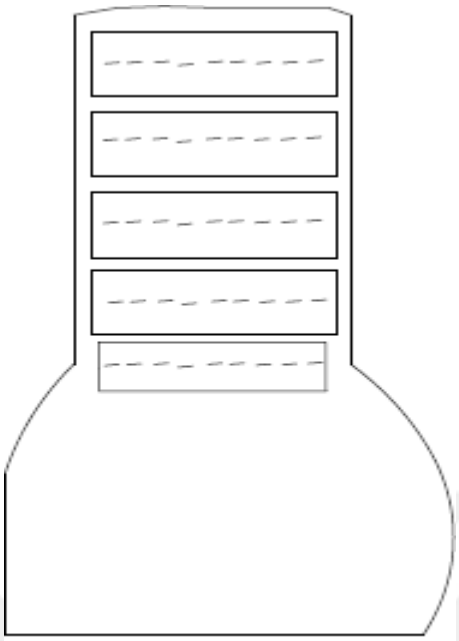
(Fotoğraf 27-A)

(Fotoğraf 27-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 27: Hatice Ayvaz Oğlu Ali Ağa'ya Ait Mezar Taşı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 28

Fotoğraf No:

Çizim No: 28

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Esseyid Ahmed Ağa Zade.

Mezar Tipi: Çatma Lahit Mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1170. Miladi 1757.

Kitabesi:

Hüvel Hallagul BakiMerhum ve Mağfur

Esseyyid Ahmet Ağa Zade.Ruhucün El Fatiha.

Sene 1170.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 121 cm **En:** 73x37x32 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 163 cm **En:** 73x37x7 cm

Plan:

Boy: 293 cm **En:** 63 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar başucu, ayakucu taşları ile güney ve kuzey yan taşlarından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı; toprağa gömülü, gövdesine göre daha geniş olan kare formlu bir kaide bölümünden oluşur. Kare kaide bölümü köşelerinden

pahlanıp daralarak, dikdörtgen formlu gövde ile birleşir. Mezarın dikdörtgen gövdesinde, dikdörtgen çerçeveli beş adet silme içerisinde, kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, kabartma olarak yazılmış beş satırlık kitabesi yer alır. Mezarın ayakucu taşı; toprağa gömülü kare formlu bir kaide bölümünden oluşur. Kare kaide bölümü köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen gövde ile birleşir ve üstte üst de tekrar pahlanıp daralarak küçük bir sivrilikle son bulur. Mezarın güney ve kuzeyyan taşları; başucu ve ayakucu taşları ile birleşen kalın yatay dikdörtgen bir forma sahiptir.

Fotoğraf No 28: Esseyyid Ahmet Ağa Zade'ye Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 28-A)

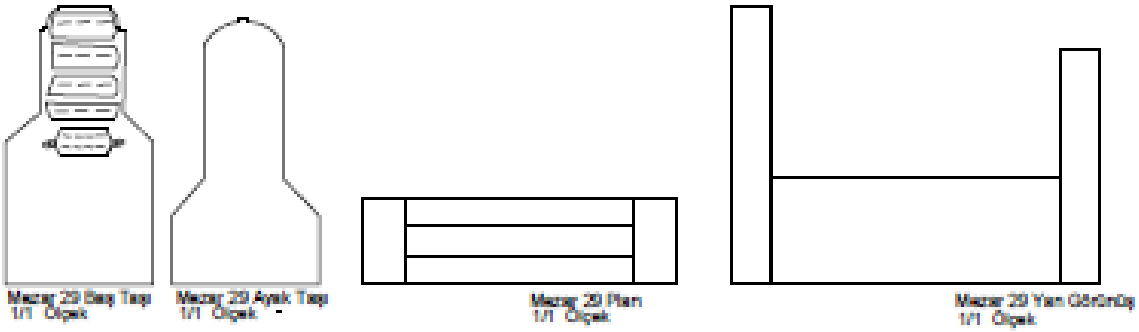
(Fotoğraf 28-B)

(Fotoğraf 28-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 28: Esseyyid Ahmet Ağa Zade'ye Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 29

Fotoğraf No:

Çizim No: 29

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek

Kimliği: İsmail Hamd, Ağa

Mezar Tipi: Mahmudi Fes başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1220. Miladi 1805.

Kitabesi:

Mağfurlena Büyük Karakol Kaymakamı muhituzade AliEfendi ruhucün

El Fatiha Sene 1330.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 123 cm **En:** 67x35x25 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 114 cm **En:** 65x33x5 cm

Plan:

Boy: 140 cm **En:** 66 cm

Genel Tanımı: Mezar, Gesi Güney mezarlığı içerisinde batı doğu doğrultuda yer alır. Çatma lahit mezar; başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı toprağa gömülü olup, dikdörtgen bir gövde kısmından oluşur. Dikdörtgen gövde kısmı, omuz kısmına doğru yarım daire şeklinde pahlanarak boyun kısmı ile birleşir ve üstte Hamidi fes tipinde bir başlık ile son bulur. Mezarın dikdörtgen gövde kısmında kalın yatay

çizgilerle birbirinden ayrılmış dikdörtgen çeçeveli silmeler içerisinde kabartma olarak yazılmış, beş satırlık kitabesi bulunmaktadır. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü olup, dikdörtgen bir forma sahiptir. Dikdörtgen gövde kısmı yukarıya doğru köşelerinden pahlanıp daralarak üstte üçgenimsi birsivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 29: Muhitzade Ali Efendi'ye Ait Mezar Taşı

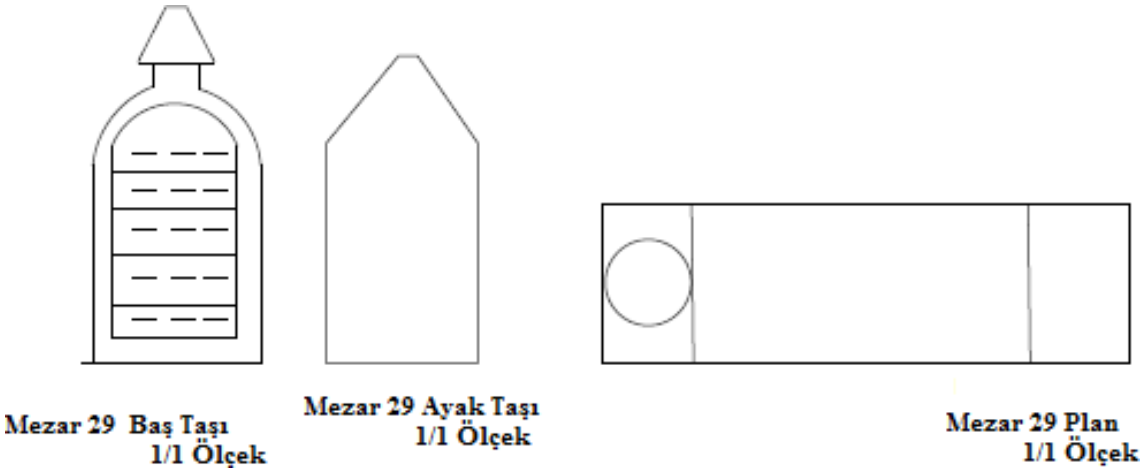
(Fotoğraf 29-A)

(Fotoğraf 29-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 29: Muhitzade Ali Efendi'ye Ait Mezar Taşı Planı

Mezar 29 Baş Taşı
1/1 Ölçek

Mezar 29 Ayak Taşı
1/1 Ölçek

Mezar 29 Plan
1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 30

Fotoğraf No:

Çizim No: 30

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Gücekli Arif Zade Ağa

Mezar Tipi: Hamidi Fes başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1329./ Miladi 1911.

Kitabesi:

Hüvel Hallagul Baki Gücekli Arif Zade AğaRuhuiyçün El Fatiha. Sene 1329.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 12 cm **En:** 8x5 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 97 cm **En:** 38x15 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 91 cm **En:** 36x29x5 cm

Plan:

Boy: 224 cm **En:** 91 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultuda yeralır. Çatma lahit mezar; başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü olup, gözüktüğü kısmı kadarıyla oval bir kaideye sahip olup, köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde bölümü ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü, omuz kısmına doğru, köşelerinden pahlanıp, yarım daire formuna dönerek boyun kısmı ile birleşir ve üstte fes şeklinde bir başlık ile son bulur. Dikdörtgen gövde

bölümünde, kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, kabartma olarakyazılmış, dört satırlık kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü olup, dikdörtgen bir forma sahiptir. Dikdörtgen gövdeli bölüm üstte ovalleşip, yarım daire şeklinde son bulur.

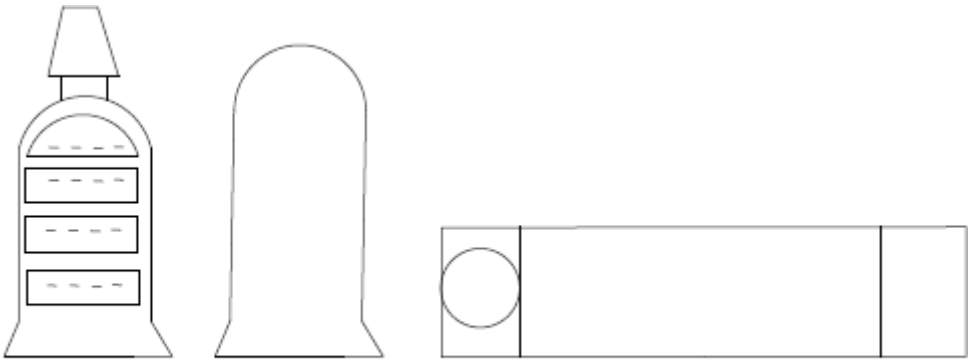
Fotoğraf No 30: Gücekli Arif Zade Ağa'ya Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 30-A)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 30: Gücekli Arif Zade Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı

Mezar 30 Baş Taşı
1/1 Ölçek

Mezar 30 Ayak Taşı
1/1 Ölçek

Mezar 30 Plan
1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 31
Fotoğraf No:
Çizim No: 31
İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.
Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.
Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.
Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.
Bugünkü Durumu: Sağlam.
Cinsiyeti: Erkek.
Kimliği: Şeyh Mustafa/ Hamit efendi.
Mezar Tipi: DışaTaşkın Sarıklı Kavuklu Başlıklı Çatma Lahit Mezar.
Malzemesi: Taş
İşleniş Tekniği: Kabartma.
Tarihi: Hicri 1217-1291. Miladi 1802-1874.
Kitabesi:
Kitabe Dış Yüz Hüvel hallagul baki.İsmail Ağa Zade.
Merhum Şeyh MustafaRuhucün El Fatiha Sene 1291.
Kitabe İç Yüz Bağdat Abdi Ağa Ve evhamit EfendiRuhucün El fatiha Sene 1217.
Yazı Türü: Sülüs.
Mezar Taşı Ölçüsü:
Başlık:
Boy: 12 cm **En:** 18x10 cm
Baş Taşı Ölçüsü:
Boy: 105 cm **En:** 51x40x13 cm
Ayak Taşı Ölçüsü:
Boy: 103 cm **En:** 35x40x15 cm
Plan:
Boy: 300 cm **En:** 71 cm
Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır.Çatma lahit mezar; başucu, ayakucu taşı ile güney ve kuzey yan taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından meydana gelmiştir. Kare kaide bölümü,yukarıda köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü, omuz kısımlarına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak, boyun kısmı ile birleşir ve üstte dışa taşkın sarıklı kavuklu bir başlık ile son bulur. Dikdörtgen gövde bölümünün hem iç hemde dış yüzündeki cephelerinde kitabesi

bulunur. İç yüzünde ki kitabe, yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, kabartma olarakyazılmış olup dört satırdan oluşur. Dış yüzündeki cephede yer alan kitabe, kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, dairesel silmeler içerisinde kabartma olarak yazılmış olup beşsatırdan oluşur. Güney ve kuzey yan taşları ise yatay dikdörtgen bir forma sahip olup, başucuve ayakucu taşları ile birleşir.

Fotoğraf No 31. Şeyh Mustafa Ve Evhamit Efendi'ye Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 31-A)

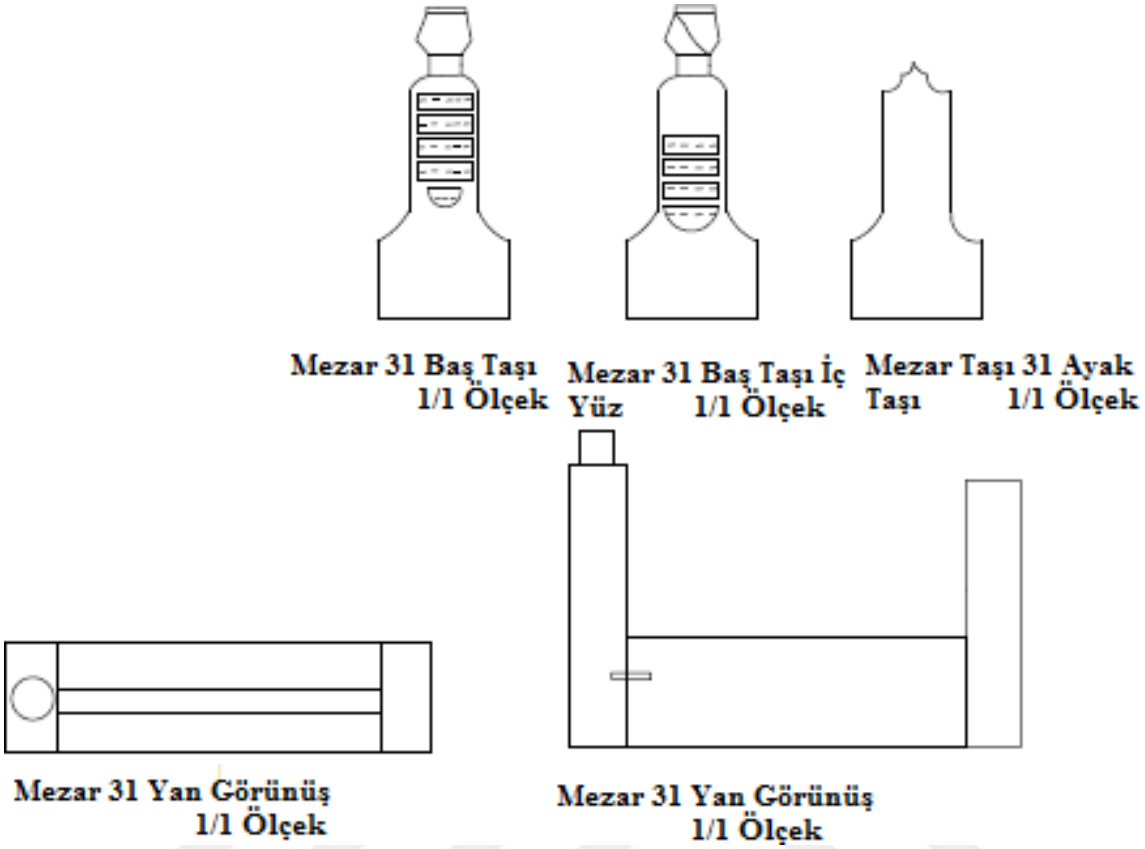
(Fotoğraf 31-B)

(Fotoğraf 31-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 31: Şeyh Mustafa Ve Evhamit Efendi'ye Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 32

Fotoğraf No:

Çizim No: 32

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Rengihiç Zelam Mehmet.

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1309. Miladi 1891.

Kitabesi:

Gel Ey zeval niyat.

Kul budur ihvan.

Rengihiç zelam Mehmet Budallarının oku bu matLütfullah

Sene 1309.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 21 cm **En:** 20x32x20 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 178 cm **En:** 74x46x43x20 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 158 cm **En:** 75x46x21 cm

Plan:

Boy: 190 cm **En:** 57 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır.Çatma lahit mezar; başucu, ayakucu taşı ile güney ve kuzey yan taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide bölümünden oluşur. Kare

kaide bölümü, köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü, omuz kısmına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak, boyun kısmı ile birleşir ve üstte Dışa taşkın sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, kabartma olarakyazılmış, altı çerçeve içerisinde yedi satırlık kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide bölümünden oluşur. Kare kaide bölümünden sonra köşelerinden pahlanıp daralarak, büyük bir kısmı kırılmış olan gövde bölümü ile birleşir. Mezarın güney vekuzey yan taşları, yatay dikdörtgen bir forma sahip olup, başucu ve ayakucu taşları ile birleşir.

Fotoğraf No 32: Rengihiç Zelam Mehmet' e Ait Mezar Taşı

Fotoğraf 32-A)

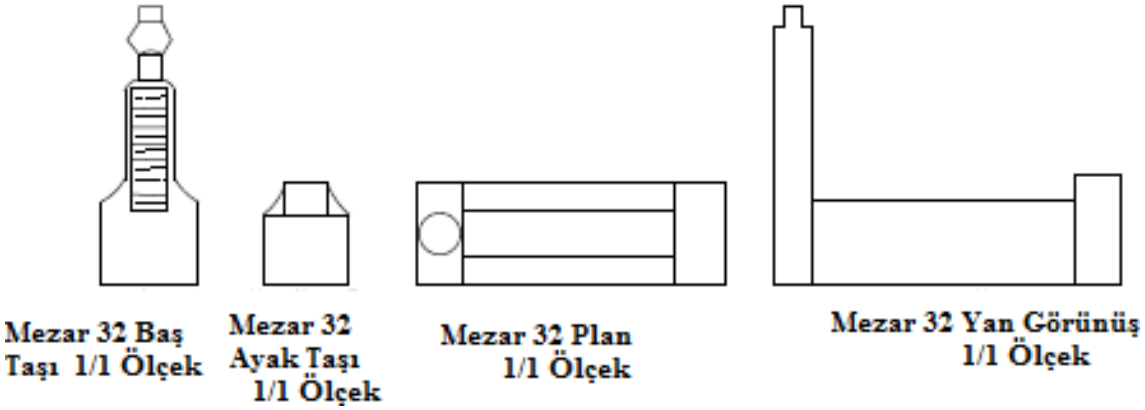
(Fotoğraf 32-B)

(Fotoğraf 32-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 32: Rengihiç Zelam Mehmet'e Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 33

Fotoğraf No:

Çizim No: 33

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Muhammed Efendi.

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1200./ Miladi 1786

Kitabesi:

Hüvel hallagul baki.Merhum kadı Zade.Muhammed Efendi.Ru… 1200.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 27 cm **En:** 23x19 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 181 cm **En:** 70x39x35x16 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 42 cm **En:** 72x42x40 cm

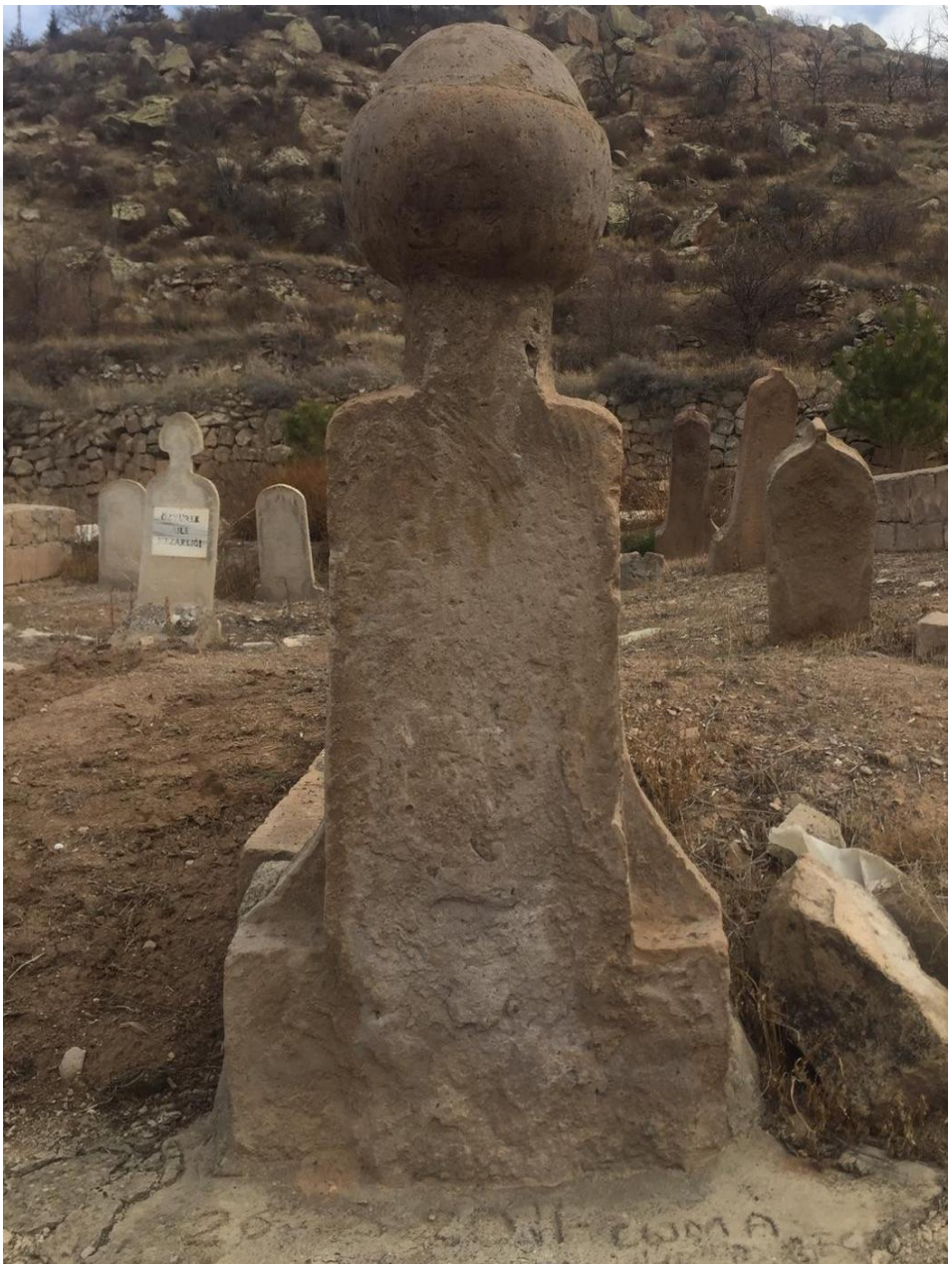
Plan:

Boy: 190 cm **En:** 77 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır.Çatma lahit mezar taşı; başucu, ayakucu taşları ile güney ve kuzey yan taşlarından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur ve köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde kısmı,omuz kısımlarına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak, boyun kısmı ile birleşir ve üstte sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur. Mezarın başucu taşının,

dikdörtgen gövdesinin, iç yüzünde, kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, kabartma olarak yazılmış, üç sıra kitabesi bulunur. Mezarın ayakucu taşı, toprağa gömülü, kare bir kaide kısmından oluşur ve köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde bölümüile birleşir ve üstte dairevi bir şekilde son bulur. Mezarın, güney ve kuzey yan taşları; yatay dikdörtgen bir forma sahip olup, başucu ve ayakucu taşları ile birleşir. Mezarda herhangi bir bezeme ögesine rastlanılmaz.

Fotoğraf No 33: Muhammed Efendi'ye Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 33-A)

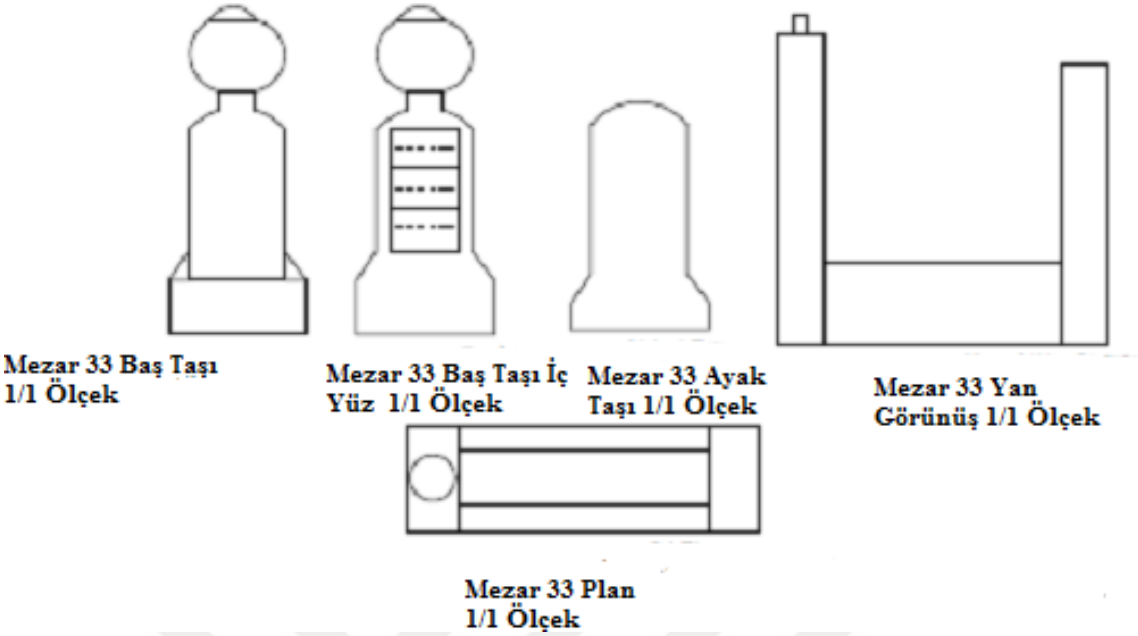
(Fotoğraf 33-B)

(Fotoğraf 33-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 33: Muhammed Efendi'ye Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 34

Fotoğraf No:

Çizim No: 34

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Kadın.

Kimliği: Fatıma Hanım.

Mezar Tipi: Çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1239./ Miladi 1823.

Kitabesi:

Merhume

İsmail Efendinin EhliFatıma Hanım.

Ruhucün El FatihaSene 1239.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 142 cm **En:** 70x39x30 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 127 cm **En:** 69x38 cm

Plan:

Boy: 190 cm **En:** 73 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar; başucu, ayakucu taşları ile güney ve kuzey yan taşlarından oluşur.

Mezarın başucu taşı; toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur ve köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde kısmı ise yukarıda köşelerinden pahlanıp daralarak, üstte üçgenimsi bir sivrilikle son bulur. Mezarın dikdörtgengövde kısmında, kabartma olarak yazılmış, beş satırlık kitabe yer alır. Mezarın ayakucu taşı; toprağa gömülü dikdörtgen bir gövdeden oluşur ve üstte köşelerinden pahlanıp daralarak üçgenimsi bir sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 34: Fatıma Hanım'a Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 34-A)

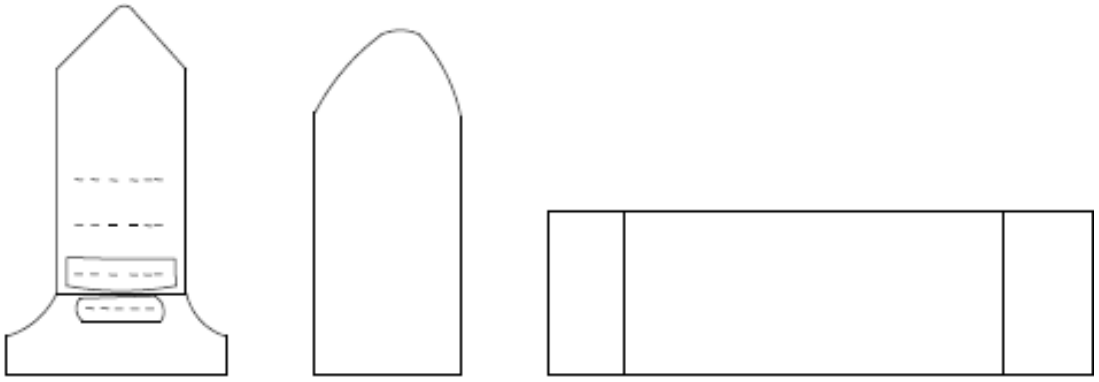
(Fotoğraf 34-B)

(Fotoğraf 34-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 34: Fatıma Hanım'a Ait Mezar Taşı Planı

Mezar 34 Baş Taşı 1/1 Ölçek

Mezar 34 Ayak Taşı 1/1 Ölçek

Mezar 34 Plan 1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 35

Fotoğraf No:

Çizim No: 35

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek? Taş erimesinden kaynaklı kitabesi silinmiştir.

Kimliği: Taş eridiği için bilinmemektedir.

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma

Tarihi: Hicri 1205./ Miladi 1790.

Kitabesi:

……

……

……..

Ruhuiçun Fatiha.

Sene 1205.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık.

Boy: 26 cm **En:** 13x24

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 128 cm **En:** 57x31x26x8 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 31cm **En:** 38x33x9 cm

Plan:

Boy: 236 cm **En:** 73 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır.Çatma lahit mezar, başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başucu

taşı; toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaidesi, köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde bölümü ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü; omuz kısmına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak boyun kısmı ile birleşir ve üstte dışa taşkın sarıklı kavuklu birbaşlık ile sonlanır. Dikdörtgen gövde bölümünde, yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış, dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, kabartma olarak yazılmış, dört satırlık kitabe bölümünün son silmesinde bir satırlık kitabesi günümüze gelebilmiştir. Mezarın ayak ucu taşı,toprağa gömülü olup, 31 santimetrelik kısmı günümüze gelebilmiş olup, yarım daire şeklinde oval bir forma sahiptir.

Fotoğraf No 35: Kimliksiz Mezar 6'ya Ait Mezar Taşı

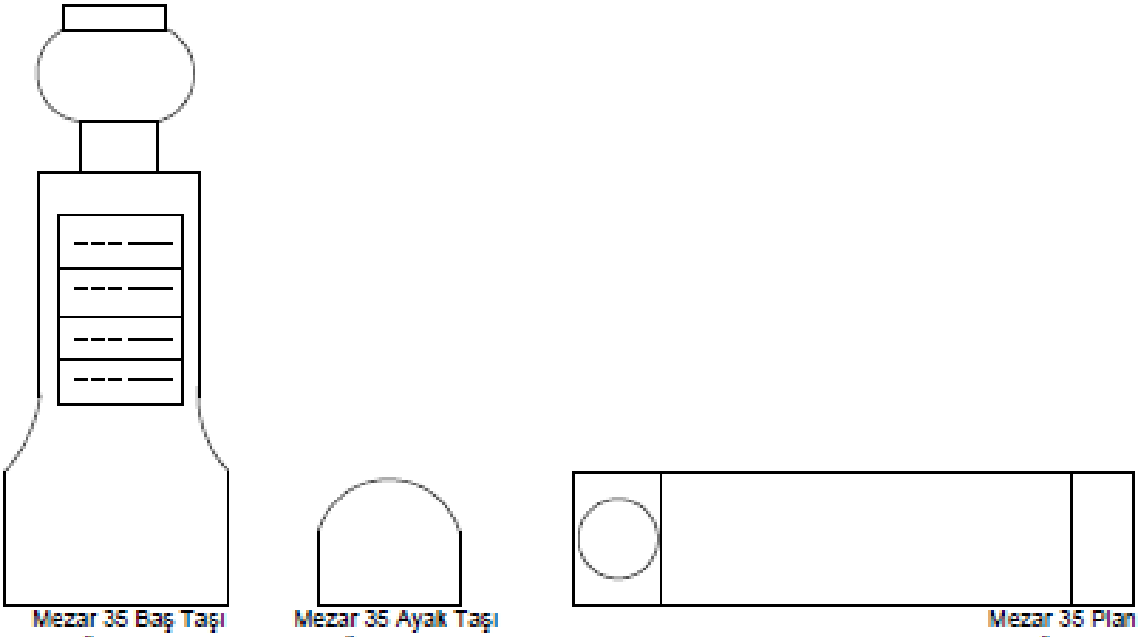
(Fotoğraf 35-A)

(Fotoğraf 35-B)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 35: Kimliksiz Mezar 6'ya Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 36

Fotoğraf No:

Çizim No: 36

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Muhid Efendi Zade Ağa ve Mehmet Efendi.

Mezar Tipi:

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği:

Tarihi: Hicri 1244./ Miladi 1828.

Kitabesi:

Merhum Muhid Efendi Zade Ağa Mehmet EfendiRuhucün

El Fatiha. Sene 1244.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 31 cm **En:** 28x20 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 150 cm **En:** 60x50x34x13

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 26 cm **En:** 34x13 cm

Plan:

Boy: 216 cm **En:** 72 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar, başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın ayakucu taşı; toprağa gömülü kare bir kaide bölümünden oluşur ve köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen formlu gövde kısmı ile birleşir. Mezarın dikdörtgen gövdesi, omuz kısımlarına doğru pahlanıpdaralarak ince kısa bir boyun kısmı ile birleşir ve üstte dışa

taşkın sarıklı kavuklu bir başlık ileson bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde, kabartma olarak, herhangi bir sınırlandırma, çerçeve ve silme olmaksızın yazılmış beş satırlık kitabe yer alır. Mezarın ayakucu taşı; toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur, köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgenformlu gövde ile birleşir ve üstte daralarak üçgenimsi simetrik bir sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 36: Muhid Efendi Zade Ağa ve Mehmet Efendi'ye Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 36-A)

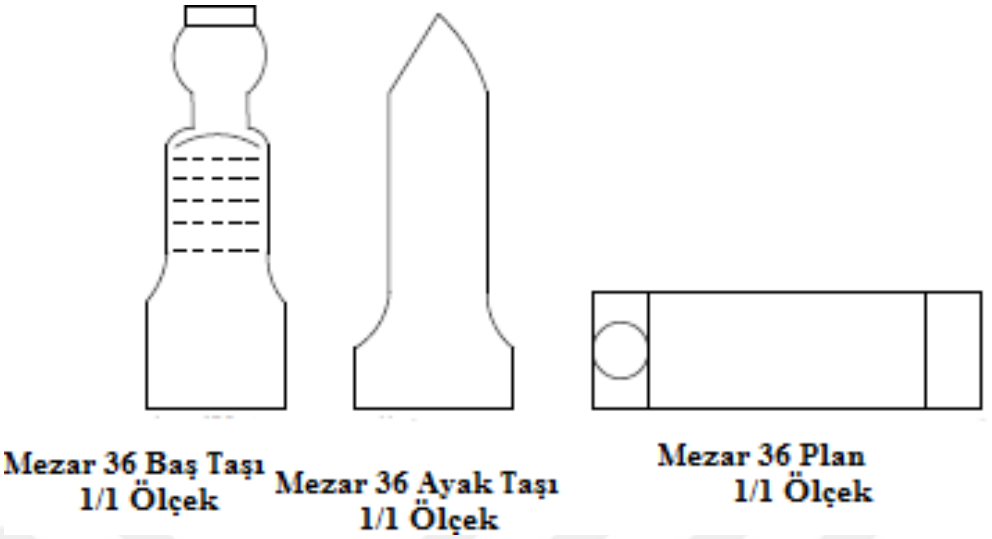
(Fotoğraf 36-B)

(Fotoğraf 36-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 36: Muhid Efendi Zade Ağa ve Mehmet Efendi'ye Ait Mezar Taşı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 37

Fotoğraf No:

Çizim No: 37

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Mehmet Aslan

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1309. / Miladi 1891.

Kitabesi:

MEHMET ASLAN

RUHUNA FATİHA

D.1309. Ö.1976 .

Yazı Türü: Latin.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 21 cm **En:** 32x27 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 150 cm **En:** 60x44x39x15 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 126 cm **En:** 61x37x25x4 cm

Plan:

Boy: 189 cm **En:** 71 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar, başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı; toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur ve köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü, omuz kısımlarından

pahlanıp daralarak boyun kısmı ile birleşir ve dışa taşkın sarıklı kavuklu bir başlık ile son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde, beyaz kare mermer üzerinde, büyük harf ile siyah renkli olarak, latin alfabesi ile yazılmış, dört sıra mezar taşı yazısı vardır. Mezarın ayakucu taşı; toprağa gömülü, üçgenimsi dikdörtgen gövdeli blok taştan oluşmaktadır.

Fotoğraf No 37: Mehmet Aslan'a Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 37-A)

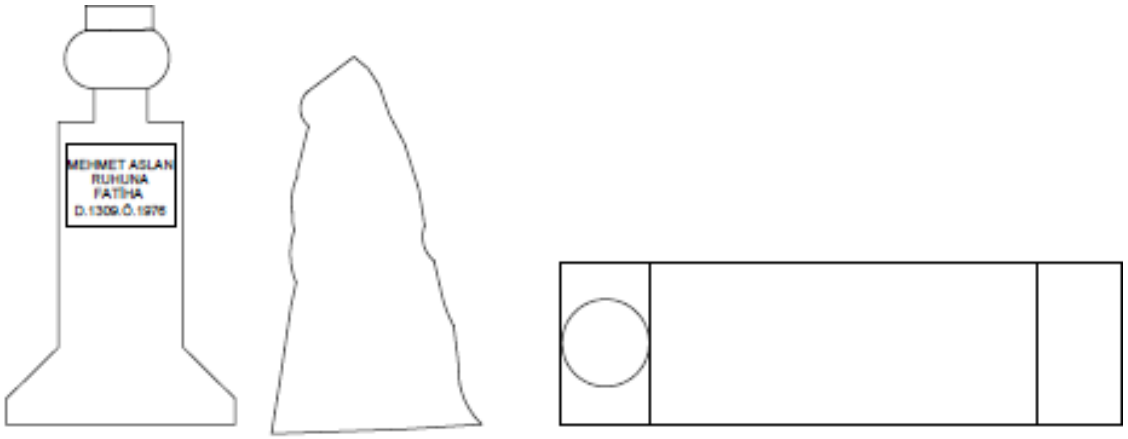
(Fotoğraf 37-B)

(Fotoğraf 37-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 37: Mehmet Aslan'a Ait Mezar Taşı Planı

Mezar 37 Baş Taşı
1/1 Ölçek

Mezar 37 Ayak Taşı
1/1 Ölçek

Mezar 37 Plan
1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 38

Fotoğraf No:

Çizim No: 38

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek

Kimliği: Hüseyin Ağa ve Emin Ağa.

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1221./Miladi 1806.

Kitabesi:

Hüvel Hallagul Baki. Merhum ve Mağfur. Külekçi Zade Hüseyin AğaVe Emin Ağa Ruhiyçün Fatiha.

Sene 1221.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 21 cm **En:** 14x4 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 151 cm **En:** 43x37x13 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 153 cm **En:** 45x33x30x8 cm

Plan:

Boy: 181 cm **En:** 71 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit mezar; başucu, ayakucu taşları ile güney ve kuzey yan taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı; toprağa gömülü kare bir kaideye sahip olup, yukarısında köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde bölümü ile birleşir. Mezarın başucu taşının dikdörtgen gövde bölümü; omuz kısımlarından pahlanıp daralarak, boyun kısmı ile birleşir ve üstte dışa taşkın sarıklı kavuklu bir başlık ile son

bulur. Mezarın dikdörtgen gövde bölümünde, kalın yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, kabartma olarakyazılmış, altı satırlık kitabe yer alır. Mezarın ayakucu taşı; toprağa gömülü kare bir kaideye sahip olup, köşe kısımlarından, yukarıya doğru pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde bölümü ile birleşir ve üstte üçgenimsi bir sivrilik ile son bulur.

Fotoğraf No 38: Külekçi Zade Hüseyin Ağa Ve Emin Ağa'ya Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 38-A)

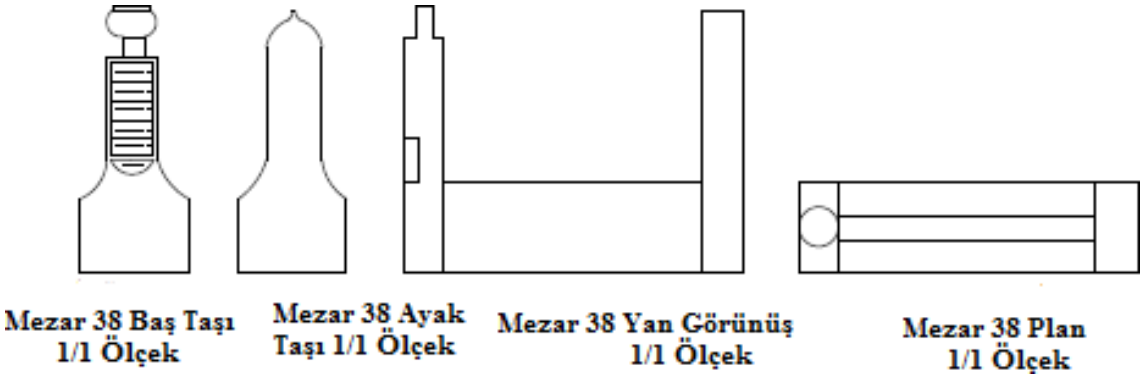
(Fotoğraf 38-B)

(Fotoğraf 38-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 38: Külekçi Zade Hüseyin Ağa Ve Emin Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 39

Fotoğraf No:

Çizim No: 39

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek

Kimliği: Mehmet. (Mezarın başucu taşı üzerinde yer alan kare mermer blok taş üzerindekiyazıya göre).

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Taş eridiği için bilinmiyor.

Tarihi: Kitabesi olmadığı için bilinmiyor.

Kitabesi: Bulunmamaktadır. Mezarın başucu taşı üzerine mermer bir kare blok taşta beyazzemin üzerine siyah büyük harfler ile, "MEHMET ÇAVUŞ", yazılmıştır.

Yazı Türü: Latin.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 21 cm **En:** 21x13 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 151 cm **En:** 75x44x13 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 183 cm **En:** 40x21 cm

Plan:

Boy: 221 cm **En:** 61 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultudadır.Çatma lahit mezar, başucu ve ayakucu taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü olup kare bir kaide kısmından ve onun üzerinde yer alan, kenarları "S" kıvrımı şeklindeki oval bir dikdörtgen gövdeden meydana gelmektedir. Oval dikdörtgen gövdenin üzerinde yukarıya doğru daralan bir boyun kısmından oluşur ve en

üstte kavuklu sarıklı bir başlıkla son bulur. Mezarın başucu taşının oval gövdesi üzerinde yer alan kare mermer içerisinde latin alfabesiyle büyük harfle, iki satır halinde "MEHMET ÇAVUŞ" yazılıdır.Mezarın ayakucu taşı da tıpkı başucu taşı gibi toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide kısmı "S" kıvrımı şeklinde oval bir gövde bölümünden oluşur ve üstteyukarıya doğru daralarak üçgenimsi bir sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 39: Mehmet Çavuş'a Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 39-A)

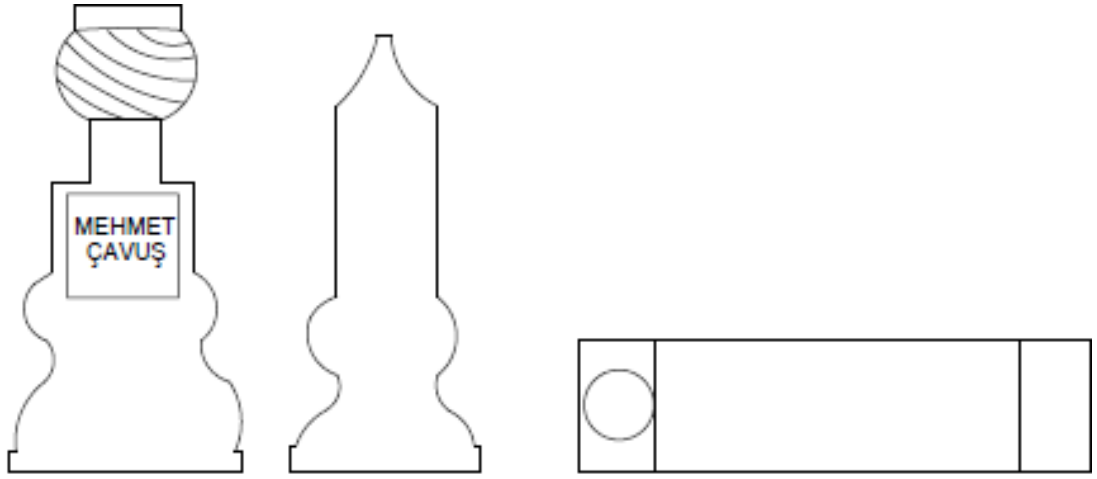
(Fotoğraf 39-B)

(Fotoğraf 39-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 39: Mehmet Çavuş'a Ait Mezar Taşı Planı

Mezar 39 Baş Taşı 1/1 Ölçek

Mezar 39 Ayak Taşı 1/1 Ölçek

Mezar 39 Plan 1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 40

Fotoğraf No:

Çizim No: 40

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Emin Mehmet Bey.

Mezar Tipi: Dikdörtgen formlu baş ucu şahideli mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1203./ Miladi 1789.

Kitabesi:

Merhum ve Mağfur Emin Mehmet Bey'inRuhuna Fatiha

Sene 1203.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü: Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 158 cm **En:** 72x68x9 cm

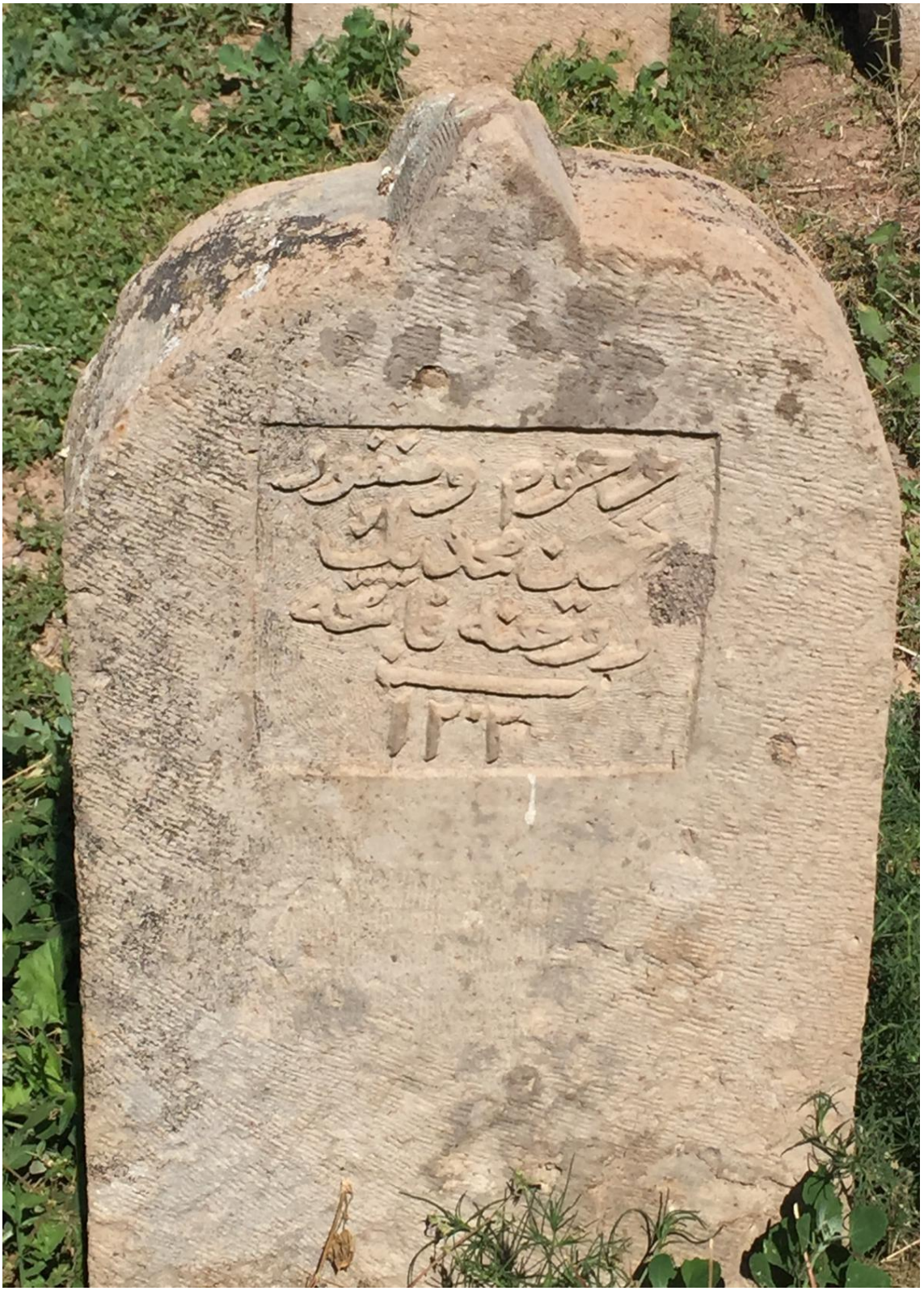
Ayak Taşı Ölçüsü: **Boy:** **En:**

Plan:

Boy: **En:**

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı; batı doğu doğrultuda yeralır. Mezar taşı, sadece başucu taşından oluşur. Mezarın başucu taşı; toprağa gömülü, dikdörtgen formlu bir gövde bölümünden oluşur. Dikdörtgen gövdesi, üst kısımlarına doğru ovalleşip daire formunu alıp, köşelerinden pahlanarak en üstte küçük bir sivrilikle son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde, ince kare çerçeveli silme içerisinde, herhangi bir çizgi ile sınırlandırma yapılmadan, kabartma olarak yazılmış, beş satırlık kitabesi bulunur.

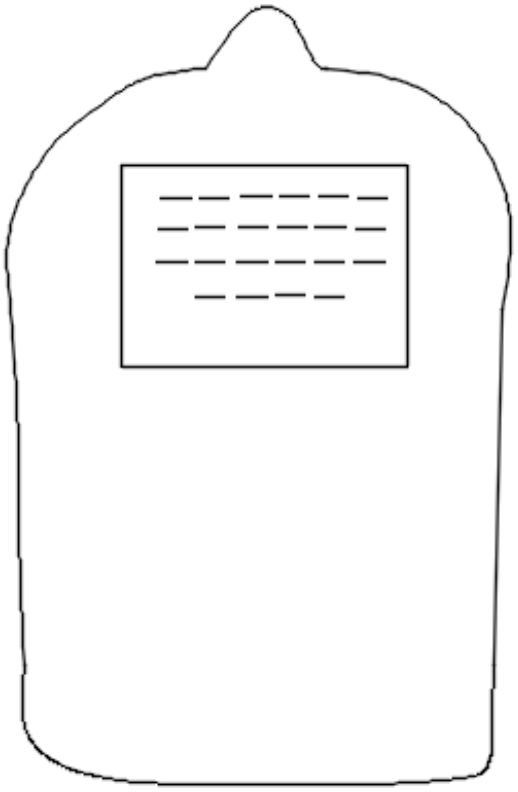
Fotoğraf No 40: Emin Mehmet Bey'e Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 40-A)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 40: Emin Mehmet Bey'e Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 41

Fotoğraf No:

Çizim No: 41

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek

Kimliği: Osman

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Taş eridiği için bilinmiyor.

Kitabesi:

Hüvel hallagul baki Ey dünya Ya malik…..Gitti zaman kabil Merhum Osman

……..

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 24 cm **En:** 19x17 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 134 cm **En:** 54x52x35 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 134 cm **En:** 54x47x39x2 cm

Plan:

Boy: 238 cm **En:** 107 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney Mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultuda yeralır. Çatma lahit mezar taşı; başucu, ayakucu taşları ile güney ve kuzey yan taşlarından oluşur.Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur ve kademeli olarak köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde kısmı ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü, omuz kısmına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak boyun kısmı ile

birleşir ve üsttedışa taşkın sarıklı kavuklu bir başlıkla son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde; ince yatay çizgilerle ayrılmış, dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, kabartma olarak yazılmış, dört satırlık kitabesi yer alır. Son alt satır ise taş eridiği için okunamaktadır. Mezarın ayakucu taşı;toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur ve köşelerinden pahlanıp, kademeli olarak daralarak dikdörtgen gövde bölümü ile birleşir. Dikdörtgen gövde bölümü ise köşelerinden kademeli olarak pahlanıp daralarak üstte bir sivrilikle son bulur.

Fotoğraf No 41: Merhum Osman'a Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 41-A)

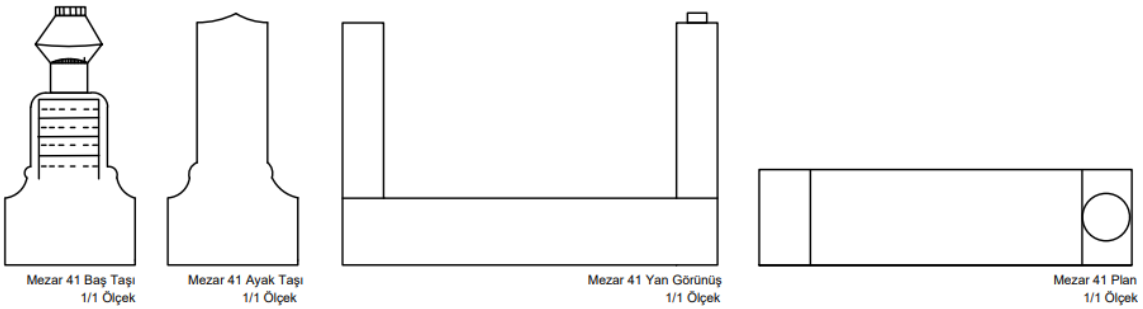
(Fotoğraf 41-B)

(Fotoğraf 41-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 41: Merhum Osman'a Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 42

Fotoğraf No:

Çizim No: 42

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Erkek

Kimliği: Muhammed Rumi Arif Ağa.

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma

Tarihi: Hicri 1201/ Miladi 1787.

Kitabesi:

Seyyid Osman Ukba Yed Muhammed Rumi Arif AğaRuhuna Fatiha

Sene 1201.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 17 cm **En:** 14x11 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 136 cm **En:** 61x52x

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 172 cm **En:** 61x52x13 cm

Plan:

Boy: 170 cm **En:** 64 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney Mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı, batı doğu doğrultuda yer alır. Çatma lahit mezar taşı; başucu ve ayakucu taşlarından meydana gelmiştir. Mezarın başucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide bölümünün üzerinde uzunlamasına dikdörtgen bir gövde yer alır. Dikdörtgen gövde bölümü, omuz kısmına doğru köşelerinden pahlanıp daralarak boyun kısmı ile birleşir ve

üstte dışa taşkın kavuklu sarıklı birbaşlıkla son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde, yatay çizgilerle birbirinden ayrılmış kare bir çerçeve üzerinde, dört mısra halinde Arap Alfabesi ile kabartma olarak yazılmış kitabesi yer almaktadır. Mezarın ayakucu taşı; toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide bölümü yukarıya doğru pahlanıp daralarak ince ve uzun oval bir gövdeden meydana gelmektedir. Mezarın ayakucu taşının oval gövde bölümü, yukarıda daire şeklinde sonlanmaktadır.

Fotoğraf No 42: Muhammed Rumi Arif Ağa'ya Ait Mezar Taşı.

(Fotoğraf 42-A)

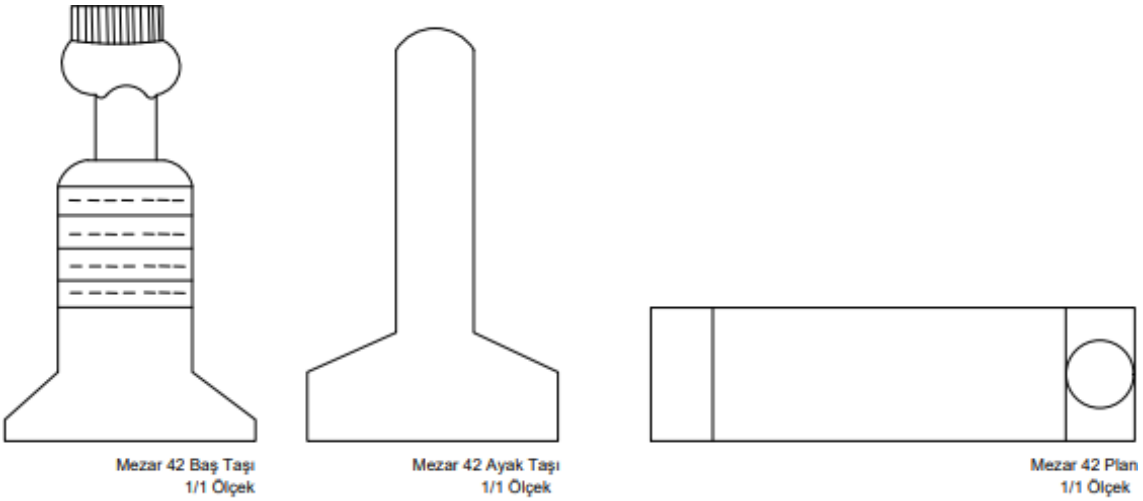
(Fotoğraf 42-B)

(Fotoğraf 42-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 42: Muhammed Rumi Arif Ağa'ya Ait Mezar Taşı Planı.

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 43

Fotoğraf No:

Çizim No: 43

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Kitabesi olmadığı için bilinmiyor fakat gövde kısmındaki bitkisel süslemeden hareketle kadın?

Kimliği: Kitabesi olmadığı için bilinmiyor.

Mezar Tipi: Çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma

Tarihi: Kitabesi olmadığı için bilinmiyor.

Kitabesi: Bulunmamaktadır.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 76 cm **En:** 72x60x42x21 cm

Ayak Taşı Ölçüsü:

Boy: 94 cm **En:** 70x35x7 cm

Plan:

Boy: 90 cm **En:** 24 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır.Çatma lahit mezar taşı; başucu, ayakucu taşları ile kuzey ve güney yan taşlarından oluşur. Mezarın başucu taşı; toprağa gömülü olup, kare bir kaide bölümünden oluşur. Kare kaide bölümü köşelerinden pahlanıp daralarak, kırılmış ve sonradan kalan parçası üstüne eklenmiş yarım daire şeklindeki oval formlu gövde bölümünden oluşur. Mezarın kaide kısmında, daireçerçeve içerisine alınmış, yirmi sekiz üçgen dilimlerinden oluşan çarkıfelek motifi yer almaktadır. Çarkıfelek motifinin üzerinde iki sıra halinde iç

içe geçmiş yarım daire şeklinde iki çerçeve yer alır. Mezarın gövde kısmının iç yüzünde, vazodan çıkan on üç adet çiçek dalı yer alır. Vazo bezemesi, üçgen bir kaideye oturmaktadır ve dört adet tomurcuk içerisinden çıkmaktadır. Mezarın ayak ucu taşı, toprağa gömülü kare bir kaide kısmından oluşur ve köşelerinden pahlanıp daralarak, dikdörtgen gövde bölümü ile birleşir ve üstte bir sivrilikle son bulur. Mezarın ayak ucu kaidesinde, başucu taşı kaidesinde olduğu gibi iç içe geçmiş daire motifi yer alır. Mezarın güney ve kuzey yan taşları yatay dikdörtgen bir forma sahip olup, başucu ve ayakucu taşları ile birleşir. Güney ve kuzey yan taşlarında herhangi bir bezeme bulunmamaktadır.

Fotoğraf No 43: Kimliksiz Mezar 7'ye Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 43-A)

(Fotoğraf 43-B)

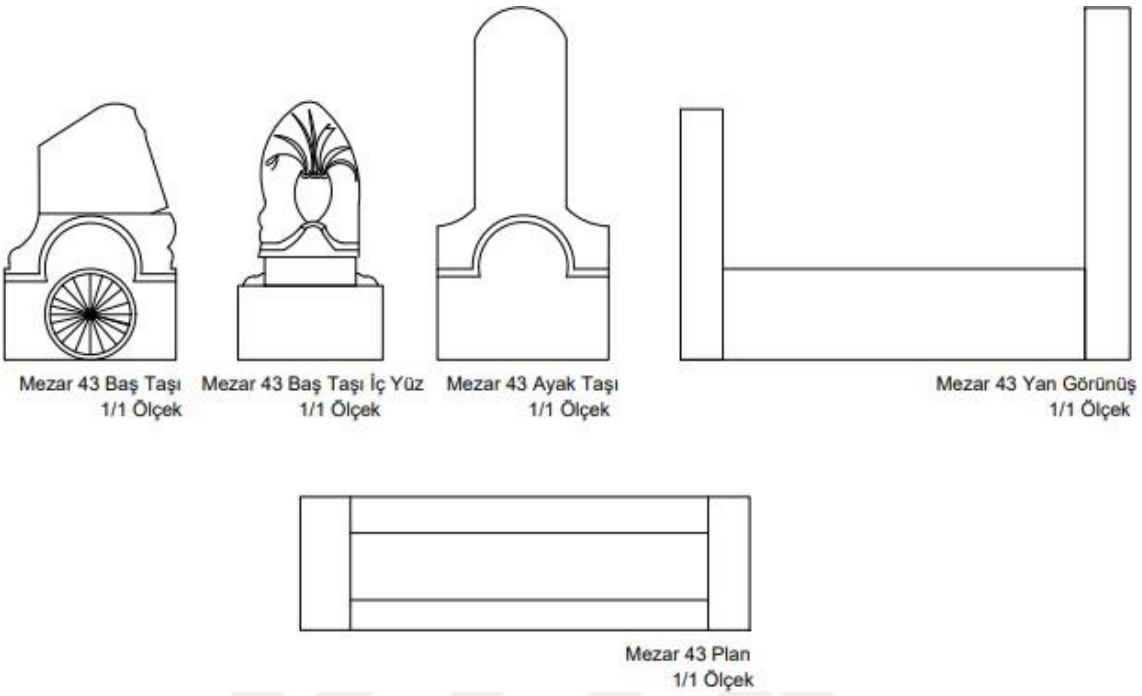
(Fotoğraf 43-C)

(Fotoğraf 43-D)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 43: Kimliksiz Mezar 7'ye Ait Mezar Taşı Planı

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No: 44

Fotoğraf No:

Çizim No: 44

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu: Sağlam.

Cinsiyeti: Kadın.

Kimliği: Penpe Erkan.

Mezar Tipi: Çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş

İşleniş Tekniği: Kabartma. (Kolye şeklinde, altın liralardan oluşan geometrik süsleme ile,volüt başlıklı üçgen alınlıklı geometrik bezemesi mevcuttur.)

Tarihi: 1949.

Kitabesi:

PENPE ERKAN RUHUNA FATİHA1949.

Yazı Türü: Latin.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 14 cm **En:** 7x6 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 174 cm **En:** 58x32x6 cm

Ayak Taşı Ölçüsü: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Plan:

Boy: 205 cm **En:** 54 cm

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığında yer alan çatma lahit mezar taşı, batı doğu doğrultuda yer alan, baş ucu taşından oluşmaktadır. Baş ucu taşı, kare bir alt kısımdan, köşeleri pahlanarak daralan dikdötgen bir gövde ile birleşmektedir. Mezarın diktörtgen gövdesi ise yine köşelerinden pahlanıp daralarak omuz ve boyun kısmı ile birleşerek kadınlara has bir başlık olan hotoz şeklinde bir başlık ile sonlanmaktadır. Baş ucutaşının

hotoz başlığında, geometrik şekilde alçak kabartma tekniğinde işlenmiş kolye süslemesi mevcuttur. Kolye yuvarlak şeklinde toplam yirmi adet, altın liradan oluşmaktadır. Mezar taşının iç yüzünde latin alfabesi ile yazılmış beş satırlık bir kitabe yer alır. Bu kitabenin üst kısmında ise volüt süslemeli üçgen alınlıklı alçak kabartma tekniğinde yapılmış geometrikbezeme mevcuttur.

Fotoğraf No 44: Penpe Erkan'a Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 44-A)

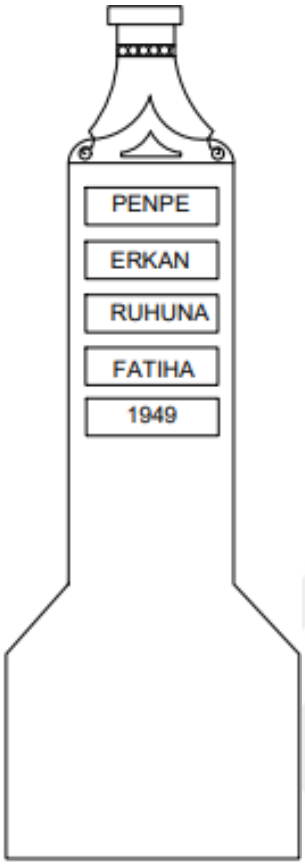
(Fotoğraf 44-B)

(Fotoğraf 44-C)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 44: Penpe Erkan'a Ait Mezar Taşı

Mezar 44 Baş Taşı
1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

Katalog No:45

Fotoğraf No:

Çizim No: 45

İnceleme Tarihi: 11.06.2021/ 13.12.2021/ 04.01.2022.

Bulunduğu Yer: Gesi Güney Mezarlığı.

Bulunduğu Mahalle: Gesi Güney Mahallesi.

Bulunduğu İl/İlçe: Melikgazi/Kayseri.

Bugünkü Durumu:

Cinsiyeti: Erkek.

Kimliği: Mustafa Ağa.

Mezar Tipi: Dışa taşkın sarıklı kavuklu başlıklı çatma lahit mezar.

Malzemesi: Taş.

İşleniş Tekniği: Kabartma.

Tarihi: Hicri 1230./ Miladi 1815.

Kitabesi:

Merhum ve Mağfur Bakkal Mustafa AğanınRuhuiyçün Fatiha

Sene 1230.

Yazı Türü: Sülüs.

Mezar Taşı Ölçüsü:

Başlık:

Boy: 24 cm **En:** 12x20x17 cm

Baş Taşı Ölçüsü:

Boy: 98 cm **En:** 56x41x34x12 cm

Ayak Taşı Ölçüsü: Bulunmamaktadır.

Boy: **En:**

Plan:

Boy: **En:**

Genel Tanımı: Gesi Güney mezarlığı içerisinde yer alan mezar taşı batı doğu doğrultudadır. Çatma lahit toprak mezar, başucu taşından oluşmaktadır. Mezarın başucu taşı; kare bir kaide kısmından oluşur. Kare kaide bölümü köşelerinden pahlanıp daralarak dikdörtgen formlu gövde bölümü ile birleşir. Mezarın başucu taşının dikdörtgen gövdesi omuz kısımlarına doğruköşelerinden pahlanıp daralarak dışa taşkın sarıklı kavuklu bir

başlıkla son bulur. Mezarın dikdörtgen gövdesinde kabartma olarak, dikdörtgen çerçeveli silmeler içerisinde, dört satırlık kitabesi bulunur. Mezarda herhangi bir bezeme öğesi bulunmamaktadır.

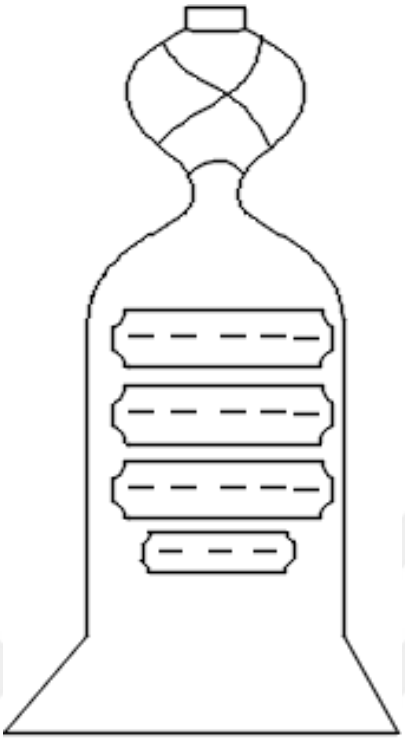
Fotoğraf No 45: Bakkal Mustafa Ağa'ya Ait Mezar Taşı

(Fotoğraf 45-A)

Kaynak: Nurgül ŞAHİN kendi arşivinden.

Çizim No 45: Bakkal Mustafa Ağa'ya Ait Mezar Taşı

Mezar 45 Baş Taşı
1/1 Ölçek

Çizim: Nurgül ŞAHİN.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DEĞERLENDİRME

Mezar taşları içinde bulundukları dönemlerine göre farklılık gösterirler ve dönemlerine göre çeşitli özellikleri bünyesinde taşırlar. Tarih boyunca göçebe hayat tarzı ve fetihlerin etkisiyle Türklerin Anadolu topraklarına yerleşmesiyle beraber birbirine benzer ve farklı özellikleri ile,bir çok merkezde, çeşitli dönemlere ait mezar taşları ile karşılaşmaktayız. Anadolu da devlet merkezi ve yakınlarında sıklıkla karşılaştığımız bu mezarlar sanat tarihi başta olmak üzere bir çok beşeri bilimler tarafından araştırma metotları ile incelenerek bilim dünyasına kazandırılıp koruma altına alınmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle Kayseri'nin Melikgazi ilçesine bağlı Gesi beldesinde yer alan 45 adet mezar taşı, araştırma konusu olarak seçilip, bilimsel yöntemlerle incelenmiştir. Katalog bölümünde detaylı olarak incelenen mezar taşları; malzeme, teknik, kimlik bilgileri, mezar tipolojileri, süsleme özellikleri ve kitabeleri olmak üzere tek tek ele alınıp değerlendirmesi yapılmıştır.Bu yüksek lisans tezinin değerlendirmesi mezarı oluşturan unsurlar başta olmak üzere, mezar taşının bölümleri üzerinden genel ve özel olarak yapılmış aynı zamanda çevresinde yer alan mezar taşları ile mukayese edilmiştir.

4.1. Mezar Tipolojisi

Gesi Güney mezarlığı içerisinde incelemiş olduğumuz 45 adet mezar taşı tipolojik olarak değerlendirildiğinde toprak, çerçeveli ve çatma lahit mezar olmak üzere üç tipte karşımıza çıkmaktadır.

4.1.1. Toprak Mezar

Mezarın üstüne herhangi bir şey yapılmayıp baş ve ayak taşlarının doğrudan mezarın baş ve ayakucunda toprağa gömülmesiyle oluşturulan mezarlardır. Mezar taşının kuyruk kısmı açılan çukura dikildikten sonra çukurun için küçük taşlarla doldurularak

sağlamlaştırılır ve toprakla örtülür. Bu uygulama köylerde yaygındır.[98] Gesi Güney mezarlığında incelemiş olduğumuz mezar taşlarından katalog numarası; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 29, 30, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 42, 44, 45 olanlar bu grup mezar tipolojisine girmektedir.

4.1.2. Çerçeveli Mezar

Bu mezar tipinde, kesme taş bloklardan yapılmış dikdörtgen bir çerçevenin mezarın etrafını çevrelediği görülmektedir. Çerçevenin kısa kenarlarının önüne baş ve ayak taşları dikilmektedir. Mezarı çevreleyen bu taşlardan kısa olanların üst kısmına baş ve ayak taşının yerleştirilebilmesi için yuvalar açılmıştır. Uzun olanlar ise yanlara yerleştirilmiştir. Bazı örneklerde taşların kesişme noktaları demir kenetlerle bağlanarak güçlendirilmiştir.[99]

Gesi Güney mezarlığında incelediğimiz mezar taşlarından katalog numarası; 7, 19, 25, 43 olan mezar taşları bu gruba girmektedir.

4.1.3. Çatma Lahit Mezar

Mezar örtüsü çerçeve şeklinde taşlarla çevrili olmasına rağmen güney kuzey yan taşları ayak ve başucu taşlarının yarıya yakın kısmına kadar olan mezarlardır. Güney kuzey yan taşları başucu ve ayakucu taşlarına bağlanmışlardır. Tek veya çift şahideli olabilirler.

Gesi Güney mezarlığında incelemiş olduğumuz mezarlardan katalog numarası; 15, 16, 24, 28, 31, 32, 33, 38, 41 olanlar bu tipolojideki mezar taşı grubuna girmektedir.

4.2. Mezar Taşı Tipleri

Gesi Güney mezarlığında katalog bölümünde incelediğimiz 46 adet mezar taşı, gövdesinin yatay kesitinin formunun dikkate alınarak, dikdörtgen, yuvarlak ve sivri olması temelinde ön görünüşleri dikkate alınarak değerlendirilmesi yapılmıştır.

4.2.1. Dikdörtgen Formlu Başlıklı Mezar Taşları

Mezarın baş ve ayak taşının gövdesi dikdörtgen kesitli olan bu mezar taşlarının üst bölümünde başlık yer almaktadır. Bu tip mezar taşları aşağıdan yukarıya doğru

---

[98] Halit Çal, *Boyabat Mezar Taşları*, (Ankara: Boyabat Belediyesi Kültür Yayınları-1, 2015), 121.

[99] Gülay Kurtişoğlu Apa, "Kırklareli Karacaibrahim Mahallesi Eski Mezarlığı Osmanlı Dönemi Mezar Taşları", *1. Uluslararası Geleneksel Türk Mezar Taşları Sempozyumu (24-26 Mart 2017)*, (Lefkoşa) 63.

genişlemektedir. Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası; 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45 olanlar bu gruba girmektedir.

4.2.2.Dikdörtgen Formlu Sivri Kemerli Mezar Taşları

Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası; 12, 3, 16, 17, 20, 22, 34, 40 olanlar bu sınıfa girmektedir.

4.2.3. Dikdörtgen Formlu Yuvarlak Kemerli Mezar Taşları

Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası; 43 olan mezar taşı bu gruba girmektedir.

4.2.4. Çokgen Kesitli Mezar Taşları

Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından sadece katalog numarası 5 olan mezar taşı bu tipe girmekte olup altıgen bir forma sahiptir.

4.2.5. Münferit Formlu Mezar Taşları

Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası 27 ve 28 olan mezar taşları sadece dikdörtgen bir forma sahip olup herhangi bir sivri, yuvarlak kemer ve başlığı olmamasından dolayı münferit formlu mezar taşları içerisinde değerlendirilmiştir.

4.3. Mezar Taşlarını Oluşturan Unsurlar

4.3.1. Şahideler (Baş ve Ayakucu Taşları)

Mezarın baş ve ayakucuna dikilen taşlara şahide denilmektedir. Mezarın başucuna dikilen taşlara başucu şahidesi ayakucuna dikilen taşlara ayakucu şahidesi denilmektedir. Şahidelerin mezara yerleşim şekli genellikle, mezar gövdesi, kapak taşları yada doğrudan toprağa gömülü olarak karşımıza çıkmaktadır. Şahideler de mezarda yatan kişi hakkında bilgilendirme yapıldığı için mezarı oluşturan unsurlardan oldukça önemli bir bölümdür. Özellikle mezarın baş şahidesin de genellikle mezarda yatan kişinin kimliği hakkında bilgi veren kitabe bölümü yer alır. Ayak şahidesin de ise nadiren kitabe yer alırken genellikle süsleme unsurlarına yer verilmektedir. Şahideler form özellikleri açısından dikdörtgen, silindirik ve çokgen olabilmektedir. Gesi güney mezarlığında toplamda 45 şahide yer almaktadır. Başucu şahidesi bulunan mezarlar katalog numarası; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27,

28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45'dir. Hem baş hem de ayakucu şahidesi bulunan mezarlar ise katalog numarası; 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43 olanlardır.

4.3.2.Yan Taşları

Mezarın baş ve ayakucu şahideleri ile birleşip her iki yanında yer alan taşlardır. Gesi Güney mezarlığında yer alan katalog numarası; 7, 15, 16, 19, 24, 25, 28, 31, 32, 33, 38, 41, 43 olan mezar taşlarındayan taşları bulunmaktadır.

4.3.3. Kaide

Mezarın gövdesi ile oturtmalık bölümü arasında kalan bölüm kaide kısmıdır. İşlevi ise üst gövdeyitaşımak ve yükü dengeli bir şekilde toprağa vermektir. Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından kaidesi bulunan mezar taşları katalog numarası; 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45'dir. Kaidesiz olan mezar taşları ise 1,3,8,19,29,40 katalog numarası olanlardır.

4.3.4. Gövde

Mezar taşı kaidesinin üstündeki bölümdür. Mezar taşının gövde bölümünde ölen kişinin kimlikbilgilerinin bulunduğu kitabe ile süslemeler yer alır.

4.3.5. Başlık

Mezar taşlarının gövde kısmının üzerinde yer alan bölümdür. Başlık bölümüne bakarak ölen kişi hakkında birçok bilgiye ulaşabiliriz. Başlık kısmı; ölen kişinin cinsiyeti, mesleği, siyasi ve sosyalstatüsü hakkında bilgi veren önemli bir bölümdür. Cinsiyet olarak erkek ve kadın başlıkları kendi içerisinde çeşitlilik arz etmektedir. Erkek başlık tipleri; fes, kavuk, sarık olarak, kadın başlık tipleri isehotoz ve çiçekli başlık şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası; 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44 ve 45 olanların başlığı bulunmaktadır.

4.3.5.1. Erkek Başlık Tipleri

4.3.5.1.1. Kavuk Biçimindeki Mezar Taşı Başlıkları

Sözlükteki anlamı "içi pamuk doldurulmuş çuha ve bezden dikilen, üzerine sarık sarılarak giyilen, şişkince başlık ve içi boş şey"[100] olarak isimlendirilmektedir. Osmanlı tebaası içerisinde daha çok padişah, vezir, üst bürokrasi, katip, saray mensupları, kadı, zaim, kethüda gibi memurlarda rastlanan bir başlıktır. Osmanlı devletinde II. Mahmud'un 1829'da yaptığı kıyafet devrimine kadar kullanılan bir başlık türüdür. Kendi içerisinde kallavi, mücevveze, katibi, örfi destarlı olmak üzere çeşitli gruplara ayrılmaktadır. Gesi Güney mezarlığı içerisinde bulunun mezar taşlarından katalog numarası 4, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 21, 23, 25, 26, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 45 olanlar bu başlık grubu içerisindeyer almaktadır.

4.3.5.1.2. Fes Şeklindeki Mezar Taşı Başlıkları

Silindirik şeklinde yünden yapılmış bir başlık tipi olup Osmanlı'ya Fas şehrinden geldiği için fes olarak adlandırılmaktadır. Kırmızı bir keçe ve siyah bir püskülden meydana gelir. 1829 yılında II. Mahmud'un yapmış olduğu kıyafet devrimi ile giyilmesi mecbur kılınan bir başlık türüdür. Nitekim budevrimden sonra çeşitli devlet kurumlarının resmi başlığı haline geliştir. Dönemin padişahı ve basıldığı kalıba göre çeşitli alt gurupları bulunmaktadır. Dönemin padişahına göre Mahmudi, Azizi ve Hamidi fes olarak isimlendirilen fesler basıldığı kalıba göre ise; Mecidiye, Aziziye, Hamidiye, Zuhaf ve Sıfır denilen çeşitli şekilleri bulunmaktadır. Kıyafet devrimi ile önce orduda kullanılmaya başlanan daha sonra sivil halk tarafından da kullanılan bu başlık türü aynı tarihlerde mezar taşı başlıklarında da görülmeye başlanmıştır. Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası 8, 19, 24, 29 ve 30 olan mezar taşı başlıkları fes tipi başlığa sahiptir.

4.3.5.1.2.1. Azizi Fes

II. Mahmud'un oğlu Sultan Abdülaziz döneminde (1861-1876) kullanılan feslere verilen isimdir. Bufes küçük boyutlu olup, üst kısmı dar ve basık, alt çapı ise üst kısmına nazaran daha büyüktür. İlk dönemler de daha çok askerler ve memurlar tarafından kullanılan bu başlık türü daha sonraları her çeşit ve kademeden meslek grubu tarafından da (alim, din adamı, kaymakam, marangoz, esnaf vb.sıradan halk kesimi) kullanılmıştır. Gesi Güney

[100] Mehmet Doğan, *Büyük Türkçe Sözlük*, (İstanbul: Pınar Yayınları, 2008), 919.

mezarlığında ki mezar taşlarından sadece katalog numarası 8 olan mezar taşı başlığında, Azizi Fes türünde başlık kullanılmıştır.

4.3.5.1.2.2. Hamidiye Fes

Osmanlı devletinin otuz dördüncü padişahı Sultan II. Abdülhamid'in saltanatı döneminde (1876-1909)kullanılan bir fes başlık türüdür. Hamidiye fes, Azizi fese göre alttan daha geniş ve yüksek boyutlu olup sağ yada sol tarafında bir püskül bulunur. Hamidi fes ilk önceleri devletin ileri gelenleri arasında kullanılmaya başlansa da sonraki süreçte toplumun her kesimi tarafından kullanılan bir başlık olmuştur. Gesi Güney mezarlığında yer mezar taşlarından sadece katalog numarası 30 olan mezar taşı başlığı bu başlık tipine sahiptir.

4.3.5.1.2.3. Mahmudi Fes

Sultan II. Mahmud'un saltanatı döneminde (1808-1839) kullanılan bir fes türüdür. Bu fesin biçimselözellikleri alt kısmı dar, üst kısmı geniş olup püskülü çok olur. Renk olarak ise çoğunlukla kırmızı olup mavi renkli olan örneklerine de rastlanmaktadır. Bu fes türü saray ve din görevlileri ile birçok meslek erbabı tarafından başlık olarak kullanılmıştır. Mezar taşında görülen örnekleri ise azizi ve hamidi fese göre oldukça büyük ebatlardadır, bazen üzerine sarıkların sarıldığı örnekleri de görülmektedir. Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası 19,24,29 olanmezar taşı başlıkları bu başlık grubuna örnektir.

4.3.5.2. Kadın Başlık Tipleri

4.3.5.2.1. Hotoz Başlık

Kadın mezar taşlarında en sık gördüğümüz bir başlıktır. Uygurların boğtak adını verdikleri başlıkların Anadolu'daki karşılığı hotoz olarak ifade edilmektedir ve Çağatayca'dan geçen kotos kelimesinin karşılığıdır.[101] Genellikle bir çok araştırmacı tarafından kabul gören kadın mezar taşı başlığı olarak ikişekilde karşımıza çıkmaktadır. Gesi güney mezarlığında ise iki tip hotoz başlık türüne ait mezar taşlarıbulunmaktadır. Birinci tip hotoz başlık tipi, düz hotoz başlık tipi olarak ta bilir, uzun boyun bölümlerinde kabara, çiçek ve bitkisel motiflerin işlenilmesinin yanı sıra bazı takı eşyalarının asıldığı,

[101] Mehmet Zeki Pakalın, "Penç" mad., *Osmanlı Tarih ve Deyimleri ve Terimler Sözlüğü*, (Ankara: MEB Yayınları, 1993), II: 817.

tepe bölümünün ise düz olarak yansıtıldığı görülmektedir.[102] Gesi Güney mezarlığında yer alan mezartaşlarından katalog numarası 18, 19 ve 44 olan mezar taşları bu başlık tipine ait örneklerdir.

İkinci Tip hotoz başlık diğer adıyla bombeli yada mantar, birinci tip hotoz başlık tipi ile benzer özellikler taşır fakat arasındaki en büyük fark tepe kısmının yukarıya doğru bombe yapmasıdır. GesiGüney mezarlığında yer alan mezar taşlarından bu tip başlığa örnekler katalog numarası 5, 6, 13,olanlardır.

4.4. Süsleme Özellikleri

Mezar taşlarında bitkisel, geometrik, nesnel ve mimari olmak üzere bir çok bezeme unsurları ilekarşılaşılmaktadır.

4.4.1. Bitkisel Süslemeler

İnsanoğlunun tabiat ile iç içe yaşaması ve aynı zamanda doğa ile olan mücadelesinden etkileşimi özellikle sanat alanında belirgin bir şekilde bitkisel motif kullanımı ile kendisini göstermektedir. Ayrıca dini hayatın yansıması olarak ölümden sonra olan yaşama inanç da bitkisel motiflerin mezar taşlarında yoğun olarak kullanılmasına neden olmuştur. Bitkisel motifler, tabiatta gördüğümüz ağaç,yaprak, gül, çiçek vb. bitkilerin değişik formlarda kullanımından meydana gelmektedir. Tarihin ilk dönemlerinden bu yana geniş kullanım alanı bulunan bitkisel motifleri mezar taşlarında da bezeme unsuru olarak görmek mümkündür. Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası 43 olan mezarın baş ucu taşının iç kısmında bir vazo içerisinden çıkan yelpaze şeklinde yukarıdan aşağıya doğru açılmış vaziyette 11 adet akantüs yaprağından oluşan bitkisel bezeme görülmektedir.

4.4.2. Geometrik Süslemeler

Mezar taşlarında en çok görülen ve ayrı bir görsellik katan süslemelerden birisi de geometrik süslemelerdir. Kökeni Orta Asya'ya giden geometrik bezemeler hemen hemen her dönemde bezeme unsuru olarak sevilerek kullanılmışlardır. Mezar taşlarındaki üçgen, daire, mukarnas, ay, yıldız, çarkıfelek vb. karşımıza çıkan geometrik bezeme unsurlarıdır. Gesi güney mezarlığında yer alan mezartaşlarından katalog numarası 5 olan mezarın baş

[102] Muhammed Gökler, "Balıkesir Mezar Taşları", (Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü 2017), 741.

ve ayak ucu taşı altıgen bir forma sahiptir. Katalog numarası 43 olan mezarın baş taşının kaide kısmında çarkıfelek motifi yer alırken katalog numarası 44olan mezarın baş taşının gövde ile boyun kısmı arasında yer alan üçgen alınlığa sahip bezeme görülen geometrik bezeme unsurlarıdır. Ayrıca Gesi güney mezarlığında yer alan çoğu mezar taşının kitabe kısmının kare ve dikdörtgen bir çerçeve içerisine alınmış olması da geometrik bezemeye örnek teşkil etmektedir.

4.4.2.1. Çarkıfelek (Çarh-ı Felek)

"Kelime asıl olarak "Çarh" kelimesinden gelmektedir. Kullanımına göre dünya, devran, alem, baht, kader anlamlarına gelir. Çok yaygın olarak kullanılan çark-ı felek de feleğin çarkı, talihin bahtın dönüşü, anlamına gelir. Mezar taşlarında da kullanılan bu sembol genel itibariyle sonsuzluğu, talihi vebahtı anlatır. En önemlisi de çarkı felek figürü, ölümün kaçınılmazlığını, hayatta olan her şeyin bir gün öleceğini anlatır".[103] Gesi Güney mezarlığında bulunan mezar taşlarından katalog numarası 43 olan mezar taşında çarkıfelek figürü görülmektedir. Mezarın kaide kısmında, daire çerçeve

içerisine alınmış, yirmi sekiz adet birbirine eşit olmayan üçgen dilimlerinden oluşan çarkıfelek motifi ve bunun üzerinde de iki sıra halinde iç içe geçmiş yarım daire şeklinde ikiçerçeve yer almaktadır.

4.4.3. Nesneli Bezemeler

Gündelik hayatta kullandığımız pek çok kullanım eşyasının (kandil, hançer, kalem, sepet vb.) ve mesleki aletlerin (terazi, hokka, nişan vb.) mezar taşlarında bir süsleme unsuru olarak kullanıldığıgörülmektedir.

4.4.3.1. Hançer

Türkler arasında hediye unsuru olarak sunulan ve Osmanlı döneminde günlük hayatta erkek ve kadınların bir aksesuar olarak, kın içerisinde bele sokularak taşıdıkları hançer, kavisli kesici gövdesiolan, ucu sivri bir silahtır. Mezar taşlarında da bezeme unsuru olarak kullanıldığını gördüğümüz hançer, keskin olması yönüyle mezardaki kişinin ömrünün kısalığına işaret etmektedir. Ayrıca hançerin kınında olması da kullanılmadığını göstermektedir.[104] Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası

[103] Fatih Çavuş, *Osmanlı Mezar Taşlarının Sırları*, (İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2018), 94.
[104] Çavuş, *Osmanlı Mezar Taşlarının Sırları*, 80.

25 olan mezar taşının başlık kısmında kullanılmıştır. Görülen hançer bezemesi mezarın baş taşının başlık kısmının sol yanında yer almakta olup baklava dilimi şeklinde süslenmiş ve hançerin uç kısmı yukarıya doğru konumlandırılmış vaziyette yer almaktadır.

4.5. Tarih

Kitabelerine göre araştırmaya konu olan mezar taşlarından 34 tanesinin katalog numarası 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 42, 44 olmak üzere tarihi bilinmektedir. Kitabesine göre en erken tarihli mezar taşı katalog numarası 28 , en geç tarihli mezar taşı katalog numarası 44 olan mezar taşı örneğidir. Kitabesi olmayan yada taş erimesinden kaynaklı tahribat nedeniyle tarihi belirsiz olan mezartaşları ise katalog numarası 3, 4, 15, 16, 19, 20, 25, 39, 41, 43, 44 'dür.

4.6. Yazı ve Dil

Kullanıldıkları alanlar ve çok farklı çeşitleri olan yazının, en çok kullanım alanlarından biriside mezar taşlarıdır. Özellikle kufi, nesih, sülüs ve talik mezar taşları üzerinde en çok kullanılan yazı türleridir.[105] Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşlarında yazı türü olarak en çok sülüs kullanılmıştır. Sülüs yazı türünün yanı sıra talik ve latin harfleri ile yazılmış mezar kitabeleri de bulunmaktadır.

4.7. Kimlik Bilgileri

Mezar taşları cinsiyetlerine göre erkek ve kadın mezarları olmak üzere ikiye ayrılırlar. Erkekmezar taşları başlıkları (sarık, fes, kavuk vb.) ile kolaylıkla kendilerini gösterirler. Kadın mezar taşları ise hotoz başlıklarından ziyade süslü mezar taşları ile ayırt edilebilirler. Gesi Güney mezarlığında incelenen mezar taşlarından kimliği belirli olanlardan yedi tanesi, (Kat.No: 2,6,12,13,,20,34,,45) kadın mezarlarına, otuz bir tanesi erkek mezarlarına (Kat. No: 1, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 18, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45) aittir. Kimliği belirlenemeyen mezar taşları ise sekiz adet olup (Kat. No: 3, 5, 16, 17, 19, 22, 35, 43) örneklerdir. Gesi Güney mezarlığında yer alan mezarlardan kimliğibelli olmayanlardan başlıklarına göre cinsiyeti kadın olanlar, (Kat. No: 19, 43) ve erkek olanlar(Kat No: 5,35)'dır.

[105] Haseki, *Plastik Açıdan Türk Mezar Taşları*, 35.

4.8. Malzeme ve Teknik Özellikleri

Gesi Güney mezarlığında incelenen 45 adet mezar taşının yapımında malzeme olarak yöreye özgü bir taş olan küfeki taşı kullanılmıştır. İncelenen mezar taşları toprak mezar olup, genellikle dikdörtgen, kare ve münferid formlu olanları mevcuttur. Dikdörtgen formlu olanlar, (Kat. No:2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 45), kare form yapısına sahip olanlar (Kat. No: 1, 19, 21, 40) ile münferid formlu (Kat. No: 5, 39) örnekleri de mevcuttur. İncelen mezar taşlarının en yüksek olanı 173cm ile (Kat. No: 45), en kısa olanı (Kat. No:1) 87 cm boyutundadır. En geniş olanı, 72 cm ile (Kat No: 40), en dar olanı ise 15 cm ile (Kat. No:5)'dir. İncelenen mezar taşlarının tamamının yazı ve süslemelerinde teknik olarak kabartma zemin oyma tekniği ile kazıma tekniği kullanılmıştır.

SONUÇ

Kayseri Gesi Güney Mezarlığı; Gesi'nin güney mahallesinde eğimli bir arazi üzerinde basamak oluşturur vaziyette yer almaktadır. Bu mezarlık alanında eski ve yeni mezarlıklar bir arada ve bu mezarların çoğunun aile mezarlığı şeklinde düzenlenmiş olması dikkati çekmektedir. Mezarlar arasında düz toprak mezarlar, taş sanduka mezarlar, baş ucu ve ayak ucu şahideli, kitabeli mezarlar ile yeni dönem beyaz mermerden yapılmış mezarlar bulunmaktadır. Mezar taşları arasında; sarıklı, fesli, kitabeli ve uçları sivri olanlar çoğunlukta olup bunların yanı sıra basit, düz, kitabesiz ve yüksek baş taşları olan mezar taşları da vardır.

Gesi Güney Mezarlığında yer alan mezar taşları ile ilgili çalışmada 18. ve 20. Yüzyıllar arasına tarihlenen 45 adet mezar taşı tespit edilmiştir ve bilimsel yöntemlerle incelenmiştir. Mezar taşlarında bitkisel, geometrik, nesnel ve mimari olmak üzere birçok bezeme unsurları ile karşılaşılmaktadır. İncelenen mezar taşlarından yeditanesi kadın, otuz bir tanesi erkek ve kimliği belirlenemeyen 8 adet mezar taşı tespit edilmiş olup bu mezar taşlarında malzeme olarak bölgeye özgü taş olan küfeki taş kullanılmıştır.

Ayrıca mezar taşlarının tamamının yazı ve süslemelerinde teknik olarak kabartma zemin oyma tekniği ile kazıma tekniği kullanıldığı görülmektedir. Bu mezar taşlarının hepsinde başucu şahidesi, beş tanesi hariç 40 mezar taşında ise hem baş hem de ayakucu şahidesi yer alır. Bu mezar taşlarından 39 tanesinin kaidesi bulunurken 6 tanesinde kaideye rastlanmamış olup sadece 13 tanesinde de yan taşları olduğu tespit edilmiştir. 6 tanesi kadın 30 tanesi erkek olmak üzere 36 mezar taşında başlık bulunur. Başlık tipi olarak erkek olanlarda fes ve kavuk iken kadınlarda hotoz başlık tipine ait başlıklar görülür. Süsleme olarak bitkisel, geometrik, nesnel süsleme örnekleri kullanılmıştır. 35 mezar taşının yapım tarihi bilinmekte olup, 11tanesinin ise yapım tarihi bilinmemektedir.

Tamamı Müslüman Türk mezarına ait olan mezartaşları kabristan içerisinde doğu batı yönünde bir yerleşim göstermektedir.

Gesi Güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası 43 olan mezarın başucu taşının iç kısmında bir vazo içerisinden çıkan yelpaze şeklinde yukarıdan aşağıya doğru açılmış vaziyette 11 adet akantüs yaprağından oluşan bitkisel bezeme görülmektedir. Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası 5 olan mezarın baş ve ayakucu taşı altıgen bir forma sahiptir. Katalog numarası 43 olan mezarın baş taşının kaide kısmında çarkıfelek motifi yer alırken katalog numarası 44 olan mezarın baş taşının gövde ile boyun kısmı arasında yer alan üçgen alınlığa sahip bezeme görülen geometrik bezeme unsurlarıdır. Gesi Güney mezarlığında bulunan mezar taşlarından katalog numarası 43 olan mezar taşında çarkıfelek figürü görülmektedir. Mezarın kaide kısmında, daire çerçeve içerisine alınmış, yirmi sekiz adet birbirine eşit olmayan üçgen dilimlerinden oluşan çarkıfelek motifi ve bunun üzerinde de iki sıra halinde iç içe geçmiş yarım daire şeklinde ikiçerçeve yer almaktadır. Gündelik hayatta kullandığımız pek çok kullanım eşyasının (kandil,hançer, kalem, sepet vb.) ve mesleki aletlerin (terazi, hokka, nişan vb.) mezar taşlarında bir süsleme unsuru olarak kullanıldığı görülmektedir. Gesi güney mezarlığında yer alan mezar taşlarından katalog numarası 25 olan mezar taşının başlık kısmında kullanılmıştır. Mezarlıkta yer alan mezarların çoğunun, özellikle yol kenarına yakın yerlerde yer alan mezarların büyük bir kısmının tahrip olduğu görülmektedir. 2018 yılında ise bu mezarlık alanı Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu kararı ile taşınmaz kültür varlığı listesine alınmıştır.

Türk mezar taşları, Türk kültürünün, farklı dönemlerdeki inanışlarını, biçimlerini ve kültürel gelişim aşamalarını yansıtır.Türk mezar taşlarının, üzerindeki yazılar, şekiller ve semboller farklı anlamlar taşıyabilir ve zaman içinde değişiklik gösterebilir. Mezar taşları tarihi süreç içersinde Türklerin egemen olduğu bölgelerde, dönemin sanat anlayışına göre biçimlendirilmiştir. Üzerlerine işlenmiş sembol, motif ve yazılar dönemin tarihini ve sanat üslûbunu yansıtması açısından önemlidir.Sosyal ve kültürel değerleri barındıran mezarlık alanları ve mezar taşları, toplum tarihi ile yakından ilişkili, sosyal, sembolik ve duygusal anlamı olan mekânlardır. Bu kültürel varlıklarımız ne yazık ki kimi zaman iklim ve coğrafi şartlar, kimi zaman da insan eliyle oluşan tahribatlar sonucu zarar görmekte ve

günümüze ulaşamamaktadır. Bizlere düşen görev ise bu kültürel miraslarımızı elimizden geldiğince korumak gelecek nesillerin görmesi için gereken özveriyi göstermektir.

KAYNAKÇA

Akar, Azade. "Eski Türk Mezartaşı Süslerine Dair", Sanat Dünyamız, S:2, İstanbul 1976.

Anohin, Andrey Viktoroviç. *Altay Şamanlığına Ait Materyaller,* Çev. Zekeriya Karadavut. Konya: Kömen Yayınları, 2006.

Anonim, "Kurgan Kültürü", *Anabiritanca Genel Kültür Ansiklopedisi*, İstanbul 1986-89, XIV.

Arik, M. Oluş. "Erken devir Anadolu-Türk mimarisinde türbe biçimleri." *Anadolu* 11 (1967): 57-100.

Arslan, Celil, *3.-4. Uluslararası Geleneksel Türk Mezar Taşları Sempozyumu (Prof. Dr. Halit Çal Armağanı)*, Kayseri: Kimlik Yayınevi, 2022.

Arslan, Celil. "Türk Yaratılış Mitolojilerindeki Farklılıklar Farklı Unsurlar". *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 5 (2000): 573-585.

Arslan, Celil. *I. Uluslararası Geleneksel Türk Mezar Taşları,* Hazar Üniversitesi Yayınları, Bakü 2018.

Aslanapa, Oktay. *Türk Sanatı I,* İstanbul 1972.

Atasoy, Nurhan ve Derviş Çeyizi. *Türkiye'de Tarikat Giyim Kuşam Tarihi.* İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2000.

Barışta, Örcün. "Göynük Akşemsettin Türbesi Haziresi'ndeki Bitkisel Bezemeli Kadın Mezar Taşları". *Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri.* Erciyes Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü, Kayseri, 2002.

Barışta, Örcün. "Konya İnce Minareli Medrese Müzesi'ndeki 15-16. Yüzyıl, Sembolik Lahitlerden Örnekler". *XII. Tarih Kongresi Bildiriler,* Ankara: 1994.

Barışta, Örcün. "Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Türk Mezar Taşlarından Bazı Takı Tasvirleri". *XIII. Türk Tarih Kongresi Kongreye Sunulan Bildiriler*, Kayseri 2002.

Barthold, Wilhelm. *Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1975.

Barthold, William. "Türklerde ve Moğollarda Defin Merasimlerine Dair", *Belleten, 11* (1947).

Barthold, William. *Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler,* Ankara 1975.

Başkan, Seyfi. *Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları.* Ankara: 1996.

Bazin, Louis. *Osmanlı Mezar Taşlarında İslamiyet Öncesinden İzler ve Yenilikler: Osmanlılar ve Ölüm.* İstanbul: İletişim Yayınları, 2007.

Benli, Oktay. "Türklerde Taş Heykel ve Balballar", *Türkler Ansiklopedisi,* Ankara 2002, C. III.

Beşbaş, Nejdet. "Kayseri, Gesi, Akarun Evinin Röleve, Restitüsyon ve Restorasyon Önerisi". Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2006.

Bozkurt, Nebi, "Kavuk" mad., *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: TDV Yayınları, C. 25.

Cömert, Hüseyin. *Koramaz Vadisi.* (Kayseri: Ağırnas Belediyesi Yayınları, 2008.

Çal, Halit, *Kastamonu Atabey Gazi Camisi ve Türbesi Haziresindeki Mezar Taşları.* Ankara: Kastamonu Belediyesi Yayınları, 2008.

Çal, Halit. *"Ah Mine'l-mevt Kastamonu Şehrindeki 14.-20. Yüzyıl Mezar-Mezar Taşları". Üsküdar'a Kadar Kastamonu.* İstanbul: Yapı Kredi Bankası Yayını, 2008.

Çal, Halit. "Erzincan Çayırlı Eşmepınar Köyü Mezar-Mezar Taşları". *Sanat Tarihi Araştırmaları Haşim Karpuz'a Armağan.* Konya 2007.

Çal, Halit. "İstanbul Eyüp'teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar". *Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla III. Eyüp Sultan Sempozyumu Tebliğler.* İstanbul, 2000.

Çal, Halit. "Urfa Şehri Mezar-Mezar Taşları". *15. Türk Tarih Kongresi 11-15 Eylül 2006 Kongreye Sunulan Bildiriler,* Ankara 2010.

Çal, Halit. "Yozgat Çapanoğlu Camisi Haziresindeki Mezar Taşlarında Tipler", *10. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, 2012.

Çal, Halit. *Boyabat Mezar Taşları,* Ankara: Boyabat Belediyesi Kültür Yayınları-1, 2015.

Çavuş, Fatih. *Osmanlı Mezar Taşlarının Sırları.* İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2018.

Çayırdağ, Mehmed. "Kayseri'de Selçuklu ve Beylikler Dönemine Ait Bazı Kitabe ve Mezartaşları." *Tarih Dergisi* 34 (1984): 495-532.

Çayırdağ, Mehmet. *Kayseri Tarihi Araştırmaları.* Kayseri: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 2001.

Çoruhlu, Tülin. "Eyüp Sultan ve Çevresindeki Hazirelerde Bulunan Hançerli Çatma Lahitlerve Taş Sandukalar". *Eyüp Sultan Sempozyumu Tebliğler I.* İstanbul: Eyüp Sultan Belediyesi Kültür Yayınları, 1997.

Çoruhlu, Yaşar, "Orta Asya'dan Anadolu'ya Lahit veya Taş Sanduklarda Görülen Kase İçinde Meyve Tasvirlerinin Sembolizmi". *Tarihi Kültürü ve Sanatıyla II. Eyüp Sultan Sempozyumu Tebliğler.* İstanbul: Eyüp Sultan Belediyesi Kültür Yayınları, 1998.

Çoruhlu, Yaşar. "Orta Asya'dan Anadolu'ya Çatma Lahit veya Taş Sandukalarda Görülen Hançer-Bıçak Tasvirlerinin Sembolizmi". *Eyüp Sultan Sempozyumu Tebliğler I.* İstanbul: Eyüp Sultan Belediyesi Kültür Yayınları, 1997.

Çoruhlu, Yaşar. *Erken Devir Türk Sanatı.* İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2020.

Çoruhlu, Yaşar. *Erken Devir Türk Sanatının ABC'si*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1998.

Çoruhlu, Yaşar. *Eski Türklerde Ölüm.* İstanbul: Cogito Yapı Kredi Yayınları, 2004.

Çoruhlu, Yaşar. *Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar,* İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2019.

Çoruhlu, Yaşar. *Türk Mitolojisinin Ana Hatları.* İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2020.

Çulpan, Cevdet. *Antik Devirlerden Zamanımıza Kadar İlahiyat-Edebiyat-Tıp ve Sanat Tarihlerinde Serviler, 1-2.* İstanbul 1961.

Danık, Ertuğrul. *Koç ve At Şeklindeki Tunceli Mezar Taşları.* Ankara 1990.

Demirkan, Ayşe. "Kocaeli Gebze'deki Erkek ve Kadın Mezar Taşlarında Başlıklar". Yüksek LisansTezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2006.

Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat.* Ankara: Aydın Kitabevi, 2002.

Diyarbekirli, Nejat. *Hun Sanatı.* İstanbul 1972.

Doğan, Mehmet. *Büyük Türkçe Sözlük.* İstanbul: Pınar Yayınları, 2008.

Eldem, Edhem. *İstanbul'da Ölüm Osmanlı islam Kültüründe Ölüm ve Ritüelleri.* İstanbul: Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi Yayınları, 2005.

Eliade, Mircea, *Şamanizm İlkel Esrime Teknikleri,* Çev. İsmet Birkan. Ankara: İmge Kitabevi, 2014.

Erkiletlioğlu, Halit. *Kayseri Tarihi.* Kayseri 1993.

Ertuğ, Zeynep. *Tarım, XVI. Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Culüs ve Cenaze Törenleri*, Ankara: 1999.

Esin, Emel. *Türk Kozmolojisine Giriş.* İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2018.

Ethem, Halil. *Kayseri Şehri.* Ankara 1982.

Evliya Çelebi. Seyahatname, C.V, İstanbul 1971.

Eyice, Semavi. *Mezarlıklarımız*, Ankara: Türk Yurdu Yayınları, 1985.

Galata, Yasin Cemal. "Türklerde Kaya Resimleri ve Mezar Geleneği". Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.

Gesi Haritası. https://www.haritatr.com/gesi-haritasi-e923, Son Erişim Tarihi: 17.02.2023.

Gesi Mahallesi Nüfusu. https://www.nufusune.com/42106-kayseri-melikgazi-gesi-mahallesi-nufusu, Son Erişim: 19.02.2023.

Gesi Tarihi ve Kültürel Yapısı.https://gesibeldesi.blogspot. com/2008/11/tarihi-ve-kltrel-yaps.html, Son Erişim: 19.02.2023.

Gesinin Coğrafi Yapısı. https://www.gesivakfi.org/gesi/cografi-yapisi, Son Erişim Tarihi: 17.02.2023.

Gökler, Muhammed. "Balıkesir Mezar Taşları". Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.

Gökşen, Keziban. "Gesi Kuzey Mezarlığı Mezar Taşları". Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018

Görünür, Lale. "Tarikat Sanatında Başlık Sembolizmi (Mevlevilerde ve Bektaşilerde)". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.

Günay, Ünver ve Harun Güngör. *Başlangıçlarından Günümüze Türklerin Dini Tarihi.* İstanbul: Rağbet Yayınları, 2007

Günay, Ünver ve Harun Güngör. *Türklerin Dini Tarihi.* İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2018.

Güneri, Derya, Arslan, Celil ve Özler, Fadime, *Geleneksel Türk Mezar Taşları 1. Ulusal Sempozyum Kitabı*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları, 2018.

Güngör, Harun. "Kayseri ve Çevresinde Bazı Mezar Taşları". *Türk Dünyası Tarih Dergisi,* 30 (1996).

Güzel, Hasan Celal, Çiçek, Kemal ve Salim Koca. *Türkler,* Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002, XVI.

Harva, Uno, *Altay Panteonu*, Çev. Ömer Suveren. İstanbul: Doğu Kütüphanesi, 2015.

Haseki, Metin. *Plastik Açıdan Türk Mezar Taşları.* İstanbul: Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yayınları, 1984.

İmamoğlu, Vacit. *Gesi Evleri.* Kayseri: Kayseri Büyükşehir Yayınları, 2010.

İnan, Abdulkadir. *Tarihte ve Bugün Şamanizm.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1986.

İnan, Abdülkadir. *Eski Türk Dini Tarihi*, İstanbul: Altınordu Yayınları, 1976.

İnan, Abdülkadir. *Eski Türk Dini Tarihi.* Ankara: Altınordu Yayınları, 2018.

İnbaşı, Mehmet. *XVI. Y.y. Başlarında Kayseri.* Kayseri, 1992.

İslamboli, Yahya Bin Salih El. *Tarikat Kıyafetleri.* İstanbul: Sufi Kitap Yayınevi, 2006.

İşli, Nedret. "Edirne Mezarları ve Taşları", Edirne: Serhattaki Payitaht, İstanbul 1998.

İşli, Nedret. *Osmanlı Serpuşları,* İstanbul: İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı Yayını, 2009.

İşli, Nedret. *Yeniçeri Mezar Taşları.* İstanbul: Turkuvaz Yayınları, 2006.

Kafesoğlu, İbrahim. *Eski Türk Dini.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1980.

Karamağaralı, Beyhan, *Ahlat Mezartaşları.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1992.

Karamağaralı, Beyhan. *Ahlat Mezar Taşları.* Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını, 1992.

Karamağaralı, Beyhan. *Ahlat Mezar Taşları*. Ankara: Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü Yayını, 1972.

Koç, Pınar, "Geleneksel Yerlerde Zaman Mekan Örgüsü ve Sokağın Anlamı: Derevenk-Gesi-Ağırnas Vadisi Yerleşim Örneklemi". Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2012.

Kökrek, Mehmet. "Osmanlı Serpuşları". *El Sanatları,* 20 (2015).

Kurtişoğlu Apa, Gülay. "Kırklareli Karacaibrahim Mahallesi Eski Mezarlığı Osmanlı Dönemi Mezar Taşları", *1. Uluslararası Geleneksel Türk Mezar Taşları Sempozyumu (24-26 Mart 2017)*, (Lefkoşa).

Kuşoğlu, Zeki. *Mezar Taşlarında Hüve'l –Baki.* İstanbul, 1985.

Kutlu, Mustafa. "Gül", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi 3*, İstanbul, 1979.

Lapueur, Hans-Peter. "Osmanlı Mezar Taşlarının Süslemesinde Bitkisel Motifler". *Suut Kemal Yetkin'e Armağan, Hacettepe Üniversitesi Armağan Dizisi,* I. Ankara, 1984.

Lapueur, Hans-Peter. *Hüve'l Baki.* İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2010.

Oğuz, Burhan. *Mezar Taşlarında Simgeleşen İnançlar.* İstanbul: 1983.

Önder, Mehmet. "Konya Mezar Taşlarında Şekil ve Süsler", *Türk Etnografya Dergisi* 62 (1969): 5-16.

Özbek, Mustafa, Soysal, Umut ve Doğan Koçer. *Osmanlı'dan Günümüze Koramaz Vadisi Tarihi.* Kayseri: Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2020.

Pakalın, Mehmet Zeki. "Penç" mad., *Osmanlı Tarih ve Deyimleri ve Terimler Sözlüğü.* Ankara: MEB Yayınları, 1993.

Parlak, Mustafa. ""Gül'ün Kültürümüzdeki Çağrışımları." *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 1.9 (2000).

Pektaş, Kadir, "Bitlis İl Merkezinde Türbe ve Mezarlıklardaki Mezar Taşları 1977", *16. Araştırma Sonuçları Toplantısı, I.* Ankara, 1999.

Pektaş, Kadir. *Bitlis Tarihi Mezarlıkları ve Mezar Taşları.* Ankara: 2001.

Roux, Jean Paul, *Altay Türklerinde Ölüm*, Çev. Aykut Kazancıgil, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1999.

Sağıroğlu Arslan, Aslı. *Develi İlçesindeki Bezemeli Mezar Taşları.* Kayseri: Develi Belediyesi Kültür Yayınları, 2007.

Sağıroğlu Arslan, Aslı. *Kayseri Zamantı Irmağı Çevresindeki Bezemeli Mezar Taşları.* Kayseri: Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2018.

Sağıroğlu Arslan, Aslı. *Seyyid Burhaneddin Hazretleri Mezarlığı, Mezarları ve Mezar Taşları.* Kayseri: Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2018

Sarıoğlu, Şeyma. "12. Yüzyıl Anadolu'sunda Türk İslam Mezar Yapıları". Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2019.

Sarıoğlu, Şeyma. "12. Yüzyıl Anadolu'sunda Türk İslam Mezar Yapıları". Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2019.

Seçkin, Gamze. "Sürdürülebilir Kentleşme Bağlamında Eko-Kent Önerisi: Kayseri Gesi Örneği". Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2018.

Somuncuoğlu, Sadi. *Sibirya'dan Anadolu'ya Taştaki Türkler.* İstanbul: At-Ok Yayınları, 2011.

Tali, Şerife. "Kayseri/Gesi Mezarlığı Mezar Taşları Üzerine Bir Değerlendirme", *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 49* (2013): 359-390.

Tanyu, Hikmet. *Türklerde Taşla İlgili İnançlar.* Ankara: 1968.

Taşkın, Saadet. "Anadolu Selçuklularında Çinili Lahitler." *Sanat Tarihi Yıllığı* 4/4 (1971): 237-259.

Togan, A. Zeki Velidi. *Umumi Türk Tarihine Giriş.* İstanbul: Enderun Kitabevi, 1981.

Topçu, Murat. "Talas İlçe Mezarlığında (Cemil Baba Mezarlığı) Yer Alan Bezemeli Mezar Taşları". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3* (2009): 141-175.

Tryjarski, Edward. *Türkler ve Ölüm*, Çev. Hafize Er. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2012.

Tunçel, Gül. "Ayaş Mezar Taşları". *Ayaş ve Çevresi Kültür-Sanat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri,* 2-3 Mayıs 1997.

Tunçel, Gül. *Batı Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Mezar Taşları.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayını, 1989.

Türklerde Ölü Gömme Adetleri. https://arkeofili.com/islami yet-oncesi-turklerde-olu-gomme-adetleri, Son Erişim Tarihi: 20.02.2023.

Umar, Bilge. *Türkiye'deki Tarihsel Adlar.* İstanbul: İnkılap Kitapevi, 1993.

Umar, Bilge. *Türkiye'deki Tarihsel Adlar.* İstanbul: İnkilap Kitabevi, 1993.

Ünal, Özhan. "Akçakaya Köyü Geç Osmanlı Mezar Taşları". Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi SosyalBilimler Enstitüsü, 2019.

Vatin, N-Gilles, Veinstein. "II. Mehmed'den I. Ahmed'e Osmanlı Padişahlarının Cenaze Törenleri (1481-1616)", içinde *Osmanlılar ve Ölüm.* İstanbul: İletişim Yayınları, 2007.

Yılmaz, Halil. *Osmanlı Dönemine Ait Kastamonu ve Taşköprü'deki Mezar Kitabeleri*, Kastamonu, 2001.

Yörükan, Yusuf Ziya. "Türklerin Müslüman Olmadan Evvel Benimsediği Dinler ve Şamanizmin Bu Dinler Üzerinde Görülen Tesirleri". İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2019.

Yörükan, Yusuf Ziya. *Türklerin Müslüman Olmadan Evvel Benimsediği Dinler ve Şamanizmin Bu Dinler Üzerinde Görülen Tesirleri.* İstanbul: Ötüken Yayıncılık, 2019.

Yücel, Ceyhan. "Koruma Amaçlı İmar Planlaması ve Uygulaması: Gesi Örneği". Yüksek Lisans Tezi, İstanbulTeknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 1996.

Yücel, Ceyhan. "Koruma Amaçlı İmar Planlaması ve Uygulaması: Gesi Örneği". Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 1996.